دافغانستان انتقالي اسلامي دولت

دعدليې وزارت

رسمي جريده

فوق العاده گڼه

د افغانستان اساسي قانون

Ketabton.com

قـــانون اساسی افغانستان

دچاپ نېټه: د ۱۱۸۳ هـ.ش کال د سلواغې دمياشتې(۸) - پرله پسې گڼه(۸۱۸)

(c) ketabton.com: The Digital Library

در این شماره:

۱- فرمان شماره (۱۰۳) مؤرخ ۱۳۸۲/۱۱/۶ رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشیح قانون اساسی افغانستان.

۲- قانون اساسی افغانستان.

۳- فهرست الفبائی (اندکس)

دامتیاز خاوند : دعدلي وزارت

مسؤول چلوونکی : شاه جهان "بیگزاد"

مرستیال : نور علم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بسم الله الرحمن الرحيم

دافغانستان داساسي قانون د توشيح په باب دافغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس فرمان

ګڼه:(۱۰۳)

نېټه: ۱۳۸۲/۱۱/٦

دلوی خدای په نامه او دافغانستان دنجيبو خلکو د نېکمرغۍ په هيله، نوی اساسي قانون چې د ۱۳۸۲ هجري لمريز کال دليندۍ له ۲۲ څخه دمرغومي تر ۱۴ نېټې پورې په کابل ښارکې د جوړې شوې لويې جرګې لخوا په ۱۲ فصلونو او ۱۶۲ مادوکې درأيوپه اتفاق تصويب شو، توشيح او انفاذ يې اعلاموم.

دمتعال خدای له دربار څخه هيله کوم ترڅو دغه اساسي قانون داسلام دمبين دين دحکمونو په رعايت سره دملي يووالي دټينګښت، ددموکراسي دهدفونو د تحقق دمدني ټولنې دجوړولو، دټولنيزې اقتصادي، اجتماعي، سياسي او فرهنګي

بسم الله الرحمن الرحيم

فرمان رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان در مورد توشيح قانون اساسی افغانستان

شماره:(۱۰۳)

تاريخ: ۱۳۸۲/۱۱/٦

بنام خداوند بزرگ وبه آرزوی سعادت مردم نجيب وصلحدوست افغانستان، قانون اساسی جديد را که توسط لويه جرگهٔ تاريخی ۲۲ قوس الی ۱۴ جدی ۱۳۸۲ هجری شمسی، منعقدهٔ شهر کابل در ۱۲ فصل و۱۶۲ ماده به اتفاق آراء تصويب گرديد، توشيح وانفاذ آنرا اعلام می دارم.

از بار گاه خداوند متعال استدعا دارم تا اين قانون اساسی با رعايت احکام دين مبين اسلام، تحکيم وحدت ملي، تحقق اهداف دموکراسی، اعمار جامعه مدنی، رفاه همگانی اقتصادی، اجتماعی، سياسی وفرهنگی، مشعل راه دولت

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

سوکالي، د دولت او دهېـــواد دخلکـــو دلارې ډيوه شي،سوله،برابري او ورورولي دافغانستان دملت تر منځ تأمين کړي.

ومن الله توفيق

حامد کرزی

دافغانستان دانتقالي اسلامي دولت رئيس

٦/سلواغه/١٣٨٢ هجري شمسي

دکابل ښار

ومردم کـــشور گرديده، صلح، برابری و بـــرادری را بين مــــلت افغانستان تأمين نمايد.

ومن الله توفيق

حامد کرزی

رئيس دولت انتقالی اسلامی افغانستان

٦/دلو/ ١٣٨٢هجری شمسی

شهر کابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

فهرست		فهرست	
عنوان	دمادوشمېر	عنوان	تعدادماده
سریزه		مقدمه	
لومړی فصل : دولت	(۲۱ مادي)	فصل اول: دولت	(۲۱ ماده)
دوېم فصل: داتباعو اساسي حقوق او وجایب	(۳۸ مادي)	فصل دوم:حقوق اساسي و وجایب اتباع	(۳۸ ماده)
درېم فصل: جمهور رئیس	(۱۱ مادي)	فصل سوم: رئیس جمهور	(۱۱ ماده)
څلورم فصل: حکومت	(۱۰ مادي)	فصل چهارم: حکومت	(۱۰ ماده)
پنځم فصل: ملي شوری	(۲۹ مادي)	فصل پنجم:شورای ملی	(۲۹ ماده)
شپږم فصل: لویه جرگه	(۶ مادي)	فصل ششم: لویه جرگه	(۶ ماده)
اووم فصل: قضاء	(۲۰ مادي)	فصل هفتم: قضاء	(۲۰ ماده)
اتم فصل: اداره	(۷ مادي)	فصل هشتم: اداره	(۷ ماده)
نهم فصل: داضطرارت حالت	(۶ مادي)	فصل نهم: حالت اضطرار	(۶ ماده)
لسم فصل: تعدیل	(۲ مادي)	فصل دهم: تعدیل	(۲ماده)
یوولسم فصل: متفرقه حکمونه	(۷ مادي)	فصل یازدهم: احکام متفرقه	(۷ ماده)
دوولسم فصل: انتقالي حکمونه	(۵ مادي)	فصل دوازدهم: احکام انتقالی	(۵ماده)

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی سید الانبیاء والمرسلین محمد ﷺ وعلی آله واصحابه اجمعین.

سریزه

موږ دافغانستان خلکو:

■ دلوی خدای ج پر سپیڅلي ذات په ټینګ ایمان، دحق تعالی په مشیت پر توکل او داسلام په سپیڅلي دین پر اعتقاد؛

■ دتېرو بې عدالتیو او ناخوالو په درک او زموږ پر هیواد راغلیو بې شمېره مصیبتونو ته په پاملرنه؛

■ دافغانستان دټولو خلکو دسر ښندنو، تاریخي مبارزو، جهاد او بر حق مقاومت دستاینلو او د وطن دآزادۍ دلارې د شهیدانو لوړ مقام ته په ارزښت ورکولو؛

■ په دې درک سره چې واحد او یو موټی افغانستان ددې خاورې په ټولو قومونو او خلکو اړه لري؛

■ دملګرو ملتو دمنشور په رعایت او دبشر دحقوقو نړیوالې اعلامیې ته په درناوي؛

■ دملي وحدت دټینګښت او دهیواد داستقلال، ملي حاکمیت او ځمکنۍ

بسم الله الرحمن الرحیم

الحمد لله رب العالمین والصلوة والسلام علی سید الانبیاء والمرسلین محمد ﷺ وعلی آله واصحابه اجمعین.

مقدمه

ما مردم افغانستان:

■ با ایمان راسخ به ذات پاک خداوند ج وتوکل به مشیت حق تعالی واعتقاد به دین مقدس اسلام؛

■ بادرک بی عدالتی ها ونابسامانی های گذشته ومصایب بی شماری که بر کشور ما وارد آمده است؛

■ با تقدیر از فداکاری ها، مبارزات تاریخی، جهاد ومقاومت بر حق تمام مردم افغانستان وارج گذاری به مقام والای شهدای راه آزادی کشور؛

■ بادرک این که افغانستان واحد ویکپارچه به همه اقوام ومردم این سرزمین تعلق دارد؛

■ با رعایت منشور ملل متحد وبا احترام به اعلامیهٔ جهانی حقوق بشر؛

■ به منظور تحکیم وحدت ملی وحراست از استقلال، حاکمیت ملی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

بشپړتيا دساتنې په منظور؛

■ دخلکو پر اراده او دموکراسي ولاړ نظام دتأسيس لپاره؛

■ له ظلم، استبداد، تبعيض او تاوتريخوالي پاکې؛ پرقانونيت، اجتماعي عدالت، دانساني حقوقو او کرامت پر خوندي تابه ولاړې مدني ټولنې دجوړولو او دخلکو داساسي حقوقو او آزاديو دتأمين په منظور؛

■ دهېواد دسياسي، اجتماعي، اقتصادي او دفاعي بنسټو نود پياوړي کولو لپاره؛

■ ددې خاورې ټولو او سېدونکيو ته ديو هوسا ژوندانه او د ژوند دسالم چاپېريال دتأمين په منظور؛

■ او بالاخره په نړيواله کورنۍ کې دافغانستان لپاره دوړخاى دتثبيت په منظور؛

دهېواد تاريخي، فرهنګي او ټولنيزو واقعيتونو او دزمان له غوښتنو سره سم مودغه اساسي قانون دخپلو استازيو له لارې د يو زرو درې سوه دوه اتيايم لمريز هجري کال دمرغومي دمياشتې په څوارلسمه نېټه دکابل په ښار کې تصويب کړ.

وتماميت ارضى کشور؛

■ به منظور تأسيس نظام متکى بر اراده مردم ودموکراسى؛

■ به منظور ايجاد جامعه مدنى عارى از ظلم، استبداد، تبعيض وخشونت ومبتنى بر قانونمندى، عدالت اجتماعى، حفظ کرامت وحقوق انسانى وتأمين آزادى ها وحقوق اساسى مردم؛

■ به منظور تقويت بنياد هاى سياسى، اجتماعى، اقتصادى ودفاعى کشور؛

■ به منظور تامين زندگى مرفه ومحيط زيست سالم براى همه ساکنان اين سر زمين؛

■ وسر انجام، به منظور تثبيت جايگاه شايسته افغانستان در خانواده بين المللى؛

اين قانون اساسى را مطابق به واقعيت هاى تاريخى، فرهنگى واجتماعى کشور ومقتضيات عصر، از طريق نمايندگان منتخب خود در لويه جرگه مورخ چهاردهم جدى سال يک هزاروسه صدو هشتادو دو هجرى شمسى در شهر کابل تصويب کرديم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

لومړی فصل
دولـــــت

لومړۍ ماده
افــغــانستان، خـپلواک، واحـــد، او نـــه بېلېدونـــکی اســـــلامي جمهــوري دولت دی.

دوه یمه ماده
د افغانستان د اسلامي جمهوري دولـــت دین، د اسلام سپېڅلی دین دی.
د نورو ادیانو پیروان د خپل دین په پیروی او د خپلو دیني مراسمو په اجرا کـــې د قانون د حکمونو په حدود وکې آزاد دي.

درېیمه ماده
په افغانستان کې هیڅ قانون نشي کولای چې د اسلام د سپېڅلي دین د معتقداتو او احکامو مخالف وي.

څلورمه ماده
په افغانستان کې ملي حاکمیت په ملـــت پورې اړه لري چې په مستقیم ډول یې په خپله یایې د خپلو استازیو له لارې عملي کوي.

فصل اول
دولـــــت

مادهٔ اول
افغانستان، دولت جمهوری اســـلامی، مـــستقل، واحـــد و غیر قابل تجزیـــه می باشد.

مادهٔ دوم
دین دولت جمهوری اسلامی افغانستان، دین مقدس اسلام است.
پیروان سایر ادیان در پیروی از دین و اجرای مراسم دینی شـــان در حـــدود احکام قانون آزاد می باشند.

مادهٔ سوم
در افغانستان هیچ قانون نمـــی توانـــد مخالف معتقدات و احکام دین مقدس اسلام باشد.

مادهٔ چهارم
حـــاکـــمیت مـــلی در افغانـــستان بـــه ملت تعلق دارد که به طور مستقیم یـــا توسط نمایندگان خود آنرا اعمال مـــی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان ملت عبارت دی له هغو ټولو افرادو څخه چې دافغانستان تابعیت ولري.

د افغانستان ملت له پښتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یي، نورستاني، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، ګوجر، براهوي او نورو قومونو څخه جوړ دی.

د افغان کلمه د افغانستان د ملت پر هر فرد اطلاق کیږي.

د ملت هیڅ یو فرد د افغانستان له تابعیت څخه نه محرومیږي.

په تابعیت او پناه ورکولو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمیږي.

ملت افغانستان عبارت است ازتمام افرادیکه تابعیت افغانستان را دارا باشند.

ملت افغانستان متشکل از اقوام پشتون، تاجک، هزاره، ازبک، ترکمن، بلوچ، پشه یی، نورستانی، ایماق، عرب، قرغیز، قزلباش، گوجر، براهوی، وسایر اقوام میباشد.

بر هر فرد از افراد ملت افغانستان کلمهٔ افغان اطلاق می شود.

هیچ فرد از افراد ملت از تابعیت افغانستان محروم نمی گردد.

امور مربوط به تابعیت و پناهندگی توسط قانون تنظیم می گردد.

پنځمه ماده

ددې اساسي قانون او نورو قوانینو د حکمونو تطبیق ، له استقلال، ملي واکمنۍ او ځمکنۍ بشپړتیا څخه دفاع او د هېواد د امنیت او دفاعي قابلیت تأمین، د دولت له اساسي وظایفو څخه دي.

مادهٔ پنجم

تطبیق احکام این قانون اساسی وسایر قوانین، دفاع از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی و تأمین امنیت و قابلیت دفاعی کشور از وظایف اساسی دولت می باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږمه ماده

دولت ، د انساني کرامت د ساتلو، بشري حقوقو د ملاتړ، د دموکراسۍ د تحقق، ملي وحدت د تأمين، د ټولو قومونو او قبايلو ترمنځ د برابرۍ او د هېواد په ټولو سيمو کې د متوازنې پراختيا او ټولنيز عدالت، پرمنځ د يوې هوسا او پر مختللې ټولنې په جوړولو مکلف دی.

اوومه ماده

دولت د ملګرو ملتونو د منشور، د بين‌الدول معاهدو، د نړيوالو ميثاقونو چې افغانستان له هغو سره تړاو لري او د بشري حقوقو د نړيوالې اعلامېې رعايت کوي.

دولت د هر راز تروريستي اعمالو ، د مخدره موادو د کرلو او قاچاق او د مسکراتو د توليد او استعمال مخنيوی کوي.

اتمه ماده

دولت د هېواد خارجي سياست د خپلواکۍ، ملي ګټو او ځمکني بشپړتيا په

مادهٔ ششم

دولت به ايجاد يک جامعهٔ مرفه و مترقی بر اساس عدالت اجتماعی، حفظ کرامت انساني،حمايت حقوق بشر، تحقق دموکراسي، تأمين وحدت ملی، برابری بين همه اقوام و قبايل و انکشاف متوازن در همه مناطق کشور مکلف می باشد.

مادهٔ هفتم

دولت منشور ملل متحد، معاهدات بين الدول،ميثاق های بين المللی که افغانستان به آن ملحق شده است و اعلاميهٔ جهانی حقوق بشر را رعايت می کند.

دولت از هر نوع اعمال تروريستی، زرع و قاچاق مواد مخدر و توليد و استعمال مسکرات جلوگيری می کند.

مادهٔ هشتم

دولت سياست خارجی کشور را بر مبنای حفظ استقلال، منافع ملی و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتلو، نه مداخلې ښه ګاونډيتوب، متقابل احترام او د حقوقو د برابرۍ پربنسټ تنظيموي.

نهمه ماده

کانونه او نورې تر ځمکې لاندې زېرمې او لرغونې آثار د دولت ملکيت دي.
د دولت د ملکيتونو ساتنه او اداره او له طبيعي زېرمو او نورو عامه ملکيتونو څخه د سمې استفادې چول د قانون له ليارې تنظيمېږي.

لسمه ماده

دولت، خصوصي پانګې اچونې او خصوصي تشبثات د بازار د اقتصاد د نظام پربنسټ د قانون له حکمونو سره سم هڅوي، ملاتړ يې کوي او مصونيت يې تضمينوي.

يوولسمه ماده

په کورنۍ او بهرنۍ سوداګرۍ پورې تړلې چارې، د هېواد له اقتصادي غوښتنو او د خلکو له ګټو سره سمې د قانون له ليارې تنظيمېږي.

تماميت ارضی و عدم مداخله، حسن همجواری، احترام متقابل و تساوی حقوق تنظيم می نمايد.

مادهٔ نهم

معادن و ساير منابع زير زمينی و آثار باستانی ملکيت دولت می باشند.
حفاظت و ادارهٔ املاک دولت و طرز استفادهٔ درست از منابع طبيعی و ساير املاک عامه توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ دهم

دولت، سرمايه گذاريها و تشبثات خصوصی را مبتنی بر نظام اقتصاد بازار، مطابق به احکام قانون، تشويق، حمايت و مصئونيت آنها را تضمين می نمايد.

مادهٔ يازدهم

امور مربوط به تجارت داخلی و خارجی، مطابق به ايجابات اقتصادی کشور و مصالح مردم، توسط قانون تنظيم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسمه ماده

د افغانستان بانک، د دولت مرکزي او مستقل بانک دی.

د پیسو نشرول،د هیواد د پولي سیاست طرح او تطبیق، د قانون له حکمونو سره سم د مرکزي بانک صلاحیت دی.

مرکزی بانک د پیسو د چاپ په برخه کې د ولسي جرګې له اقتصادي کمیسیون سره مشوره کوي.

د دې بانک تشکیل او د کار ډول د قانون له لیارې تنظیمېږي.

دیارلسمه ماده

دولت د صنایعو د پراختیا، د تولید د ودې او د خلکو د ژوند د سطحې د لوړتیا او د کسبګرو د فعالیتونو د ملاتړ لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

څوارلسمه ماده

دولت د کرنې او مالدارۍ د پراختیا، د بزګرانو او مالدارانو د اقتصادي، ټولنیزو او د ژوند د شرایطو د ښه کولو او د کوچیانو د مېشتولو او د دوی د

مادهٔ دوازدهم

د افغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد.

نشر پول و طرح و تطبیق سیاست پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحیت بانک مرکزی می باشد.

بانک مرکزی در مورد چاپ پول با کمیسیون اقتصادی ولسی جرگه مشوره می نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این بانک توسط قانون تنظیم می شود.

مادهٔ سیزدهم

دولت برای انکشاف صنایع، رشد تولید، ارتقای سطح زندگی مردم و حمایت از فعالیتهای پیشه وران، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

مادهٔ چهاردهم

دولت برای انکشاف زراعت و مالداری، بهبود شرایط اقتصادی، اجتماعی و معیشتی دهقانان و مالداران و اسکان

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژوند د سمون لپاره د دولت د مالي توان په حدودو کې اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبیقوي.

دولت مستحقو اتباعو ته د استوګنځای د برابرولو په منظور او د عامه ملکیتونو د وېش لپاره، د قانون له حکمونو سره سم او د مالي امکاناتو په حدود وکې لازم تدبیرونه نیسي.

و بهبود زندگی کوچیان، در حدود بنیهٔ مالی دولت، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبیق می نماید.

دولت به منظور تهیهٔ مسکن و توزیع ملکیتهای عامه برای اتباع مستحق، مطابق به احکام قانون و در حدود امکانات مالی، تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

پنځلسمه ماده

دولت مکلف دی چې د ځنګلونو او د چاپېریال د خوندي کولو او ښه والي لپاره لازم تدبیرونه ونیسي.

مادهٔ پانزدهم

دولت مکلف است در مورد حفظ و بهبود جنگلات و محیط زیست تدابیر لازم اتخاذ نماید.

شپاړسمه ماده

د پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه یي، نورستاني، پامیري او په هېواد کې د نورو مروجو ژبو له جملې څخه پښتو او دري د دولت رسمي ژبې دي.

په هغو سیمو کې چې د خلکو اکثریت له ازبکي، ترکمني، بلوڅي، پشه- یي، نورستاني او یا پامیري ژبو څخه

مادهٔ شانزدهم

از جمله زبانهای پشتو،دری، ازبکی، ترکمنی،بلوچی، پشه یی، نورستانی، پامیری و سایر زبانهای رایج در کشور، پشتو ودری زبانهای رسمی دولت میباشند.

در مناطقیکه اکثریت مردم به یکی از زبان های ازبکی، ترکمنی، پشه یی، نورستانی، بلوچی و یا پامیری تکلم می

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرېوې خبرې کوي لــه پښتــو او دري سربېره هغه ژبه درېيمه رسمي ژبــه ده، د تطبيق ډول يــې د قــانون لــه لــيـارې تنظيمېږي.
دولت د افغانستان د ټولو ژبو د پياوړتيا او پراختيا لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيقوي.
په هېواد کــې د مطبوعــاتو، راډيــو او تلويزيون خپرونې دهېواد پرټولو مروجــو ژبو آزادې دي.
په هېواد کې موجود ملي، علمي او اداري مصطلحات ساتل کېږي.

اوه لسمه ماده

دولت په بېلا بېلو سطحو کې د معارف د ودې او د ديني زده کــړو د پراختيــا، د جوماتونو، مدرسو او ديني مرکزونــو د وضعې د ښه والي او تنظــيم لپــاره لازم تدبيرونه نيسي.

اتلسمه ماده

د هېواد د تقويم مبداء د پيغمبر اکرم ﷺ پر هجرت ولاړ دی.

نمايند آن زبان علاوه بر پشتو و دری به حيث زبان سوم رسمي می باشــد و نحوهٔ تطــبيق آن توسط قانون تنظــيم می گردد.
دولت برای تقويت و انکشاف همــه زبانهای افغانستان پروگرامهای مــؤثر طرح و تطبيق مينمايد.
نشر مطبوعات و رسانه های گروهــی به تمام زبانهای رايج در کشور آزاد می باشد.
مصطلحات علمی و اداری ملی موجود در کشور حفظ ميگردد.

مادهٔ هفدهم

دولت برای ارتقای مــعارف در همــه سطوح، انــکــشاف تعــليمات دينی، تنــظــيم و بهبود وضــع مســاجد، مدارس و مراکز دينی تدابير لازم اتخاذ می نمايد.

مادهٔ هجدهم

مبداء تقويم کشور بر هجرت پيغمبــر اکرم ﷺ استوار است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دولتي ادارو د کار بنسټ هجري لمريز کال دی.

د جمعې ورځې ، د اسد ۲۸ او د ثور ۸ عمومي رخصتي دي، نورې رخصتي د قانون له لیارې تنظیمېږي.

نولسمه ماده

د افغانستان بیرغ له: درېو تور، سور او زرغون رنګه ټوټو څخه جوړ دی درې واړه ټوټې په مساوي ډول له کیڼ نه ښي لور ته په عمودي ډول سره پرتې وي او د هر رنګ سور د هغه د اوږدو نیمايي دی چې په منځ کې یې د افغانستان ملي نښان ځای پر ځای شوی دی.

د افغانستان د دولت ملي نښان له سپین رنګې محراب او منبر څخه جوړ دی چې په دوو څنډو کې یې دوه بیرغونه او دمنځ په برنۍ برخه کې یې د لا اله الا الله محمد رسول الله مبارکه کلمه او الله اکبر او د راختونکي لمر وړانګې او په لاندنۍ برخه کې یې د ۱۲۹۸ هجري شمسي تاریخ او د افغانستان کلمه راغلې

مبنای کار ادارات دولتی تقویم هجری شمسی می باشد.

روز های جمعه، ۲۸ اسد و ۸ ثور تعطیل عمومی است . سایر رخصتی ها توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ نزدهم

بیرق افغانستان مرکب است از: سه قطعه با رنگ های سیاه، سرخ و سبز که به صورت عمودی، به اندازه های مساوی، از چپ به راست، در کنار هم واقع شده، عرض هر رنگ برابر نصف طول آن است و در وسط آن نشان ملی افغانستان قرار دارد.

نشان ملی افغانستان عبارت از محراب و منبر به رنگ سفید می باشد که در دو گوشهٔ آن دو بیرق و در وسط آن در قسمت فوقانی ، کلمه مبارک لا اله الا الله محمد رسول الله و الله اکبر واشعهٔ خورشید در حال طلوع و در قسمت تحتانی آن تاریخ ۱۲۹۸ هجری شمسی و کلمهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې له دوو خوا وو د غنمو وږي پسرې راګرځول شوي دي.
له بيرغ او ملي نښان څخه د استفادې څرنګوالی د قانون له لارې تنظيمېږي.

شلمه ماده

د افغانستان ملي سرود په پښتو ژبه دی، الله اکبر او د افغانستان د قومونو نومونه به پکې راځي.

يوويشتمه ماده

د افغانستان پايتخت د کابل ښار دی.

دوه يم فصل

د اتباعو اساسي حقوق او وجايب

دوه ويشتمه ماده

دافغانستان د اتباعو ترمنځ هر راز تبعيض او امتياز منع دی.
دافغـــانستان اتباع ښځـــې او نارينـــه دقانون په وړاندې مســـاوي حقـــوق او وجايب لري.

درويشتمه ماده

ژوند د خدای ﷻ بخښنـــه او دانســـان طبيعي حق دی، هېڅوک له قانوني مجوزه

افغانستان، جا داشته و از دو طرف با خوشه های گندم احاطه شده است.
طرز استفاده از بیرق و نشـــان ملـــی توسط قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ بیستم

سرود ملی افغانســتان به زبان پشتو و با ذکر الله اکبر و نام اقوام افغانستان می باشد.

مادهٔ بیست و یکم

پایتخت افغانستان شهر کابل می باشد.

فصل دوم

حقوق اساسی و وجایب اتباع

مادهٔ بیست و دوم

هر نوع تبعیض و امتیـــاز بـــین اتبـــاع افغانستان ممنوع است.
اتباع افغانستان اعم از زن و مـــرد در برابر قانون دارای حقـــوق و وجایـــب مساوی می باشند.

مادهٔ بیست وسوم

زندگی موهبت الهی و حق طبیعی انسان است. هیچ شخص بدون مجوز قانونی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرته له دې حقه بې برخې کېدای نشي.

از این حق محروم نمی گردد.

څلېریشتمه ماده

آزادي د انسان طبیعي حق دی. دا حق د نورو له آزادۍ اوله عامه مصالحو پرته چې د قانون له لیارې تنظیمېږي حدود نه لري.

د انسان آزادي او کرامت له تېري خوندي دی.

دولت د انسان دآزادۍ او کرامت په ساتنه او درناوي مکلف دی.

مادهٔ بیست و چهارم

آزادی حق طبیعی انسان است. این حق جز آزادی دیگران و مصالح عامه که توسط قانون تنظیم میگردد، حدودی ندارد.

آزادی و کرامت انسان از تعرض مصون است.

دولت به احترام و حمایت آزادی و کرامت انسان مکلف می باشد.

پنځه ویشتمه ماده

د ذمې برائت اصلي حالت دی

ترهغې چې د باصلاحیته محکمې په قطعي حکم متهم محکوم علیه ثابت نشي، بې گناه گڼل کېږي.

مادهٔ بیست و پنجم

برائت ذمه حالت اصلي است.

متهم تا وقتی که به حکم قطعی محکمهٔ با صلاحیت محکوم علیه قرار نگیرد، بی گناه شناخته می شود.

شپږ ویشتمه ماده

جرم یو شخصي عمل دی.

د متهم تعقیبول، نیول یا توقیفول او پرهغه باندې د جزا تطبیق بل هېچاته سرایت نه کوي.

مادهٔ بیست وششم

جرم یک عمل شخصی است.

تعقیب، گرفتاری یا توقیف متهم وتطبیق جزا براو به شخص دیگری سرایت نمی کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوه ویشتمه ماده

هیڅ یو عمل جرم نه ګڼل کېږي خو دهغه قانون له مخې چې د جرم تـر ارتکـاب دمخه نافذ شوی وي.

هېڅوک د قـانون لـه حکمونـه پرتـه تعقیبېدای، نیول کېدای او یا تـوقیفېدای نه شي.

هېـچاته سزا نـشي ورکـول کېـدای مګر، د با صلاحیته محکمې په حکم او د هغه قانون له احـکامو سره سـم چې د اتـهام وړ فعل تر ارتکابه مخکـې نافـذ شوی وي.

مادهٔ بیست وهفتم

هیچ عملی جرم شمرده نمی شود مگر به حکم قانونی که قبل از ارتکاب آن نافذ گردیده باشد.

هیچ شخص را نمی تـوان تعقیـب ، گرفتار ویا توقیف نمود مگر بر طبـق احکام قانون.

هیچ شخص را نمی توان مجازات نمود مگر به حکم محکمهٔ بـا صـلاحیت ومطابق به احکام قانونی کـه قبـل از ارتکاب فعل مورد اتهام نافذ گردیـده باشد.

اته ویشتمه ماده

د افغانستان هیڅ یو تبعه په جرم باندې د متهم کېدو له امله، بهرني دولت ته نـه سپارل کېږي، مګر د ورته مـعاملې او د هغو بین الدول تړ ونو له مخـې چې افغانستان ورسره تړاو لري.

هیڅ افغان د تابعیت په سـلبېدو او پـه افغانستان کې دننه یا بهر په شړل کېدو نه محکومېږي.

مادهٔ بیست وهشتم

هیچ یک از اتباع افغانستان به علـت اتهام به جرم، به دولت خارجی سپرده نمی شود مگر بر اساس مـعاملهٔ بالمثل وپیمان های بین الدول که افغانستان به آن پیوسته باشد.

هیچ افغان به سلب تابعیت ویا تبعید در داخل یا خارج افغانستان محکوم نمی شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه ویشتمه ماده

دانسان تعذیب منع دی.

هېڅوک نه شي کولای چي له بل شخص څخه حتي د حقایقو د ترلاسه کولو لپاره که څه هم تر تعقیب، نیونې یا توقیف لاندې وي او یا په جزا محکوم وي، دهغه دتعذیب لپاره اقدام وکړي یاېي دتعذیب امر ورکړي.

د انساني کرامت مخالفې جزا ټاکل منع دي.

ماده بیست نهم

تعذیب انسان ممنوع است.

هیچ شخص نمی تواند حتی به مقصد کشف حقایق از شخص دیگر، اگر چه تحت تعقیب، گرفتاری یا توقیف ویا محکوم به جزا باشد، به تعذیب او اقدام کند یا امر بدهد.

تعین جزایی که مخالف کرامت انسانی باشد،ممنوع است.

دېرشمه ماده

له متهم یا بل شخص څخه په زور تر لاسه شوې څرګندونې، اقرار یاشهادت اعتبار نلري.

په جرم اقرار دمتهم هغه اعتراف ته وایي چي په بشپړه خوښه او دعقلي روغتیا په حالت کې یې د با صلاحیته محکمې په وړاندې کړی وي.

ماده سی ام

اظهار، اقرار وشهادتی که از متهم یا شخص دیگری به وسیلهٔ اکراه به دست آورده شود، اعتبار ندارد.

اقرار به جرم عبارت است از اعتراف متهم بارضایت کامل ودر حالت صحت عقل، در حضور محکمهٔ با صلاحیت.

یودېرشمه ماده

هر څوک کولای شي چي له نیول کېدو سره سم له خانه داتهام دلرې

ماده سی ویکم

هر شخص می تواند برای دفع اتهام به مجرد گرفتاری ویا برای اثبات حق

(c) ketabton.com: The Digital Library

کولو او يا دحق دثابتو لو لپاره مدافع وکيل وټاکي.

متهم حق لري چې له نيولوسره سم له منسوب اتهامه خان خبر کړي او دهغې مودې دننه چې قانون يې ټاکي، محکمه کې حاضر شي.

دولت په جنايي پېښو کې دبېوزلي متهم لپاره مدافع وکيل ټاکي.

دمتهم او دهغه دوکيل ترمنځ مکالمات، مراسلات او مخابرات له هر ډول تعرض څخه خوندي دي.

دمدافع وکيلانو وظايف او واکونه دقانون له لارې تنظيمېږي.

خود، وکيل مدافع تعيين کند.

متهم حق دارد بمجرد گرفتاری، از اتهام منسوب اطلاع يابد ودر داخل ميعادی که قانون تعين می کند در محکمه حاضر گردد.

دولت در قضايای جنايي برای متهم بی بضاعت وکيل مدافع تعين می نمايد.

محرميت مکالمات، مراسلات ومخابرات بين متهم ووکيل آن، از هر نوع تعرض مصون ميباشد.

وظايف وصلاحيت های وکلای مدافع توسط قانون تنظيم می گردد.

دو دېرشمه ماده

پور دپوروړي د آزادۍ دسلبېدو يا محدودېدو سبب کېدای نشي.

دپور دبېرته اخيستلو لارې چارې او وسايل دقانون له لارې تنظيمېږي .

مادهٔ سی ودوم

مديون بودن شخص موجب سلب يا محدود شدن آزادی وی نمی شود.

طرز ووسايل تحصيل دين توسط قانون تنظيم می گردد.

درې دېرشمه ماده

دافغانستان اتباع دانتخابولو او دانتخابېدلو حق لري.

مادهٔ سی وسوم

اتباع افغانستان حق انتخاب کردن وانتخاب شدن را دارا می باشند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له دې حق څخه دګټې اخيستو شرايط او لارې د قانون له لارې تنظيمېږي.

شرايط وطرز استفاده از اين حق توسط قانون تنظيم مى گردد.

څلورديرشمه ماده

دبيان آزادي له تېري څخه خوندي ده.

هر افغان حق لري چې خپل فكر دوينا،ليكنې، انځور او يا نورو وسيلو له لارې، په دې اساسي قانون كې دراغلو حكمونو په رعايت، څرګند كړي.

هر افغان حق لري دقانون له حكمونو سره سم مطالب، بې له دې چې هغه مخكې له مخكې دولتي مقامونو ته وښيي، چاپ او نشر كړي.

دمطبعو، راډيو او ټلويزيون، د مطبوعاتو دخپرولو او دجمعي ارتباط په نورو وسايلو پورې مربوط حكمونه دقانون له لېارې تنظيمېږي.

ماده' سى وچهارم

آزادى بيان از تعرض مصون است.

هر افغان حق دارد فكر خـود را بـه وسيله' گفتار، نوشته،تصوير ويا وسايل ديگر، بارعايت احكام مندرج اين قانون اساسى اظهار نمايد.

هر افغان حق دارد مطابق بـه احكـام قانـون، به طبـع ونشر مـطالب، بدون ارائـه قـبلى آن به مـقامات دولتى، بپردازد.

احكام مربـوط بـه مطـابع، راديـو وتلويزيون، نشر مطبوعـات وسـاير وسايل ارتباط جمعى توسط قانون تنظيم مى گردد.

پنځه ديرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې دخپلو مادي او يا معنوي غوښتنو دتأمين لپاره، دقانون له حكمونو سره سم ټولنې جوړې كړي.

ماده' سى وپنجم

اتباع افغانستان حق دارند به منظـور تأمين مقاصد مادى ويا معنوى، مطـابق به احكام قـانون، جمعيتهـا تأسـيس نمايند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دافغانستان اتباع حق لري دقانون لـه حکمونو سره سم، سياسي گوندونـه جوړ کړي، په دې شرط چې:

۱.دگوند مرامنامه او اساسنامه داسلام دسپيڅلي دين داحکامو او په دې اساسي قانون کې دراغلو نصوصو او ارزښتونـو مخالف نه وي؛

۲.دگوند تشکيلات او مالي منابع ښکاره وي؛

۳.نظامي او نظامي ډوله تشکيلات او هدفونه ونه لري؛

۴.له بهرنيو سياسي گوندونو يـا نـورو بهرنيو منابعو سره تړلی نه وي؛

دقوم، سيمې،ژبې او فقهي مذهب پربنسټ د گوند جوړول او فعاليت کول، جواز نه لري.

هغه جمعيت او گوند چې دقانون له حکمونو سره سم جوړېږي دقانوني موجباتو او بـا صلاحيتې محکمې له حکمه پرته نـه منحل کېږي.

اتباع افغانستان حق دارند، مطابق بـه احکام قانون، احزاب سياسی تشکيل دهند، مشروط بر اينکه:

۱.مرامنامه واساسنامهٔ حزب، مناقض احکام دين مقدس اسلام ونصوص وارزشهای مندرج اين قانون اساسی نباشد؛

۲.تشکيلات ومنابع مالی حزب علنی باشد؛

۳.اهداف وتشکيلات نظامی وشبه نظامی نداشته باشد؛

۴.وابسته به حزب سياسی ويا ديگر منابع خارجی نباشد؛

تأسيس وفعاليت حزب بر مبنای قوميت، سمت، زبان ومذهب فقهی جواز ندارد.

جمعيت وحزبی کـه مطابق بـه احکام قانون تشکيل می شود، بدون موجبات قانونی وحکم محکمهٔ با صلاحيت منحل نمی شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږدېرشمه ماده

دافغانستان اتباع حق لري چې د روا او سوله ييزو غوښتنود تأمين لپاره له قانون سره سم بې وسلې غونډې او مظاهرې وكړي.

ماده' سی وششم

اتباع افغانستان حق دارند برای تأمين مقاصد جايز وصلح آميز، بدون حمل سلاح، طبق قانون اجتماع وتظاهرات نمايند.

اوه دېرشمه ماده

داشخاصو د مخابرې او ليكونو آزادي او محرميت كه په ليكلې ډول وي يا د ټيليفون او تلگراف يا نورو وسيلو له لارې، له تېري څخه خوندي دي.

دولت داشخاصو دمخابرو او ليكونو دپلټنې حق نه لري مگر د قانون له حكمونو سره سم.

ماده' سی وهفتم

آزادی ومحرميت مراسلات ومخابرات اشخاص چه به صورت مكتوب باشد وچه به وسيله' تلفون، تلگراف ووسايل ديگر، از تعرض مصون است.

دولت حق تفتيش مراسلات ومخابرات اشخاص را ندارد، مگر مطابق به احكام قانون.

اته دېرشمه ماده

دشخص استوگنځي له تېري څخه خوندي دی.

هېڅوک د دولت په گډون نشي كولای داستوگن له اجازې يا د واكمنې محكمې له قراره پرته او بې له هغو حالاتو او لارو چې په قانون كې ښودل شوي، دچاكور ته ورننوزي يابې وپلټي.

ماده' سی وهشتم

مسكن شخص از تعرض مصون است.

هيچ شخص، به شمول دولت،نمی تواند بدون اجازه' ساكن يا قرار محكمه' با صلاحيت و به غير ازحالات و طرزی كه در قانون تصريح شده است، به مسكن شخص داخل شود يا آن را تفتيش نمايد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دځرګند جرم په مورد کې مسؤل مامور کولای شي دمحکمې له مخکيني اجازې پرته د شخص کورته ور ننوزي يا هغه وپلټي. نوموړی مامور مکلف دی کورته له ننوتو يا پلټنې وروسته ، په هغه موده کې چې قانون يې ټاکي د محکمې قرار ترلاسه کړي.

در مورد جرم مشهود ، مامور مسؤل می تواند بدون اجازهٔ قبلی محکمه، به مسکن شخص داخل شود يا آن را تفتيش کند. مامور مذکور مکلف است بعد از داخل شدن يا اجرای تفتيش ، در خلال مدتی که قانون تعين می کند قرار محکمه را حاصل نمايد.

نهه دېرشمه ماده

هر افغان حق لري د هېواد هر ګوټ ته سفر وکړي او استوګن شي خو له هغو سيمو پرته چې قانون منع کړې وي.
هر افغان حق لري د قانون له حکمونو سره سم له افغانستان څخه بهر سفر وکړي او بېرته راستون شي.
دولت له هېواد څخه بهر دافغانستان د اتباعو د حقوقو ساتنه کوي.

مادهٔ سی و نهم

هر افغان حق دارد به هر نقطهٔ کشور سفر نمايد ومسکن اختيار کند، مگر در مناطقی که قانون ممنوع قرار داده است.
هر افغان حق دارد مطابق به احکام قانون به خارج افغانستان سفر نمايد و به آن عودت کند.
دولت از حقوق اتباع افغانستان در خارج از کشور حمايت می نمايد.

څلوېښتمه ماده

ملکيت له تېري څخه خوندي دی.
هېڅوک دملکيت د ترلاسه کولو او په هغه کې له تصرف کولو څخه نه منع کېږي، مګر دقانون داحکامو په حدودو کې.

مادهٔ چهلم

ملکيت از تعرض مصون است.
هيچ شخص از کسب ملکيت و تصرف در آن منع نمی شود، مگر در حدود احکام قانون.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د هېچا ملکیت د قانون د حکم او د باصلاحیته محکمې له پرېکړې پرته نه مصادره کېږي.

دشخص د ملکیت استملاک یوازې دعامه ګټو د تأمین په مقصد، دمخکیني او عادلانه بدل په ورکولو، دقانون له مخې مجاز دی.

دشخص دشتمنی پلټنه او اعلان یوازې دقانون په حکم کېدای شي.

ملکیت هیچ شخص، بدون حکم قانون و فیصلهٔ محکمهٔ با صلاحیت مصادره نمی شود.

استملاک ملکیت شخص، تنها به مقصد تأمین منافع عامه، در بدل تعویض قبلی و عادلانه، به موجب قانون مجاز می باشد.

تفتیش و اعلان دارائي شخص، تنها به حکم قانون صورت می گیرد.

یو څلوېښتمه ماده

بهرني اشخاص په افغانستان کې دعقاري مالونو د ملکیت حق نه لري.

د عقار اجاره د پانګې اچونې په منظور د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

د بهرنیو ملکونو پر سیاسي نمایندګیو او پر هغو بین المللي مؤسسو چې افغانستان پکې غړیتوب لري دعقاري مالونو پلورل د قانون له حکمونو سره سم جواز لري.

مادهٔ چهل و یکم

اشخاص خارجي در افغانستان حق ملکیت اموال عقاری را ندارند.

اجارهٔ عقار بمنظور سرمایه گذاری، مطابق باحکام قانون مجاز می باشد.

فروش عقار به نمایندگی های سیاسی دول خارجي و به موسسات بین المللی که افغانستان عضو آن باشد، مطابق به احکام قانون، مجاز میباشد.

دوڅلوېښتمه ماده

هر افغان مکلف دی دقانون له حکمونو سره سم دولت ته

مادهٔ چهل و دوم

هر افغان مکلف است مطابق به احکام قانون به دولت مالیه و

(c) ketabton.com: The Digital Library

ماليه او محصول ورکړي.
هېڅ راز ماليه او محصول ، دقانون لـه حکمه پرته نه وضع کېږي.
د مالیې او محصول اندازه او د ورکـړې ډول بې د ټولنيز عدالت پـه رعايـت د قانون په وسيله ښوول کېږي.
دا حکم د بهرنيو کسانو او مؤسسو پـه برخه کې هم تطبيقېږي.
هر ډول ورکړه شوې ماليه، محصـول او عايدات، دولتـي واحـد حسـاب تـه تحويلېږي.

محصول تأديه کند.
هيچ نوع ماليه و محصول، بدون حکم قانون، وضع نمی شود.
اندازهٔ ماليه و محصول و طرز تأديـهٔ آن، با رعايت عدالت اجتماعی، توسط قانون تعيين می گردد.
ايـن حکـم در مـورد اشـخاص و مؤسسات خارجی نيز تطبيق می شود.
هر نوع ماليه، محصول و عوايد تاديـه شده، به حساب واحد دولتی تحويـل داده می شود.

دري څلوېښتمه ماده

زده کـړه د افـغانستان دټـولو اتباعو حق دی چـې د لېسانس تـر درجـې پـورې وړیـا د دولـت لـه خـوا تأمينېږي.
دولت مکلف دی چې په ټول افغانسـتان کې د متوازن معارف دعـامـولو او د منځنيو اجـباري زده کړو د تأمين لپـاره اغېزمـن پروګرام طرح او تطبيق کړي او د مورنيو ژبو د تدريس لپاره په هـغو

مادهٔ چهل و سوم

تعليم حق تمام اتباع افغانستان است که تا درجهٔ ليسانس در مؤسسات تعليمی دولتی به صورت رايگـان از طـرف دولت تأمين ميگردد.
دولت مکلف است به منظور تعمـيم متوازن معارف درتمام افغانستان، تأمين تعـليمات متـوسـطهٔ اجـباری، پروگرام مؤثر طرح و تطبيق نمايـد و زمينهٔ تدريس زبانهای مـادری را در

(c) ketabton.com: The Digital Library

سيمو کې چې پرې خبرې کېږي لاره هواره کړي.

مناطقي که به آنها تکلم می کنند فراهم کند.

څلور څلوېښتمه ماده

دولت مکلف دی دښځو د زده کړو د پراختيا او توازن د ايجاد په منظور، دکوچيانو دزده کړو د ښه والي او په هېوادکې د بې سوادۍ د له منځه وړلو لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح او تطبيق کړي.

مادهٔ چهل و چهارم

دولت مکلف است به منظور ايجاد توازن و انکشاف تعليم برای زنان، بهبود تعليم کوچيان و امحای بی سوادی در کشور، پروگرامهای مؤثر طرح و تطبيق نمايد.

پنځه څلوېښتمه ماده

دولت د اسلام د سپيځلي دين د حکمونو او ملي فرهنګ پربنسټ او له علمي اصولو سره سم، واحد تعليمي نصاب طرح او تطبيقوي او د ښوونځيو د ديني مضمونونو نصاب په افغانستان کې د شتو اسلامي مذهبو نو پر بنسټ تدوينوي.

مادهٔ چهل و پنجم

دولت نصاب واحد تعليمی را، بر مبنای احکام دين مقدس اسلام و فرهنګ ملی و مطابق با اصول علمی، طرح و تطبيق می کند و نصاب مضامين دينی مکاتب را، بر مبنای مذاهب اسلامی موجود در افغانستان، تدوين می نمايد.

شپږ څلوېښتمه ماده

د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو جوړول او اداره کول، د دولت وظيفه ده.

مادهٔ چهل و ششم

تأسيس و ادارهٔ مؤسسات تعليمات عالی، عمومی و اختصاصی وظيفهٔ دولت است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د افغانستان اتباع کولای شي د دولت په اجازه د لوړو، عمومي، اختصاصي او دسواد د زده کړو موسسې جوړې کړي.

دولت کولای شي بهرنيو کسانو ته هم د قانون له حکمونو سره سم د لوړو، عمومي او اختصاصي زده کړو د مؤسسو د جوړولو اجازه ورکړي.

د لوړو زده کړو په دولتي مؤسسو کې دشاملېدو شرطونه او له هغو سره نور مربوطې چارې، د قانون له لارې تنظيمېږي.

اتباع افغانستان مي توانند به اجازهٔ دولت به تأسيس مؤسسات تعليمات عالی، عمومی، اختصاصی و سواد آموزی اقدام نمايند.

دولت مي تواند تأسيس مؤسسات تعليمات عالی، عمومی و اختصاصی را به اشخاص خارجی نيز مطابق به احکام قانون اجازه دهد.

شرايط شمول در مؤسسات تعليمات عالی دولتی و ساير امور مربوط به آن، توسط قانون تنظيم می گردد.

اوه څلوېښتمه ماده

دولت د علم، فرهنګ ، ادب او هنر د پرمختګ لپاره اغېزمن پروګرامونه طرح کوي.

دولت د مؤلف، مخترع او کاشف حقوق تضمينوي او په ټولو برخو کې علمي څېړنې هڅوي او ملاتړ يې کوي او د هغو له نتيجو څخه د اغېزمنې ګټې اخيستل د قانون له حکمونو سره سم عاموي.

مادهٔ چهل و هفتم

دولت برای پيشرفت علم، فرهنگ، ادب و هنر پروگرامهای مؤثر طرح می نمايد.

دولت حقوق مؤلف، مخترع و کاشف را تضمين می نمايد و تحقيقات علمی را درتمام عرصه ها تشويق وحمايت می کند واستفاده مؤثرازنتايج آن را، مطابق به احکام قانون، تعميم می بخشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

اته څلوېښتمه ماده

کار، د هر افغان حق دی.

د کار د ساعتونو ټاکل، او بـا معاشـه رخصتي،د کار او کارګر حقوق او له هغو سره نورې مربوطې چارې د قـانون لـه لیارې تنظیمېږي.

د قانون د حکمونو په حدودو کې د کار او کسب انتخاب آزاد دی.

مادهٔ چهل و هشتم

کار حق هر افغان است.

تـعیین سـاعات کـار، رخصتی بـا مـزد، حـقوق کار و کارگر وسـایر امور مربوط به آن توسط قانون تنظـیم می گردد.

انتخاب شغل و حرفه، در حدود احکام قانون، آزاد می باشد.

نهه څلوېښتمه ماده

د جبري کار تحمیل منع دی.

د جګړې، آفتونو او نورو داسې حـالاتو کې چې عامه ژوند او هوسـاینه تهدیـد کړي فعاله برخه اخیستنه د هر افغان ملي وجیبه ده.

پرماشومانو د کار تحمیل جواز نه لري.

مادهٔ چهل و نهم

تحمیل کار اجباری ممنوع است.

سهم گیری فعال در حالـت جنـگ، آفات وسایر حـالاتی کـه حیـات و آسایش عامه را تهدید کند، از وجایب ملی هر افغان می باشد.

تحمیل کار بر اطفال جواز ندارد.

پنځوسمه ماده

دولت مکلف دی چې د یوې سالمې اداري او د هېواد په اداري سیستم کې د سمون د رامنځ ته کېدو لپـاره،لازم تدبیرونـه ونیسي.

اداره خپل اجـراآت په بشپړه بې طرفي

مادهٔ پنجاهم

دولت مکلف است به منظـور ایجـاد ادارهٔ سالم و تحقـق اصـلاحات در سیستم اداری کشور تدابیر لازم اتخاذ نماید.

اداره اجراآت خود را با بیطرفي کامل

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

د افغانستان اتباع حق لري د قانون د حکمونو په حدودو کې له دولتي ادارو څخه اطلاعات تر لاسه کړي. دا حق د نورو حقوقو او عامه امنيت ته له زيان رسولو پرته، حدود نه لري.

د افغانستان اتباع د اهليت له مخې او له هر ډول توپير څخه پرته د قانون له حکمونو سره سم د دولت خدمت ته منل کيږي.

و مطابق به احکام قانون عملی مـی سازد.

اتباع افغانستان حـق دسترسـی بـه اطلاعات از ادارات دولتی را در حدود احکام قانون دارا می باشند. این حـق جز صدمه به حقوق دیگران و امنیـت عامه حدودی ندارد.

اتباع افغانستان بر اساس اهلیت و بدون هیچگونه تبعیض و به موجب احکـام قانون به خدمت دولت پذیرفتـه مـی شوند.

يو پنځوسمه ماده

هر څوک چې له ادارې څخه بې موجبه زيانمن شي د تاوان اخيستلو مستحق دی او کولای شي د تاوان د ترلاسه کولو لپاره په محکمه کې د عوا اقامه کړي.

له هغو حالاتو پرته چې قانون ښوولي، دولت نشي کولای د با صلاحيته محکمې له حکمه پرته د خپلو حقوقو د ترلاسه کولو لپاره اقدام وکړي.

مادهٔ پنجاه و یکم

هـر شخـص که از اداره بـدون موجب متضرر شود مستحق جبران خساره می باشد و می تـواند برای حصول آن در محکمه دعوا اقامـه کند.

به استثنای حالاتی که در قانون تصریح گردیده است، دولت نمی تواند بدون حکم محکمهٔ با صلاحیت به تحصیل حقوق خود اقدام کند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوپنځوسمه ماده

دولت د افغانستان د ټولو اتباعو لپاره د ناروغیو د مخنیوي او د وړیا علاج وسیلې او روغتیایي اسانتیاوې د قانون له حکمونو سره سم تأمینوي.

دولت له قانون سره سم د خصوصي طبي خدمتونو او روغتیایي مرکزونو جوړول او پراختیا هڅوي او ملاتړ یې کوي.

دولت د سالمې بدني روزنې د پیاوړتیا او د ملي او سیمه ییزو ورزشونو د پراختیا لپاره لازم تدبیرونه نیسي.

ماده پنجاه و دوم

دولت وسایل وقایه و علاج امراض و تسهیلات صحی رایگان را برای همه اتباع مطابق به احکام قانون تأمین می نماید.

دولت تأسیس و توسعهٔ خدمات طبی و مراکز صحی خصوصی را مطابق به احکام قانون تشویق و حمایت می کند.

دولت به منظور تقویت تربیت بدنی سالم و انکشاف ورزشهای ملی و محلی تدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دري پنځوسمه ماده

دولت د شهیدانو او مفقودینو له پاتې کسانو، دمعلولینو او معیوبینو دبیا خواکمنې او په ټولنه کې د هغوی د فعالې ونډې اخیستنې په خاطر د مالي مرستو او روغتیایي خدمتونو د تنظیم لپاره د قانون له حکمونو سره سم لازم تدبیرونه نیسي.

دولت د متقاعدینو حقوق تضمینوي او له زړو کسانو، بې سر پرسته ښځو، معیوبینو او معلولینو او بې وسه یتیمانو سره د

ماده پنجاه و سوم

دولت به منظور تنظیم خدمات طبی و مساعدت مالی برای بازماندگان شهداء و مفقودین و بـرای باز توانی معلولین و معیوبین و سهم گیری فعال آنـان در جامعه، مطابق به احکام قانون، تـدابیر لازم اتخاذ می نماید.

دولت حقوق متقاعـدین را تضـمین نموده، برای کهن سالان، زنـان بـی سرپرست، مـعیوبین و معلولین و ایتام

(c) ketabton.com: The Digital Library

قانون له حكمونو سره سم لازمي مرستې كوي.

بی بضاعت مطابق به احكام قانون كمک لازم به عمل می آورد.

څلور پنځوسمه ماده

كورنی د ټولنې اساسي ركن دی او د دولت تر پاملرنې لاندې ده.

دولت د كورنی او په ځانګړې توګه د مور او ماشوم د جسمي او روحي روغتيا د تأمين، د ماشومانو د روزنې او د اسلام د سپيڅلي دين له احكامو سره د مغايرو رسومو دله منځه وړو لپاره لازم تدبيرونه نيسي.

مادهٔ پنجاه و چهارم

خانواده ركن اساسی جامعه را تشكيل می دهد ومورد حمايت دولت قرار دارد.

دولت به منظور تأمين سلامت جسمی و روحی خانواده، بالاخص طفل و مادر، تربيت اطفال و برای از بين بردن رسوم مغاير با احكام دين مقدس اسلام تدابير لازم اتخاذ می كند.

پنځه پنځوسمه ماده

له هيواد څخه دفاع د افغانستان د ټولو اتباعو وجيبه ده.

د عسكري مكلفيت د دورې د تيرولو شرطونه د قانون له لارې تنظيميږي.

مادهٔ پنجاه و پنجم

دفاع از وطن وجيبهٔ تمام اتباع افغانستان است.

شرايط اجرای دورهٔ مكلفيت عسكری توسط قانون تنظيم می گردد.

شپږپنځوسمه ماده

داساسي قانون دحكمونو پيروي، دقوانينو اطاعت او دعامه نظم او امنيت رعايت دافغانستان د ټولوخلكو وجيبه ده.

مادهٔ پنجاه و ششم

پيروی از احكام قانون اساسی، اطاعت از قوانين و رعايت نظم و امن عامه وجيبهٔ تمام مردم افغانستان است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قانون له حکمونو څخه بې خبري عذر نه ګڼل کېږي.

بی خبری از احکام قانون عذر دانسته نمی شود.

اوه پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د خارجي اتباعو حقوق او آزادۍ له قانون سره سم تضمینوي. دا کسان د بین المللي حقوقو د قواعدو په حدودو کې د افغانستان د دولت د قوانینو په رعایت مکلف دي.

مادهٔ پنجاه و هفتم

دولت حقوق و آزادی های اتباع خارجی را در افغانستان، طبق قانون تضمین می کند. این اشخاص در حدود قواعد حقوق بین المللی به رعایت قوانین دولت افغانستان مکلف می باشند.

اته پنځوسمه ماده

دولت په افغانستان کې د بشر د حقوقو د رعایت د څارنې، ښه والي او ملاتړ لپاره، د افغانستان د بشر د حقوقو خپلواک کمېسیون جوړوي.

هر څوک کولای شي د خپلو بشري حقوقو د نقض په صورت کې دې کمېسیون ته شکایت وکړي.

کمېسیون کولای شي د افرادو د بشري حقوقو د نقض موارد مربوطو قانوني ځانګو ته راجع کړي او د هغوی له حقوقو څخه په دفاع کې مرسته وکړي.

د دې کمېسیون جوړښت او د کار ډول بې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ پنجاه و هشتم

دولت به منظور نظارت بر رعایت حقوق بشر در افغانستان و بهبود و حمایت از آن، کمیسیون مستقل حقوق بشر افغانستان را تأسیس می نماید.

هر شخص می تواند در صورت نقض حقوق بشری خود، به این کمیسیون شکایت نماید.

کمیسیون می تواند موارد نقض حقوق بشری افراد را به مراجع قانونی راجع سازد و در دفاع از حقوق آنها مساعدت نماید.

تشکیل و طرز فعالیت این کمیسیون توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه پنځوسمه ماده

هېڅوک نشي کولای په دې اساسي قانون کې له راغلو آزادیو او حقوقو څخه په ناوړه استفادې د هېواد د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتیا، ملي واکمنۍ او ملي وحدت پر ضد عمل وکړي.

ماده ٔ پنجاه و نهم

هیچ شخص نمی تواند با سوء استفاده از حقوق و آزادیهای مندرج این قانون اساسی، بر ضد استقلال ، تمامیت ارضی، حاکمیت ووحدت ملی عمل کند.

دریم فصل

جمهور رئیس

شپېتمه ماده

جمهور رئیس د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت په سر کې دی چې خپل واکونه په اجرائیه، مقننه او قضائیه برخو کې ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم عملي کوي.

جمهور رئیس دوه، لومړی او دوېم مرستیالان لري.

د جمهوری ریاست کاندید د خپلو مرستیالانو نومونه د خان له کاندیدولو سره یو ځای ملت ته اعلاموي.

د جمهور رئیس لومړی مرستیال د جمهور رئیس د غیاب، استعفاء او یا مړینې په

فصل سوم

رئیس جمهور

ماده ٔ شصتم

رئیس جمهور در رأس دولت جمهوری اسلامی افغانستان قرار داشته، صلاحیت های خود را در عرصه های اجرائیه، تقنینیه و قضائیه، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

رئیس جمهور دارای دو معاون ، اول و دوم، می باشد.

کاندید ریاست جمهوری نام هر دو معاون را همزمان با کاندید شدن خود به ملت اعلام میدارد.

معاون اول رئیس جمهور درحالت غیاب، استعفأ و یا وفات رئیس جمهور،

(c) ketabton.com: The Digital Library

حالاتو کې ددې اساسي قانون له مندرجو حکمونو سره سم کار کوي.

د جمهور رئیس د لومړي مرستیال په غیاب کې، دوه یم مرستیال د اساسي قانون له مندرجو احکامو سره سم عمل کوي.

یو شپېتمه ماده

جمهور رئیس د رای ورکوونکیو د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو رایو له لارې په سلو کې تر پنځوسو زیاتو رایو په ترلاسه کولو انتخابیږي.

د جمهور رئیس وظیفه تر انتخاباتو وروسته د پنځم کال د غبرګولي په لومړۍ نېټه پای ته رسیږي.

دجمهور رئیس دکار ترپای ته رسېدو دمخه د نوي جمهور رئیس د ټاکلو لپاره انتخابات، له دېرشو تر شپېتو ورځو پورې، موده کې کېږي.

که چېرې په لومړي پړاو کې له کاندیدانو څخه یو هم ونه کړای شي چې په سلو کې تر پنځوسو زیاتې رایې ترلاسه کړي،

مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی، عمل می کند.

در غیاب معاون اول رئیس جمهور، معاون دوم مطابق به احکام مندرج این قانون اساسی عمل می کند.

مادهٔ شصت و یکم

رئیس جمهور با کسب اکثریت بیش از پنجاه فی صد آرای رأی دهندگان از طریق رأی گیری آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب میگردد.

وظیفه رئیس جمهور در اول جوزای سال پنجم بعد از انتخابات پایان می یابد.

انتخابات به منظور تعیین رئیس جمهور جدید در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان کار رئیس جمهور برگزار میگردد.

هر گاه در دور اول هیچ یک از کاندیدان نتواند اکثریت بیش از پنجاه فیصد آرا را بدست آورد، انتخابات

(c) ketabton.com: The Digital Library

انتخابات د دوهم ځل لپاره د انتخاباتو د نتایجو د نیټې تر اعلان وروسته د دوو اوونیو په اوږدو کې تر سره کیږي. دا ځل یوازې هغه دوه تنه کاندیدان په انتخاباتو کې برخه اخلي چې په لومړي پړاو کې یې تر ټولو زیاتې رایې ترلاسه کړې وي.

د انتخاباتو په دویم پړاو کې هغه څوک چې د رایو اکثریت ترلاسه کړي، جمهور رئیس ګڼل کیږي.

که چیرې د جمهوري ریاست یو کاندید د رای ګیرۍ د لومړي یا دویم پړاو په جریان او یا تر انتخاباتو وروسته او یا د انتخاباتو د نتایجو له اعلان څخه پخوا مړ شي، نوي انتخابات د قانون له حکمونو سره سم کیږي.

دوه شپېتمه ماده

څوک چې جمهوري ریاست ته کاندیدیږي، باید د لاندنیو شرطونو لرونکی وي:

۱. د افغانستان تبعه،مسلمان، له افغان

برای دور دوم در ظرف دو هفته از تاریخ اعلام نتایج انتخابات بر گزار می گردد و در این دور تنها دو نفر از کاندیدانی که بیشترین آرا را در دور اول بدست آورده اند، شرکت می نمایند.

در دور دوم انتخابات ، کاندیدی که اکثریت آرا را کسب کند،رئیس جمهور شناخته می شود.

هر گاه یکی از کاندیدان ریاست جمهوری در جریان دور اول یا دوم رأی گیری و یا بعد از انتخابات و قبل از اعلام نتایج انتخابات وفات نماید، انتخابات مجدد مطابق به احکام قانون بر گزار می گردد.

مادهٔ شصت و دوم

شخصی که به ریاست جمهوری کاندید می شود، واجد شرایط ذیل می باشد:

۱. تبعهٔ افغانستان ، مسلمان و متولد

(c) ketabton.com: The Digital Library

مور او پلار ځنځه زېږېدلی وي او د بــل هېواد تابعيت ونلري؛

۲. د کانديدېدو په ورځ يې عمــر تــر څلوېښتو کلونو لږ نه وي؛

۳. د محکمې له خوا د بشــري ضــد جرمونو، او جنايت په ارتکاب او يا لــه مدني حقوقو ځنځه په محرومی محکــوم شوی نه وي؛

هيڅ شخص نشي کولای لــه دوو دورو زيات د جمهور رئيس په حيــث وټاکــل شي.

په دې ماده کې راغلي حکم د جمهــور رئيس د مرستيالانو په برخــه کــې هــم تطبيقېږي.

از والدين افغان بوده و تابعيت کشور ديگری را نداشته باشد؛

۲. در روز کانديد شدن ســن وی از چهل سال کمتر نباشد؛

۳. از طــرف محــکمه به ارتــکاب جــرايم ضــد بــشری ،جــنايت و يا حــرمان از حــقوق مدنی مــــحکوم نشده باشد.

هيچ شــخص نمی تواند بــيش از دو دوره به حيث رئيس جمهور انتخــاب گردد.

حکــم مندرج ايــن مــاده در مــورد مــعاونين رئيس جــمهور نيز تــطبيق می گردد.

دري شپېتمه ماده

جمهور رئيس د کار تر پيــل دمخــه، د ځانګړې کړنلارې سره سم، چې د قانون له لارې تنظيمېږي دا لاندې لوړه يادوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لــوی خدای ﷻ په نــامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين پــيروي او

ماده شصت و سوم

رئيس جمهور قبل از تصدی وظيفه، مطابق به طرزالعمل خاص که توسط قانون تنظيم می گردد، حلف آتی را بجا می آورد:

بسم الله الرحمن الرحيم

«به نام خداوند بزرگ ﷻ ســوگند ياد مــی کنم که دين مــقدس اســلام را

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتنه وکړم. د اساسي قانون او نورو قوانینو رعایت او د تطبیق څارنه وکړم. د افغانستان د خپلواکۍ، ملي واکمنۍ، ځمکنۍ بشپړتیا ساتنه او دافغانستان د خلکو حقوق او ګټې خوندي کړم او د لوی خدای (ج) له در بار څخه د مرستې په غوښتلو او د ملت په ملاتړ د افغانستان د خلکو د پرمختګ او هوسایې په لاره کې خپلې هڅې جاري وساتم.»

اطاعت و از آن حمایت کنم. قانون اساسی وسایر قوانین را رعایت و از تطبیق آن مواظبت نمایم. از استقلال، حاکمیت ملی و تمامیت ارضی افغانستان حراست وحقوق و منافع مردم افغانستان را حفاظت کنم و با استعانت از بارگاه پروردگار متعال و پشتیبانی ملت، مساعی خود را در راه سعادت و ترقی مردم افغانستان بکار برم.»

څلور شپېتمه ماده

جمهور رئیس لاندې واکونه او وظیفې لري:

۱. د اساسي قانون د اجرا څارل؛

۲. د ملي شورې په تصویب د هېواد د سیاست د اساسي کرښو ټاکل؛

۳. د افغانستان دوسله والوځواکونو سترمشرتوب؛

۴. د ملي شورې په تایید دجګړې او متارکې اعلانول؛

۵. د ځمکنۍ بشپړتیا او د خپلواکۍ

مادهٔ شصت و چهارم

رئیس جمهور دارای صلاحیتها و وظایف ذیل می باشد:

۱. مراقبت از اجرای قانون اساسی؛

۲. تعین خطوط اساسی سیاست کشور به تصویب شورای ملی؛

۳. قیادت اعلای قوای مسلح افغانستان؛

۴. اعلان حرب و متارکه بـه تایید شورای ملی؛

۵. اتخاذ تصمیم لازم در حالت

(c) ketabton.com: The Digital Library

دساتنې د دفاع په حالت کې دلازم تصمیم نیول؛

۶. د ملي شورې په تایید له افغانستان څخه بهر ته د وسله والو ځواکونو د ټولګیو لیږل؛

۷. ددې اساسي قانون په (نهه شپیتمه) ماده کې له راغلي حالت پرته، د لویې جرګې راغوښتل؛

۸. د ملي شورې په تأیید د اضطراري حالت اعلان او دهغه پای ته رسول؛

۹. د ملي شورې او لویې جرګې دغونډو پرانستل؛

۱۰. د جمهوري ریاست د مرستیالانو د استعفې منل؛

۱۱. د ولسي جرګې په تایید د وزیرانو، لوی څارنوال، د مرکزی بانک، د ملي امنیت او سرې میاشتې د رئیسانو ټاکل او د هغوی عزلول او د استعفی منل؛

۱۲. د ولسي جرګې په تایید د سترې محکمې د رئیس او غړیو ټاکل؛

۱۳. د قانون له حکمونو سره سم د

دفاع از تمامیت ارضی و حفظ استقلال؛

۶. فرستادن قطعات قوای مسلح به خارج افغانستان به تایید شورای ملي؛

۷. دایر نمودن لویه جرگه به استثنای حالت مندرج مادهٔ شصت و نهم این قانون اساسی؛

۸. اعلان حالت اضطرار به تأیید شورای ملي و خاتمه دادن به آن؛

۹. افتتاح اجلاس شورای ملی و لویه جرگه؛

۱۰. قبول استعفای معاونین ریاست جمهوری؛

۱۱. تعین وزرا، لوی څارنوال، رئیس بانک مرکزی، رئیس امنیت ملی و رئیس سره میاشت به تائید ولسي جرگه و عزل و قبول استعفای آنها؛

۱۲. تعین رئیس و اعضای ستره محکمه به تأیید ولسي جرگه؛

۱۳. تعیین، تقاعد، قبول استعفاء و

(c) ketabton.com: The Digital Library

قاضيانو، د وسله والو خواکونو، پوليسو، د ملي امنيت د منصبدارانو او د لوړ رتبه مامورينو ټاکل، تقاعد ورکول، د استعفی منل او عزلول؛

۱۴. په بهرنيو هېوادونو او نړيوالو مؤسسو کې د افغانستان د سياسي نمايندګيو د مشرانو ټاکل؛

۱۵. په افغانستان کې د بهرنيو سياسي نمايندګانو د باور ليکونو منل؛

۱۶. د قوانينو او تقنيني فرمانونو تو شيح کول.

۱۷. د قانون له حکمونو سره سم د دولتونو ترمنځ د معاهدو د عقد لپاره د باور ليکونو ورکول؛

۱۸. د قانون له حکمونو سره سم د جزاګانو تخفيف او بخښل؛

۱۹. د قانون له حکمونو سره سم د مډالونو، نښانونو او افتخاري لقبونو ورکول؛

۲۰. د هېواد د اداري د سمون په منظور، د قانون له مخې، د کمېسيونونو جوړول؛

عزل قضات، صاحب منصبان قوای مسلح، پوليس و امنيت ملی و مامورين عالی رتبه مطابق به احکام قانون؛

۱۴. تعيين سران نمايندگی های سياسی افغانستان نزد دول خارجی و مؤسسات بين المللی؛

۱۵. قبول اعتماد نامه های نمايندگان سياسی خارجی در افغانستان؛

۱۶. توشيح قوانين و فرامين تقنينی؛

۱۷. اعطای اعتبار نامه به غرض عقد معاهدات بين الدول مطابق به احکام قانون؛

۱۸. تخفيف و عفو مجازات مطابق به احکام قانون؛

۱۹. اعطای مداله، نشانها و القاب افتخاری مطابق به احکام قانون؛

۲۰. تأسيس کميسيونها به منظور بهبود ادارهٔ کشور مطابق به احکام قانون؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲۱. په دې اساسي قانون کې نور راغلي واکونه او وظايف.

۲۱. ساير صلاحيتها و وظايف مندرج اين قانون اساسی.

پنځه شپېتمه ماده

جمهور رئيس کولای شي په مهمو ملـــي، سياسي، ټولنيزو او يا اقتصادي چارو کې د افغانستان دخلکو ټولپوښتنې ته مراجعـــه وکړي.

ټولپوښتنه بايـــد ددې اساســـي قـــانون د حکمونو مخالفه او دهغه دتعديل مستلزم نه وي.

ماده' شصت و پنجم

رئيس جمهور مى تواند در موضوعات مهم ملى سياســـى، اجتمـــاعى و يـــا اقتصادى بـــه آراى عمـــومى مـــردم افغانستان مراجعه نمايد.

مراجعه به آراى عمومى نبايد منـــاقض احکام اين قانون اساسى و يا مســـتلزم تعديل آن باشد.

شپږ شپېتمه ماده

جمهور رئيس په دې اساسي قانون کې د راغلو واکونو د عملي کولو په برخه کې د افغانستان د خلکو لوړ مصلحتونه په پام کې نيسي.

جمهور رئيس نشي کولای چې د قانون له حکمه پرته دولتي ملکيتونـــه او شـــتمنی وپلوري او يا يې وبخښي.

جمهور رئيس نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنيـــو، سيمه ييزو، قومي، مـــذهبي او گـــوندي

ماده' شصت و ششم

رئيـــس جـــمهور در اعـــمال صلاحيتهاى منـــدرج ايـــن قـــانون اســـاسى، مـــصالح علـياى مـــردم افغانســـتان را رعايت مى کند.

رئيس جمهور نمى تواند بدون حکـــم قانون ملکيت هاى دولتى را بفروشد يا اهدا کند.

رئيـــس جـــمهور نـــمى تـــواند در زمـــان تصدى وظيفه از مـــقام خـــود به ملحوظات لســـانى، مـــمتى، قومى،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملحوظاتو کښې واخلي.

اووه شپېتمه ماده

د جمهور رئيس د استعفى، عزل، مړينې او يا په صعب العلاجه ناروغۍ د اخته کېدلو په صورت کې چې د وظيفې د اجرا مخه نيسي د جمهور رئيس لومړی مرستيال د جمهور رئيس واکونه او وظايف په غاړه اخلي.

جمهور رئيس خپله استعفى په خپله ملي شورى ته اعلاموي.

د صعب العلاجه ناروغۍ تثبيت د هغه طبي هيئت له خوا کېږي چې ستره محکمه يې ټاکي.

په داسې حالاتو کې د نوي جمهور رئيس د ټاکلو لپاره په درې مياشتو کښې د دغه ددې اساسي قانون د يو شپېتمې مادې له حکم سره سم انتخابات کېږي.

د جمهور رئيس لومړی مرستيال د لنډ مهاله جمهور رئيس په توګه، د وظيفې د ترسره کولو په موده کې

مذهبی و حزبی استفاده نمايد.

مادهٔ شصت و هفتم

در صورت استعفا، عزل يا وفات رئيس جمهور و يا مريضی صعب العلاج که مانع اجراء وظيفه شود، معاون اول رئيس جمهور صلاحيتها ووظايف رئيس جمهور را به عهده می گيرد.

رئيس جمهور استعفای خود را شخصاً به شورای ملی اعلام می نمايد.

تثبيت مريضی صعب العلاج توسط هيئت طبی با صلاحيت که از طرف ستره محکمه تعين می گردد صورت مي گيرد.

درين حالات در خلال مدت سه ماه انتخابات به منظور تعين رئيس جمهور جديد طبق مادهٔ شصت و يکم اين قانون اساسی بر گزار می‌گردد.

معاون اول رئيس جمهور در زمان تصدی به حيث رئيس جمهور موقت امور ذيل

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاندېنې چارې نشي ترسره کولای:

۱. د اساسي قانون تعديل؛

۲. د وزيرانو عزل؛

۳. ټولپوښتنه.

د جمهور رئيس مرستيالان د دې اساسي قانون له حکمونو سره سم کولای شي خان جمهوري رياست ته کانديد کړي.

د جمهور رئيس په غياب کې د لومړي مرستيال وظايف د جمهور رئيس په واسطه ټاکل کېږي.

اته شپېتمه ماده

که چېرې د جمهور رئيس يو مرستيال استعفی وکړي او يا مړ شي د هغه پر ځای بل شخص د جمهور رئيس له خوا او د ولسي جرگې په تأييد ټاکل کېږي.

د جمهور رئيس او د هغه د لومړي مرستيال د يو ځايي مړينې په صورت کې په ترتيب سره دوېم مرستيال ، د مشرانو جرگې رئيس د ولسي جرگې رئيس او د بهرنيو چارو وزير يو په بل پسې د دې اساسي قانون د(اووه شپېتمې) مادې له

را انجام داده نمی تواند:

۱. تعديل قانون اساسی؛

۲. عزل وزرا؛

۳. مراجعه به آراء عامه.

معاونين رئيس جمهور می توانند مطابق به احکام اين قانون اساسی خود را به رياست جمهوری کانديد نمايند.

در صورت غياب رئيس جمهور، وظايف معاون اول توسط رئيس جمهور تعيين می گردد.

مادهٔ شصت و هشتم

هر گاه يکی از معاونين رئيس جمهور استعفاء و يا وفات نمايد عوض وی شخص ديگری توسط رئيس جمهور به تأييد ولسی جرگه تعيين می گردد.

در صورت وفات همزمان رئيس جمهور و معاون اول وی، بالترتيب معاون دوم،رئيس مشرانو جرگه، رئيس ولسی جرگه ووزير خارجه يکی بعد ديگری مطابق به حکم مندرج مادهٔ شصت و هفتم اين قانون اساسی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکم سره سم د جمهور رئیس وظیفې په غاړه اخلي.

نهه شپېتمه ماده

جمهور رئیس د ملت او ولسي جرګې په وړاندې ددې مادې د احکامو مطابق مسوؤل دی.

پر جمهور رئیس د بشري ضد جرمونو،ملي خیانت یا جنایت د ارتکاب تورلګول د ولسي جرګې د ټولو غړیو د دریمې برخې له خوا غوښتل کېدای شي.

که چېرې دا غوښتنه د ولسي جرګې د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو رایو له خوا تأیید شي، ولسي جرګه د یوې میاشتې دننه لویه جرګه دایروي.

که لویه جرګه منسوب شوی اتهام د ټولو غړیو له دریو څخه د دوو برخو د رایو په اکثریت تصویب کړي، جمهور رئیس له وظیفې څخه ګوښه او موضوع خانګړې محکمې ته سپارل کېږي. خانګړې محکمه د ولسي جرګې له دریو غړیو، د سترې محکمې له دریو غړیو چې لویه

وظایف رئیس جمهور را به عهده می گیرد.

مادهٔ شصت و نهم

رئیس جمهور در برابر ملت و ولسی جرگه مطابق به احکام این ماده مسؤل میباشد.

اتهام علیه رئیس جمهور به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی یا جنایت از طرف یک ثلث کل اعضای ولسی جرگه تقاضا شده می تواند.

در صورتیکه این تقاضا از طرف دو ثلث کل آرای ولسی جرگه تأیید گردد، ولسی جرگه در خلال مدت یک ماه لویه جرگه را دایر مینماید.

هر گاه لویه جرگه اتهام منسوب را به اکثریت دو ثلث آرای کل اعضا تصویب نماید، رئیس جمهور از وظیفه منفصل و موضوع به محکمهٔ خاص محول می گردد. محکمهٔ خاص متشکل است از رئیس مشرانو جرگه، سه نفر از اعضای ولسی جرگه و سه

(c) ketabton.com: The Digital Library

جرګه یې ټاکي او د مشرانو جرګې له رئیس څخه جوړېږي. دعوي د هغه شخص له خوا چې د لوې جرګې له خوا ټاکل کېږي، اقامه کېږي.

په دې حالت کې د دې اساسي قانون په (اووه شپېتمه) ماده کې راغلي حکمونه تطبیقېږي.

اویا یمه ماده

د جمهور رئیس تنخوا او لګښتونه د قانون له لیارې تنظیمېږي.

جمهور رئیس د خدمت د دورې ترختمېدو وروسته د عزل له حالته پرته د ټول ژوند په پاتې موده کې د جمهورې ریاست د دورې له مالي حقوقو څخه د قانون له حکمونو سره سم، ګټه اخلي.

څلورم فصل

حکومت

یو اویایمه ماده

حکومت له وزیرانو څخه جوړ دی چې د جمهور رئیس تر ریاست لاندې کار کوي.

نفر از اعضای ستره محکمه به تعیین لویه جرگه. اقامه دعوی توسط شخصیکه از طرف لویه جرگه تعیین میگردد صورت می گیرد.

در این حالت احکام مندرج مادهٔ شصت و هفتم این قانون اساسی تطبیق می گردد.

مادهٔ هفتادم

معاش و مصارف رئیس جمهور توسط قانون تنظیم می گردد.

رئیس جمهور بعد از ختم دورهٔ خدمت، باستثنای حالت عزل، برای بقیهٔ مدت حیات از حقوق مالی دورهٔ ریاست جمهوری مطابق به احکام قانون مستفید می شود.

فصل چهارم

حکومت

مادهٔ هفتادو یکم

حکومت متشکل است از وزرا که تحت ریاست رئیس جمهور اجرای وظیفه می نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وزيرانو شمېر او وظايف د قانون له لياري تنظيمېږي.

دوه اويايمه ماده

څوک چې د وزير په توګه ټاکل کېږي بايد لاندېني شرطونه ولري:

۱. يوازې د افغانستان دتابعيت لرونکی وي.

که چېرې د کوم وزارت کانديد د بل هېواد تابعيت هم ولري ولسي جرګه د هغه د تأييد يا رد صلاحيت لري؛

۲. لوړ تحصيلات، کاري تجربه او ښه شهرت ولري؛

۳. عمر يې تر پنځه دېرش کلونو لږ نه وي؛

۴. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنايت په ارتکاب او يا له مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم شوی نه وي.

دري اويايمه ماده

کېدای شي وزيران د ملي شورې له

تعداد وزرا ووظايف شان توسط قانون تنظيم می گردد.

مادهٔ هفتادو دوم

شخصی که به حیث وزیر تعیین می شود واجد شرایط ذیل میباشد:

۱. تنها حامل تابعیت افغانستان باشد.

هر گاه کاندید وزارت تابعیت کشور دیگری را نیز داشته باشد، ولسی جرگه صلاحیت تأیید و یا رد آنرا دارد.

۲. دارای تحصیلات عالی، تجربه کاری و شهرت نیک باشد؛

۳. سن وی از سی و پنج سال کمتر نباشد؛

۴. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد.

مادهٔ هفتادو سوم

وزرا می توانند از اعضای شورای ملی

(c) ketabton.com: The Digital Library

غړی او يا له هغو د باندې وټاکل شي.

کله چې د ملي شورې غړی د وزير په توګه وټاکل شي، په شورى کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او د هغه پر ځای بل شخص د قانون له حکم سره سم ټاکل کيږي.

څلور اويايمه ماده

وزيران د وظيفې له پيله مخکې د جمهور رئيس په وړاندې، لاندينۍ لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدای ﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپيڅلي دين د حکمونو حمايت، د اساسي قانون او د افغانستان د نورو قوانينو رعايت، د اتباعو د حقوقو حفاظت، د افغانستان د خپلواکۍ، ځمکنۍ بشپړتيا او د خلکو د ملي وحدت ساتنه وکړم او په خپلو ټولو اعمالو کې خدای ﷻ حاضر ګڼم او خپلې راسپارل شوې وظيفې په رښتينولۍ سرته رسوم.»

پنځه اويايمه ماده

حکومت لاندينۍ وظيفې لري:

يا خارج از آن تعيين شوند.

هر گاه عضو شورای ملی به حيث وزير تعيين شود، عضويت خود را در شوری از دست می دهد و در عوض وی شخص ديگری مطابق به حکم قانون تعيين ميگردد.

مادهٔ هفتادو چهارم

وزرا قبل از تصدی وظيفه حلف آتی را به حضور رئيس جمهور، بجا می آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

«بنام خداوند بزرگ ﷻ سوگند ياد می کنم که دين مقدس اسلام را حمايت، قانون اساسی و ساير قوانين افغانستان را رعايت، حقوق اتباع را حفاظت و از استقلال، تماميت ارضی و وحدت ملی مردم افغانستان حراست کنم و در همه اعمال خود خداوند ﷻ را حاضر دانسته، و ظايف محوله را صادقانه انجام دهم.»

مادهٔ هفتادو پنجم

حکومت دارای وظايف ذيل می باشد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. ددې اساسي قانون او نورو قوانينو داحکامو او د محکمو د قطعي پريکړو عملي کول؛

۲. د خپلواکۍ ساتل، له زمکنۍ بشپړتيا څخه دفاع او په نړيواله ټولنه کې د افغانستان د حيثيت او ګټو ساتل؛

۳. د عامه نظم او امن ټينګول او د هر راز اداري فساد له منځه وړل؛

۴. د بودجې ترتيبول، د دولت د مالي وضعې تنظيمول او د عامه شتمنۍ ساتل؛

۵. د ټولنيزو، فرهنګي، اقتصادي او تکنالوژيکي د پرمختيايي پروګرامونو طرح او تطبيق؛

۶. ملي شورۍ ته د مالي کال په پای کې د سرته رسيدلو چارو او د نوي مالي کال د مهمو پروګرامونو په باب ګزارش ورکول؛

۷. د هغو نورو وظيفو ترسره کول چې ددې اساسي قانون او نورو قوانينو له مخې د حکومت له وظيفو څخه ګڼل شويدي.

۱. تعميل احکام اين قانون اساسی و ساير قوانين و فيصله های قطعی محاکم؛

۲. حفظ استقلال،دفاع از تماميت ارضی و صيانت منافع و حيثيت افغانستان در جامعهٔ بين المللی؛

۳. تأمين نظم و امن عامه و از بين بردن هر نوع فساد اداری؛

۴. ترتيب بودجه، تنظيم وضع مالی دولت و حفاظت دارايی عامه؛

۵. طرح و تطبيق پروګرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنګی،اقتصادی و تکنالوژيکی؛

۶. ارائه ګزارش به شورای ملی در ختم سال مالی در باره امور انجام شده و پروګرام های عمدهٔ سال مالی جديد؛

۷. انجام ساير وظايفی که به موجب اين قانون اساسی و قوانين ديګر از وظايف حکومت دانسته شده است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږ اویایمه ماده

حکومت د هېواد د سیاست د اساسي کرښو د تطبیق او د خپلو وظیفو د تنظیمولو لپاره مقررات وضع او تصویبوي. دا مقررات باید د هیڅ قانون له نص یا روح سره مناقض نه وي.

ماده هفتاد و ششم

حکومت برای تطبیق خطوط اساسی سیاست کشور و تنظیم وظایف خود مقررات وضع و تصویب می کند. این مقررات باید مناقض نص یا روح هیچ قانون نباشد.

اوه اویایمه ماده

وزیران خپل وظایف د اداري واحدونو د آمرینو په توگه په هغو حدودو کې چې دا اساسي قانون او نور قوانین یې ټاکي، سرته رسوي.
وزیران له خپلو ټاکلو وظایفو څخه د جمهور رئیس او ولسي جرگې په وړاندې مسؤلیت لري.

ماده هفتادو هفتم

وزرا وظایف خود را به حیث آمرین واحد های اداری در داخل حدودی که این قانون اساسي وسایر قوانین تعیین می کند، اجرا می نمایند.
وزرا از وظایف مشخصهٔ خود نزد رئیس جمهور وولسی جرگه مسؤلیت دارند.

اته اویایمه ماده

که چېرې وزیر په بشري ضد جرمونو، ملي خیانت او یا په نورو جرمونو متهم شي، موضوع ددې اساسي قانون د(یو سلو څلوردیرشمې) مادې په رعایت خانگړې محکمې ته سپارل کېږي.

ماده هفتادو هشتم

هر گاه وزیر به ارتکاب جرایم ضد بشری، خیانت ملی و یا سایر جرایم متهم گردد، قضیه با رعایت ماده یکصدو سی و چهارم این قانون اساسی به محکمهٔ خاص محول میگردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نهه اویایمه ماده

حکومت کولای شي د ولسي جرګې د تعطیل په حالت کې له بودجې او مالي چارو پرته، د بیړنۍ اړتیا پر اساس تقنیني فرمانونه ترتیب کړي.

تقنیني فرمانونه د جمهور رئیس تر توشیح وروسته د قانون حکم پیدا کوي. تقنیني فرمانونه باید د ملي شورې د لومړۍ غونډې ترجوړېدو وروسته د دېرشو ورځو په اوږدو کې هغې ته وړاندې شي.

او که د ملي شورې له خوا رد شي، اعتبار نلري.

ماده هفتادو نهم

حکومت می تواند در حالت تعطیل ولسی جرگه در صورت ضرورت عاجل، به استثنای امور مربوط به بودجه و امور مالی، فرامین تقنینی را ترتیب کند.

فرامین تقنینی بعد از توشیح رئیس جمهور حکم قانون را حایز می شود. فرامین تقنینی باید در خلال ۳۰روز از تاریخ انعقاد نخستین جلسه شورای ملی به آن تقدیم شود.

و در صورتیکه از طرف شورای ملی رد شود، از اعتبارساقط می گردد.

اتیایمه ماده

وزیران نشي کولای د خپل کار په دوران کې له خپل مقام څخه په ژبنیو، سیمه ییزو، قومي، مذهبي او ګوندي ملحوظاتو ګټه واخلي.

ماده هشتادم

وزرا نمی توانند در زمان تصدی وظیفه از مقام خود به ملحوظات لسانی، سمتی، قومی، مذهبی و حزبی استفاده نمایند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځم فصل

ملي شوری

یو اتیایمه ماده

دافغانستان د اسلامي جمهوريت دولت ملي شوري، دستر تقنيني ارګان په توګه د افغانستان د خلکو د ارادې ښکارندويه ده اود ټول ملت نمايندګي کوي.
دشورى هر غړى د رايې دڅرګندونې په وخت کې، د افغانستان د خلکو عمومي مصلحتونه او ستري ګټې د خپل قضاوت محور ټاکي.

دو اتیایمه ماده

ملي شوري له دوو مجلسونو: ولسي جرګې او مشرانو جرګې څخه جوړه ده.
هېڅوک نشي کولاى په يوه وخت کې د دواړو مجلسونو غړى وي.

دري اتیایمه ماده

دو لسي جرګې غړي دخلکو دآزادو، عمومي، پټو او مستقيمو انتخاباتو له لارې انتخابيږي.
دولسي جرګې د کار دوره د پنځم کال

فصل پنجم

شورای ملی

مادهٔ هشتادویکم

شورای ملي دولت جمهوری اسلامی افغانستان بحيث عالی ترين ارگان تقنينی مظهر ارادهٔ مردم آن است و از قاطبهٔ ملت نمايندگی می کند.
هر عضو شوری در موقع اظهار رأی ، مصالح عمومی و منافع علیای مردم افغانستان را مدار قضاوت قرار می دهد.

مادهٔ هشتاد و دوم

شورای ملي متشکل از دو مجلس: ولسی جرگه و مشرانو جرگه می باشد.
هیچ شخص نمی تواند در یک وقت عضو هر دو مجلس باشد.

مادهٔ هشتاد و سوم

اعضای ولسی جرگه توسط مردم از طريق انتخابات آزاد،عمومی، سری و مستقیم انتخاب میگردند.
دورهٔ کار ولسی جرگه به تاریخ اول

(c) ketabton.com: The Digital Library

د چنګاښ په لومړۍ نېټه دانتخاباتو د نتیجو داعلان څخه وروسته پای ته رسېږي او نوې شورى په کار پیل کوي.

دولسي جرګې د دورې تر ختمېدو دمخه له دېرشو څخه تر شپېتو ورځو پورې موده کې دولسي جرګې دغړیو انتخابات کېږي.

دولسي جرګې دغړیوشمېر دهرې حوزې د نفوسو د شمېر په تناسب زیات نه زیات تر (۲۵۰) کسانو پورې دی.

انتخاباتي حوزې، او ورسره نور مربوط مسایل د انتخاباتو په قانون کې ټاکل کېږي.

د انتخاباتو په قانون کې باید داسې تدبیرونه ونیول شي چې انتخاباتي نظام دافغانستان د ټولو خلکو لپاره عمومي او عادلانه استازیتوب تأمین کړي او دنفوسو په تناسب دې له هر ولایت څخه په اوسط ډول لږ ترلږه دوه ښځینه وکیلې په اولسي جرګه کې غړیتوب ترلاسه کړي.

سرطان سال پنجم، بعداز اعلان نتایج انتخابات به پایان می رسد و شورای جدید به کار آغاز می نماید.

انتخابات اعضای ولسی جرگه در خلال مدت سی الی شصت روز قبل از پایان دورهٔ ولسی جرگه بر گزار می گردد.

تعداد اعضای ولسی جرگه به تناسب نفوس هر حوزه حداکثر دوصدو پنجاه نفر می باشد.

حوزه های انتخاباتی و سایر مسایل مربوط به آن در قانون انتخابات تعیین می گردد.

در قانون انتخابات باید تدابیری اتخاذ گردد که نظام انتخاباتی، نمایندگی عمومی و عادلانه را برای تمام مردم کشور تأمین نماید و به تناسب نفوس از هر ولایت طور اوسط حد اقل دو وکیل زن در ولسی جرگه عضویت یابد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلور اتيايمه ماده

د مشرانو جرگې غړي په لاندې ډول انتخاب او ټاکل کيږي:

۱. دهرې ولايتي جرگې له غړيو څخه يوتن دمربوطې جرگې په انتخاب، د څلورو کلونو لپاره؛

۲. دهر ولايت د ولسواليو د جرگو له غړيو څخه يوتن، د مربوطو جرگو په انتخاب، ددريو کلونو لپاره؛

۳. پاتې دريمه برخه غړي د معلولينو او معيوبينو د دوو تنو او کوچيانو د دوو تنو استازيو په گډون د هيواد له خبيرو او تجربه لرونکو کسانو څخه د پنځو کلونولپاره د جمهور رئيس له خوا ټاکل کيږي.

جمهور رئيس له دې اشخاصو څخه په سلو کې پنځوس ښځې ټاکي.

هغه شخص چې د مشرانو جرگې د غړي په توگه انتخابيږي په مربوطه جرگه کې خپل غړيتوب له لاسه ورکوي او دده

مادهٔ هشتاد و چهارم

اعضای مشرانو جرگه به ترتیب ذیل انتخاب و تعین می شوند:

۱. از جمله اعضای شورای هر ولایت، یک نفر به انتخاب شورای مربوط برای مدت چهار سال؛

۲. از جمله اعضای شوراهای ولسوالیهای هرولایت ، یک نفر به انتخاب شورا های مربوط برای مدت سه سال؛

۳. یک ثلث باقی مانده از جملهٔ شخصیت های خبیر وبا تجربه به شمول دو نفر از نمایندگان معلولین و معیوبین و دو نفر نمایندگان کوچی ها به تعین رئیس جمهور برای مدت پنج سال.

رئیس جمهور تعداد پنجاه فیصد از این اشخاص را از بین زنان تعین می نماید.

شخصی که به حیث عضو مشرانو جرگه انتخاب می شود، عضویت خود را درشورای مربوطه از دست داده،

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرخای د قانون له حکمونو سره سم بل شخص ټاکل کیږي.

پنځه اتیایمه ماده

هغه څوک چې د ملي شورى غړیتوب ته کاندید یا ټاکل کیږي، د ټاکونکو پر شرطونو سربیره، دا لاندې صفتونه هم باید ولري:

۱. د افغانستان تبعه وي یا لږ تر لږه د کاندیدیدو یا تعیین تر نیټې لس کاله پخوا یې د افغانستان د دولت تابعیت ترلاسه کړی وي؛

۲. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو، او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومي محکوم شوی نه وي؛

۳. دولسي جرګې غړیو دکاندیدیدو په ورځ د عمر پنځه ویشت کاله او دمشرانو جرګې غړیو دکاندیدیدو یا ټاکنې په ورځ دعمر پنځه دیرش کاله بشپړ کړي وي.

به عوض او شخص دیگری مطابق به احکام قانون تعیین می گردد.

مادهٔ هشتادو پنجم

شخصی که به عضویت شورای ملی کاندید یا تعیین می شود، علاوه بر تکمیل شرایط انتخاب کنندگان واجد اوصاف ذیل میباشد:

۱. تبعه افغانستان بوده یا حد اقل ده سال قبل از تاریخ کاندید یا تعیین شدن تابعیت دولت افغانستان را کسب کرده باشد؛

۲. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۳. اعضای ولسی جرگه سن بیست و پنج سالگی را در روز کاندید شدن و اعضای مشرانو جرگه سن سی وپنج سالگی را در روز کاندید یا تعیین شدن تکمیل کرده باشند؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپږاتیایمه ماده

د ملي شورى د غړیو انتخاباتي وثيقې ، د انتخاباتو د څارنې د خپلواک کمېسیون له خوا د قانون له حکمونو سره سم څېړل کېږي.

اوه اتیایمه ماده

د ملي شورې له دواړو جرګو څخه هره یوه د کار د دورې په پیل کې له خپلو غړیو څخه یو تن درئیس په توګه دیوې تقنيني دورې لپاره، دوه تنه دلومړي نایب او دویم نایب او دوه تنه د منشي او د منشي د نایب په توګه ، د یو کال لپاره انتخابوي.

دا اشخاص دولسي جرګې او مشرانو جرګې اداري هیئت جوړوي.

د اداري هیئت وظیفې د هرې جرګې د داخلي وظایفو په اصولو کې ټاکلې کېږي.

اته اتیایمه ماده

د ملي شورې له دواړو جرګو څخه هره یوه د بحث وړ موضوعاتو د کتنې لپاره د داخلي وظایفو د اصولو له مخې

مادهٔ هشتادو ششم

وثایق انتخاباتي اعضای شورای ملی توسط کمیسیون مستقل انتخابات مطابق به احکام قانون تدقیق می گردد.

مادهٔ هشتادو هفتم

هر یک از دو مجلس شورای ملی، در آغاز دورهٔ کار، یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس برای یک دورهٔ تقنینیه و دو نفر را به حیث نایب اول و نایب دوم و دو نفر را به حیث منشی و نایب منشی برای مدت یکسال انتخاب می کند.

این اشخاص هیئت اداری ولسی جرگه و مشرانو جرگه را تشکیل می دهند.

وظایف هیئت اداری در اصول وظایف داخلی هر مجلس تعین می شود.

مادهٔ هشتادو هشتم

هر یک از دو مجلس شورای ملی برای مطالعهٔ موضوعات مورد بحث، بر طبق اصول وظایف داخلی، کمیسیون ها

(c) ketabton.com: The Digital Library

کمېسيونونه جوړوي.

نهه اتيايمه ماده

ولسي جرگه واک لري دغړيو د دريمې برخې په پېشنهاد، د حکومت د اعمالو د څېړنې او کتنې لپاره، يو ځانگړې کمېسيون و ټاکي.

ددې کمېسيون جوړښت او کړنلاره د ولسي جرگې د داخلي وظايفو په اصولو کې تنظيمېږي.

نوي يمه ماده

ملي شورې دالاندې واکونه لري:

۱. د قوانينو او تقنيني فرمانونو تصويب، تعديل يا لغو کول؛

۲. د ټولنيزو، فرهنگي، اقتصادي او تکنالوژيکي پرمختيايي پروگرامونو تصويب؛

۳. د دولتي بودجې تصويب او د پور اخيستو يا ورکولو اجازه؛

۴. د اداري واحدونو منځته راوړل، تعديل او يا لغو کول؛

تشکيل می دهد.

مادهٔ هشتادو نهم

ولسی جرگه صلاحيت دارد به پيشنهاد يک ثلث اعضا، جهت بررسی و مطالعهٔ اعمال حکومت، کميسيون خاص تعيين نمايد.

ترکيب و طرزالعمل اين کميسيون در اصول و ظايف داخلی ولسی جرگه تنظيم می گردد.

مادهٔ نودم

شورای ملی دارای صلاحيتهای ذيل می باشد:

۱. تصويب، تعديل يالغو قوانين و يافرامين تقنينی؛

۲. تصويب پروگرامهای انکشافی اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و تکنالوژيکی؛

۳. تصويب بودجهٔ دولتی و اجازه اخذ يا اعطای قرضه؛

۴. ايجاد واحد های اداری، تعديل ويا الغای آن؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵. د دولتونو ترمنځ د تړونونو او بین المللي میثاقونو تصدیق او یا له هغو څخه د افغانستان بېلول؛

۶. په دې اساسي قانون کې نور مندرج واکونه.

یونوي یمه ماده

ولسي جرګه لاندې ځانګړي واکونه لري:

۱. له هر یوه وزیر څخه د استیضاح په برخه کې ددې اساسي قانون د دوه نوي - یمې مادې له حکم سره سم تصمیم نیول؛

۲. د پرمختیایي پروګرامونو او دولتي بودجې په باب تصمیم نیول؛

۳. ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم د مقررېو تایید یا ردول؛

دوه نوي یمه ماده

ولسي جرګه د ټولو غړیو د شلو فیصدو په پیشنهاد کولای شي، له هر یوه وزیر څخه استیضاح وکړي.

که ورانده شوې توضیح د قناعت وړ نه وي، ولسي جرګه د نه باور د رای

۵. تصدیق معاهدات و میثاقهای بین المللی یا فسخ الحاق افغانستان به آن؛

۶. سایر صلاحیتهای مندرج این قانون اساسی.

مادهٔ نودو یکم

ولسی جرگه دارای صلاحیت های اختصاصی ذیل می باشد:

۱. اتخاذ تصمیم در مورد استیضاح از هریک از وزرا مطابق به حکم مادهٔ نودودوم این قانون اساسی؛

۲. اتخاذ تصمیم راجع به پروگرامهای انکشافی و بودجهٔ دولتی؛

۳. تأیید یا رد مقرریها مطابق به احکام این قانون اساسی؛

مادهٔ نودودوم

ولسی جرگه به پیشنهاد بیست فیصد کل اعضا، می تواند از هریک از وزرا استیضاح به عمل آورد.

هرگاه توضیح ارائه شده قناعت بخش نباشد، ولسی جرگه موضوع رأی عدم

(c) ketabton.com: The Digital Library

موضوع څېړي.

په وزیر باندې د نه باور رایه باید صریحه، مستقیمه او پر پخو دلایلو ولاړه وي، دغه رایه د ولسي جرګې د ټولو غړیو د رایو په اکثریت صادرېږي.

درې نوي یمه ماده

د ملي شورې د دواړو جرګو هر یو کمېسیون کولای شي له هر یوه وزیر څخه په ټاکلو موضوعاتو کې پوښتنې وکړي.

هغه څوک چې پوښتنه ترې شوې کولای شي شفاهي یا لیکلی ځواب ورکړي.

څلور نوي یمه ماده

قانون هغه مصوبه ده چې د ملي شورې د دواړو جرګو له خوا تصویب او د جمهور رئیس له خوا توشیح شوې وي. مګر دا چې په دې اساسي قانون کې بل ډول څرګنده شوې وي.

که جمهور رئیس د ملي شورې له مصوبې سره موافقه ونه لري کولای

اعتماد را بررسی می کند.

رأی عدم اعتماد از وزیر باید صریح، مستقیم و بر اساس دلایل موجه باشد. این رأی به اکثریت آراء کل اعضای ولسی جرگه صادر میگردد.

مادهٔ نودو سوم

هریک از کمیسیونهای هر دو مجلس شورای ملي می تواند از هریک از وزرا در موضوعات معین سؤال نماید.

شخصی که از او سوال به عمل آمده، می تواند جواب شفاهي یا تحریری بدهد.

مادهٔ نودو چهارم

قانون عبارت است از مصوبهٔ هر دو مجلس شورای ملي که به توشیح رئیس جمهور رسیده باشد، مگر اینکه در این قانون اساسی طور دیگر تصریح گردیده باشد.

در صورتیکه رئیس جمهور با مصوبهٔ شورای ملي موافقه نداشته باشد می

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي چې د وړاندې کېدو تر نېټې وروسته يې په پنځلسو ورځو کــې د دلايلو لـــه ښوولو سره ملي شورى تـــه مسترده کړي. ددې وخــت په تېرېدو او يـــا دا چې ولسي جرګه يو ځل بيا هغه د ټولــو غړيو له دريو برخو څخه په دوو برخــو رايو تصويب کړي، مصوبه توشيح شوې ګڼله کېږي او نافذېږي.

پنځه نوي يمه ماده

د قانون د طرحې پيشنهاد د حکومت يا د شورى دغړيو او د قضايي چارو د تنظـيم په برخه کې د سترې محکمې لــه خـوا دحکومت له لارې وړاندې کېداى شي. د بودجې او مالي چارو پــه برخـــه کـــې دقانون د طرحې پيشنهاد يوازې دحکومت له خوا کېږي.

شپږ نوي يمه ماده

که دقانون د طرحې پيشنهاد پر دولــت د نوي تکليف يا دعايداتو دلړولو لرونکـــى وي، په دې شرط د کار په فهرست کـــې نيول کېږي چې د پيشنهاد په متن کـــې د

تواند آنرا در ظرف پانزده روز از تاريخ تقديم با ذکــر دلايـــل بـــه ولـــسى جـــرگه مـــسترد نمايد. با ســـپرى شـــدن اين مدت و يا در صـــورتى کـــه ولسى جرگه آنرا مجدداً بـــا دو ثلث آراى کل اعضا تصويب نمايـــد، مصوبه توشيح شده محسوب و نافذ مى گردد.

مادهٔ نودو پنجم

پيشنهاد طرح قانون از طرف حکومت يا اعضاى شورى و در ساحهٔ تنظـيم امور قضايي از طرف ســتره محکمـــه توسط حکومت صورت گرفته ميتواند. پيشنهاد طرح قانون در مورد بودجه و امور مالى صرف از طـــرف حکومـــت صورت مى گيرد.

مادهٔ نودو ششم

هرگاه پيشنهاد طرح قـــانون حـــاوى تکليف جديد يا تنقـيص در عايـــدات دولت باشد، به شرطى در فهرست کار داخل ميشود کـــه در مـــتن پيشنهاد،

(c) ketabton.com: The Digital Library

جبرانولو مدرک هم پیشبیني شوی وي.

مدرک جبران نیز پیش بیني شده باشد.

اوه نوي یمه ماده

دحکومت له خوا د قانون د طرحې پیشنهاد لومړی ولسي جرګې ته وړاندې کیږي.

ولسي جرګه د بودجې او مالي چارو په شمول دقانون دطرحې پیشنهاد او دپور اخیستو او یا ورکولو پیشنهاد له بحث وروسته دیو کل په توګه تصویب یا ردوي.

ولسي جرګه نشي کولای وړاندې شوې طرح تر یوې میاشتې زیات وځنډوي.

ولسي جرګه د پیشنهاد شوي قانون طرح تر تصویب وروسته مشرانو جرګې ته سپاري.

مشرانو جرګه د پنځلسو ورځو په اوږدو کې دهغه په باره کې تصمیم نیسي.

ملي شورې د دولت دهغو قوانینو، معاهدو او پرمختیایي پروګرامونو په باره کې تصمیم نیولو ته لومړیتوب ورکوي چې د

مادهٔ نودو هفتم

پیشنهاد طرح قانون از طرف حکومت نخست به ولسی جرگه تقدیم مـی گردد.

ولسی جرگه پیشنهاد طرح قـانون را، به شمول بودجه و امور مالی و پیشنهاد اخـذ ویـا اعـطای قرضه را، بعد از بحث به صـورت یک کل تصویب یـا رد میکند.

ولسی جرگه نمی تواند طرح پیشنهاد شده را بیش از یک مـاه بـه تـأخیر اندازد.

ولسی جرگه طرح قانون پیشنهاد شده را بعداز تصویب به مشرانو جرگه می سپارد.

مشرانو جرگه در ظرف پانزده روز در مورد آن تصمیم اتخاذ می کند.

شورای ملی به اتخاذ تصمیم در مورد طرح قوانین، معاهدات و پروگرامهای انکشافی دولت که به اساس پیشنهاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت د وړاندیز په بنسټ د عاجل غور غوښتنه کوي.

که چېرې د قانون د طرحې پیشنهاد لـه دوارو جرګو څخه دیوې دلسو غړیو لـه خوا وشي، پیشنهاد د نوموړې جرګې د یو پر پنځمې برخې غړیو ترتاییـد وروسـته دهماغې جرګې دکار په فهرست کې نیول کېږي.

حکومت ایجاب رسیدگی عاجل را نماید اولویت میدهد.

هرگاه پیشنهاد طرح قانون از طرف ده نفر از اعضای یکـی از دو مجلـس صورت گیرد، بعداز تأیید یک پـنجم اعضای مجلسی که پیشنهاد به آن ارائه شده است در فهرست کار آن مجلس داخل می گردد.

اته نوي یمه ماده

د دولت بودجه او دحکومت پرمختیـایي پروګرام دُ مشرانو جرګې له لیارې ددې جرګې له مشورتي نظریې سـره یوځـای ولسي جرګې ته سپارل کېږي.

د ولسي جرګې تصمیم د جمهور رئـیس ترتوشیح وروسته ، مشرانو جرګې ته تـر وړاندې کېدو پرته، نافذ ګڼل کېږي.

که چېرې د ځینو عواملو له مخې د مالي کال تر پیل مخکې بودجه تصویب نشي، د نوې بودجې تر تصویب پورې ، د تېـر کال بودجه تطبیقېږي.

حکومت دمالي کال د څلورمې ربعې پـه

مادهٔ نودو هشتم

بودجه دولت و پروگـرام انکشـافی حکومت از طریق مشرانو جرگه توأم با نظریه مشورتی آن به ولسی جرگه تقدیم میشود.

تصمیم ولسی جرگه بدون ارائـه بـه مشرانو جرگه بعداز توشـیح رئـیس جمهور نافذ شمرده می شود.

هرگاه نظر به عوامل تصویب بودجـه قبل از آغاز سال مالی صورت نگـیرد، تا تصویب بودجهٔ جدید، بودجهٔ سال گذشته تطبیق می گردد.

حکومت در خلال ربع چـهارم سـال

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوردو کې د راتلونکي کال بودجه د روان کال د بودجې له اجمالي حساب سره ملي شورى ته وړاندې کوي.

د تېر مالي کال د بودجې قطعي حساب د راتلونکي کال د شپږو میاشتو په موده کې د قانون له حکمونو سره سم ملي شورى ته وړاندې کېږي.

ولسي جرگه نشي کولاى د بودجې تصويب له يوې مياشتې څخه زيات او د هغه پور د اخيستو او ورکولو اجازه چې په بودجه کې شامل نه وي ، تر پنځلس ورځو زيات وځنډوي.

که چېرې ولسي جرگه په دغه موده کې د پور د اخيستو او ورکولو د پيشنهاد په اړه تصميم ونه نيسي، پيشنهاد تصويب شوى گڼل کېږي.

مالي، بودجهٔ سال آينده را با حساب اجمالی بودجهٔ سال جاری به شورای ملی تقديم می نمايد.

حساب قطعی بودجهٔ سال مالی قبل، در خلال مدت شش ماه سال آينده مطابق به احكام قانون به شورای ملی تقديم می گردد.

ولسی جرگه نمی تواند تصويب بودجه را بيش از يكماه و اجازهٔ اخذ و يا اعطای قرضه را كه شامل بودجه نباشد، بيش از پانزده روز به تأخير اندازد.

هرگاه ولسی جرگه درين مدت راجع به پيشنهاد اخذ ويا اعطای قرضه تصميم اتخاذ نكند، پيشنهادتصويب شده محسوب می گردد.

نهه نوي يمه ماده

که چېرې د ملي شورى په اجلاس کې کلنۍ بودجه يا پرمختيايي پروگرام يا له عامه امنيت ، د هېواد له خپلواکۍ او ځمکنۍ بشپړتيا سره مربوطه موضوع تر

مادهٔ نودو نهم

در صورتی كه در اجلاس شورای ملی، بودجهٔ سالانه يا پروگرام انكشافی يا موضوع مربوط به امنيت عامه ، تماميت ارضی و

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبرو لاندې وي، دشورى د اجلاس موده د هغې تر تصويب مخكې پاى ته نشي رسېدلاى.

سلمه ماده

كه چېرې د يوې جرگې مصوبه دبلې جرگې له خوا رد شي، د اختلاف د له منځه وړولپاره د دواړو جرگو د غړيو له خوا په برابر شمېر گډهيئت تاكل كېږي.

د هيئت پرېكړه د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذه گڼل كېږي. كه گډ هيئت ونه كړاى شي د نظر اختلاف له منځه يوسي، تصويب رد شوى گڼل كېږي. په دې حالت كې ولسي جرگه كولاى شي په خپله وروستي غونډه كې هغه د خپلو ټولو غړيوله دريو څخه د دوو برخو د رايو په اكثريت تصويب كړي.

دا تصويب بې له دې چې مشرانو جرگې ته وړاندې شي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذ گڼل كېږي.

استقلال كشور مطرح باشد مدت اجلاس شورى قبل از تصويب آن خاتمه يافته نميتواند.

مادهٔ صدم

هر گاه مصوبهٔ يک مجلس از طرف مجلس ديگر رد شود، براى حل اختلاف هيئت مختلط به تعداد مساوى از اعضاى هر دو مجلس تشكيل مى گردد.

فيصلهٔ هيئت بعد از توشيح رئيس جمهور، نافذ شمرده مى شود. در صورتيكه هيئت مختلط نتواند اختلاف نظر را رفع كند، مصوبه رد شده به حساب مى رود. درين حالت ولسى جرگه مى تواند در جلسهٔ بعدى آنرا با دو ثلث آراى كل اعضا تصويب كند.

اين تصويب بدون ارائه به مشرانو جرگه بعد از توشيح رئيس جمهور نافذ شمرده مى شود.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو يوومه ماده

د ملي شورى هيڅ غړى د هغې رايې يا نظريې له امله چې د وظيفې د اجرا په وخت کې يې څرګندوي، ترعدلي تعقيب لاندې نه نيول کېږي.

يو سلو دويمه ماده

که د ملي شورى غړى په يوه جرم متهم شي، مسؤل مامور له موضوع څخه هغې جرګې ته چې متهم يې غړى دى، خبر ورکوي او متهم تر عدلي تعقيب لاندې راتلاى شي.

د مشهود جرم په مورد کې، مسؤل مامور کولاى شي متهم د هغې جرګې له اجازې پرته چې دى يې غړى دى تر عدلي تعقيب لاندې راولي او وې نيسي.

په دواړو حالاتو کې که عدلي تعقيب د قانون له مخې د توقيف ايجاب وکړي، مسؤل مامور مکلف دى چې له موضوع څخه يې له ځنډه نومورې جرګې ته خبر ورکړي او تصويب يې ترلاسه کړي.

که اتهام د شورى د رخصتي په وخت

مادهٔ يکصدو يکم

هيچ عضوشوراى ملى به علت رأى يا نظريه يى که در هنگام اجراى وظيفه ابراز مى دارد، مورد تعقيب عدلى قرار نمى گيرد.

مادهٔ يکصدو دوم

هر گاه عضو شوراى ملى به جرمى متهم شود، مامور مسؤل از موضوع به مجلسى که متهم عضو آن است، اطلاع مى دهد و متهم تحت تعقيب عدلى قرار گرفته مى تواند.

در مورد جرم مشهود، مامور مسؤل مى تواند متهم را بدون اجازهٔ مجلسى که او عضو آن مى باشد تحت تعقيب عدلى قرا دهد و گرفتار نمايد.

در هر دو حالت، هر گاه تعقيب عدلى قانوناً توقيف را ايجاب کند، مامور مسؤل مکلف است موضوع را بلا فاصله به اطلاع مجلس مربوط برساند و تصويب آنرا حاصل نمايد.

اگر اتهام در هنگام تعطيل شورى

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې رامنځ ته شي، د نيولو او توقيف اجازه د مربوطې جرګې له اداري هيئت څخه ترلاسه کېږي او موضوع د نوموړې جرګې لومړنۍ غونډې ته د تصميم نيولو لپاره وړاندې کېږي.

يوسلو دريمه ماده

وزيران کولای شي د ملي شورى له دوو جرګو څخه د هرې يوې په غونډو کې ګډون وکړي.

د ملي شورې هره جرګه کولای شي خپلې غونډې ته دوزيرانو د حاضرېدو غوښتنه وکړي.

يو سلو څلورمه ماده

د ملي شورى دواړې جرګې په عين وخت کې،بېل بېل مجلسونه کوي.

د دواړو جرګو ګډې غونډې په لاندې حالاتو کې جوړېدلای شي:

۱. کله چې تقنينيه دوره يا کلنۍ غونډه د جمهور رئيس له خوا پرانيستل کېږي؛

صورت بگيرد، اجازهٔ گرفتاری يا توقيف از هيئت اداری مجلس مربوط حاصل می گردد و موضوع به نخستين جلسهٔ مجلس مذکور جهت اخذ تصميم ارائه می شود.

مادهٔ يکصدو سوم

وزرا می توانند در جلسات هر يک از دو مجلس شورای ملی اشتراک ورزند.

هر مجلس شورای ملی می تواند حضور وزرا را در جلسه خود مطالبه کند.

مادهٔ يکصدو چهارم

هر دو مجلس شورای ملی در وقت واحد به صورت جداگانه جلسه می کنند.

جلسات هر دو مجلس در موارد ذيل می توانند به طور مشترک داير شود:

۱. در موقعي که دورهٔ تقنينيه يا اجلاس سالانه از طرف رئيس جمهور افتتاح می گردد؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. په هغه صورت کې چې جمهور رئیس یې ضروري تشخیص کړي.
دولسي جرګې رئیس د ملي شورى د ګډو غونډو مشري کوي.

۲. در صورتیکه رئیس جمهور ضروری تشخیص دهد.
رئیس ولسی جرگه، از جلسات مشترک شورای ملی ریاست می نماید.

یو سلو پنځمه ماده

د ملي شورى غونډې علني دي، مګر دا چې د مجلس رئیس یا لږ تر لږه د ملي شورى لس تنه غړي یې د سري توب پېشنهاد وکړي او جرګه دا پېشنهاد ومني.
هېڅوک نشي کولای چې په زور د ملي شورې ودانۍ ته ننوزي.

مادهٔ یکصدو پنجم

جلسات شورای ملی علنی می باشد مگر اینکه رئیس مجلس یا حداقل ده تفر از اعضای شورای ملی، سری بودن آنرا در خواست نمایند و مجلس این درخواست را بپذیرد.
هیچ شخصی نمی تواند عنفاً به مقر شورای ملی داخل شود.

یو سلو شپږمه ماده

د ملي شورى د هر مجلس نصاب د رایو اخیستو په وخت کې د هرې جرګې د غړیو د اکثریت په حضور بشپړېږي او تصمیمونه یې د حاضرو غړیو د رایو په اکثریت نیول کېږي، مګر په هغو مواردو کې چې دې اساسي قانون بل ډول تصریح کړې وي.

مادهٔ یکصدو ششم

نصاب هر یک از دو مجلس شورای ملی، هنگام رای گیری با حضور اکثریت اعضا تکمیل می گردد و تصامیم آن با اکثریت آرای اعضای حاضر اتخاذ می شود، مگر در مواردی که این قانون اساسی طور دیگری تصریح نموده باشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو اوومه ماده

ملي شوری په کال کښي دوې عادي غونډې دایروي.

د ملي شورې د دواړو جرګو د غونډو د کار موده په کال کې نهه میاشتې ده. د اړتیا په وخت کې شورې کولای شي دا موده اوږده کړي.

د رخصتیو په ورځو کې د ملي شورې فوق العاده غونډې د جمهور رئیس په امر دایرېدای شي.

یو سلو اتمه ماده

د ملي شورې د غړي د مړینې، استعفې، عزل او یا د داسې معلولیدو او معیوبیدو په صورت کښې چې په دایمي توګه د وظیفې د اجراء خنډ شي، د پاتې تقنینیه دورې لپاره د نوي استازي تعین د قانون له حکمونو سره سم تر سره کېږي.

د ملي شورې د غړیو د حاضرېدو یا نه راتلو سره مربوطې چارې د داخلي وظایفو په اصولو کې تنظیمېږي.

مادهٔ یکصدو هفتم

شورای ملی در هر سال دو اجلاس عادی دایر می کند.

مدت کار هر دو اجلاس شوری، در هر سال نه ماه می باشد. در صورت ایجاب، شوری می تواند این مدت را تمدید کند.

جلسات فوق العادهٔ شوری در ایام تعطیل به امر رئیس جمهور دایر شده می تواند.

مادهٔ یکصدو هشتم

در حالات وفات، استعفا و عزل عضو شورای ملی ویا معلولیت یا معیوبیتی که به طور دایم مانع اجرای وظیفه گردد، تعیین نمایندهٔ جدید برای مدت باقی ماندهٔ دورهٔ تقنینیه، مطابق به احکام قانون صورت میگیرد.

امور مربوط به حضور و غیاب اعضای شورای ملی در اصول وظایف داخلی تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو نهمه ماده

د تقنينيه دورې په وروستني يو كال كې د انتخاباتو د قانون د بدلېدو پيشنهاد د ملي شورې د كار په فهرست كې نشي نيول كېدلای.

شپږم فصل

لويه جرگه

يو سلو لسمه ماده

لويه جرگه د افغانستان د خلكو د ارادې تر ټولو ستر مظهر دی.

لويه جرگه:

۱. د ملي شورې له غړيو؛

۲. د ولايتونو او ولسواليو د جرگو له رئيسانو جوړېږي.

وزيران، د سترې محكمې رئيس او غړي او لوی څارنوال كولای شي د لويې جرگې په غونډو كې بې له دې چې د رايې وركولو حق ولري، گډون وكړي.

يو سلو يوولسمه ماده

لويه جرگه په لاندينيو حالاتو كې دايرېږي:

مادهٔ يكصدو نهم

پيشنهاد تعديل قانون انتخابات، در يک سال اخير دورهٔ تقنينيه، در فهرست كار شوراى ملى داخل شده نمى تواند.

فصل ششم

لويه جرگه

مادهٔ يكصدو دهم

لويه جرگه عالى ترين مظهر ارادهٔ مردم افغانستان مى باشد.

لويه جرگه متشكل است از:

۱. اعضاى شوراى ملى؛

۲. روساى شورا هاى ولايات و ولسواليها.

وزرا، رئيس و اعضاى ستره محكمه و لوى څارنوال مى توانند در جلسات لويه جرگه بدون حق رأى اشتراک ورزند.

مادهٔ يكصدو يازدهم

لويه جرگه در حالات ذيل داير مى گردد:

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱. د هېواد د خپلواکۍ، ملي حاکميت، ځمکنۍ بشپړتيا او سترو مصلحتونو پورې د مربوطو چارو په باب تصميم نيول؛

۲. ددې اساسي قانون د حکمونو تعديل؛

۳. ددې اساسي قانون د(نهه شپېتمې) مادې له مخې د جمهور رئيس محاکمه کول.

۱. اتخاذ تصميم در مورد مسايل مربوط به استقلال، حاکميت ملـی، تماميت ارضی و مصالح علیای کشور؛

۲. تعديل احکام اين قانون اساسی؛

۳. محاکمه رئيس جمهور مطابق بـه حکم مندرج ماده شصت و نهم ايـن قانون اساسی.

يوسلو دولسمه ماده

لويه جرگه په لومړۍ غونډه کې، د غړيو له منځه يو تن د رئيس، يو تن د مرستيال او دوه تنه د منشي او نايب منشي په توگه ټاکي.

مادهٔ يکصدو دوازدهم

لويه جرگه در اولين جلسه، از ميـان اعضا يک نفر را به حيث رئيس و يک نفر را بحيث معاون و دو نفر را بحيث منشی و نايب منشی انتخاب می کند.

يو سلو ديارلسمه ماده

د لويې جرگې نصاب د رايې اخيستو پـه وخت کې د غړيو پـه اکثريت سره بشپړېږي.

د لويې جرگې تصميمونه، له هغو مواردو پرته چې پـه دې اساسي قانون کې صريحاً ذکر شوي، د ټولو غړيو د رايو په اکثريت، نيول کېږي.

مادهٔ يکصدو سيزدهم

نصاب لويه جرگـه هنگـام رای دهی، با حضور اکثريت اعضا تکميـل می گردد.

تصاميم لويه جرگـه، جـز در مواردی کـه در ايـن قـانون اساسی صريحاً ذکـر گـرديده، با اکثريت آرای کل اعضا اتخاذ می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو څوارلسمه ماده

د لویې جرګې بحثونه علني دي، مګر دا چې د غړیو څلورمه برخه یې د سریتوب غوښتنه وکړي او لویه جرګه دا غوښتنه ومني.

یو سلو پنځلسمه ماده

د لویې جرګې د جریان په وخت کښې د دې اساسي قانون د(یوسلویوومې) او (یوسلو دویمې) مادې مندرج احکام د هغې د غړیو په باب تطبیقېږي.

اووم فصل

قضاء

یو سلو شپاړسمه ماده

قضائیه قوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت خپلواک رکن دی.

قضائیه قوه له یوې سترې محکمې، د استیناف له محکمو او ابتدائیه محکمو څخه جوړه ده چې تشکیلات او واکونه یې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

ستره محکمه د ستر قضايي ارګان په توګه د افغانستان د اسلامي جمهوریت

مادهٔ یکصدو چهاردهم

مباحثات لویه جرگه علنی می باشد مگر اینکه یک ربع اعضا سری بودن آنرا در خواست نمایند و لویه جرگه این درخواست را بپذیرد.

مادهٔ یکصدو پانزدهم

در هنگام دایر بودن لویه جرگه، احکام مندرج مواد یکصدو یکم و یکصدو دوم این قانون اساسی، در مورد اعضای آن تطبیق می گردد.

فصل هفتم

قضاء

مادهٔ یکصدو شانزدهم

قوهٔ قضائیه رکن مستقل دولت جمهوری اسلامی افغانستان می باشد.

قوهٔ قضائیه مرکب است از یک ستره محکمه، محاکم استیناف و محاکم ابتدائیه که تشکیلات و صلاحیت آنها توسط قانون تنظیم می گردد.

ستره محکمه به حیث عالیترین ارگان قضائی دررأس قوهٔ قضائیهٔ جمهوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قضائيه قوې په سرکې ځای لري.

يو سلو اوه لسمه ماده

ستره محکمه نه تنه غړي لري چې د جمهور رئيس له خوا د ولسي جرګې په تاييد او ددې اساسي قانون د(پنځوسمې) مادې د وروستي فقرې او د(يو سلو اتلسمې) مادې د حکمونو په رعايت په پيل کې په دې ترتيب ټاکل کېږي:

درې تنه د څلورو کلونو لپاره، درې تنه د اووکلونو لپاره او درې تنه د لسو کلونو لپاره.

وروستني ټاکنې د لسو کلونو لپاره دي.

د غړيو ټاکل د دوهم ځل لپاره جواز نه لري.

جمهور رئيس د سترې محکمې يو غړی د سترې محکمې د رئيس په توګه ټاکي.

د سترې محکمې غړي ددې اساسي قانون په(يوسلواوه ويشتمې) مادې کې له راغلي حالت پرته، د خدمت ددورې تر پايه

اسلامي افغانستان قرار دارد.

مادهٔ يکصدو هفدهم

ستره محکمه مرکب است از نه عضو که از طرف رئيس جمهور با تأييد ولسي جرګه و با رعايت احکام مندرج فقرهٔ آخر مادهٔ پنجاهم و مادهٔ يکصدو هجدهم اين قانون اساسی در آغاز به ترتيب ذيل تعيين ميگردند:

سه نفر براى مدت چهار سال، سه نفر براى مدت هفت سال و سه نفر براى مدت ده سال.

تعيينات بعدی برای مدت ده سال می باشد.

تعيين اعضا برای بار دوم جواز ندارد.

رئيس جمهور يکی از اعضا را به حيث رئيس ستره محکمه تعيين می کند.

اعضای ستره محکمه به استثنای حالت مندرج مادهٔ يکصدو بيست و هفتم اين قانون اساسی، تا ختم دورهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

له خپلو وظیفو څخه نه عزلیږي.

یو سلو اتلسمه ماده

د سترې محکمې غړی باید لاندیني شرایط ولري:

۱. د ټاکلو په وخت کې د رئیس او غړو عمرتر څلوېښتو کلو لږ نه وي؛

۲. د افغانستان تبعه وي؛

۳. په حقوقي یا فقهي علومو کې لوړې زده کړې او د افغانستان په قضایي نظام کې تخصص او کافي تجربه ولري؛

۴. د ښه سیرت او نېک شهرت لرونکی وي؛

۵. د محکمې له خوا د بشري ضد جرمونو او جنایت په ارتکاب او یا له مدني حقوقو څخه په محرومۍ محکوم شوی نه وي؛

۶. د وظیفې د تصدۍ په وخت کې په هېڅ سیاسي ګوند کې غړیتوب ونه لري.

یو سلو نولسمه ماده

د سترې محکمې غړي د وظیفې تر پیل

خدمت ازوظایف شان عزل نمی شوند.

مادهٔ یکصدو هجدهم

عضو ستره محکمه واجد شرایط ذیل می باشد:

۱. سن رئیس و اعضا در حین تعیین از چهل سال کمتر نباشد؛

۲. تبعهٔ افغانستان باشد؛

۳. در علوم حقوقی و یا فقهی تحصیلات عالی و در نظام قضائی افغانستان تخصص و تجربهٔ کافی داشته باشد؛

۴. دارای حسن سیرت و شهرت نیک باشد؛

۵. از طرف محکمه به ارتکاب جرایم ضد بشری، جنایت و یا حرمان از حقوق مدنی محکوم نشده باشد؛

۶. در حال تصدی وظیفه در هیچ حزب سیاسی عضویت نداشته باشد.

مادهٔ یکصدو نزدهم

اعضای ستره محکمه قبل از اشغال

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې، د جمهور رئيس په وړانـدې دا لوړه کوي:

بسم الله الرحمن الرحيم

«د لوی خدایﷻ په نامه لوړه کوم چې د اسلام د سپېڅلي دين له احکامو، پـه دې اساسي قانون او نورو قوانينو کې له راغلو نصوصو سره سم حق او عدالت تأمين او د قضاء وظيفه په بشپړ امانت، صداقت او بې طرفي اجراء کړم.»

يو سلو شلمه ماده

د قضائيه قوې په صلاحيت کې په ټولـو هغو دعوو غور شامل دی، چې د دولـت په شمول د حقيقي يا حکمي اشخاصو له خوا د مدعي يا مدعي عليه پـه حيـث د قانون له حکمونو سره سم د محکمې پـه وړاندې اقامه شي.

يو سلو يو ويشتمه ماده

له اساسي قانون سره د قوانينـو، تقنينـي فرمانونو، بين الدول معاهدو او بين المللي ميثاقونو دمطابقت څېړل دحکومـت يـا مـحـاکـمو په غوښتنه او دهغو تفسير

وظيفه، حلف آتي را در حضور رئيس جمهور بجا مى آورند:

بسم الله الرحمن الرحيم

« بنام خداوند بزرگﷻ سوگند يـاد مى کنم که حق و عدالت را بر طبـق احکام دين مقدس اسلام، نصوص ايـن قانون اساسي و ساير قوانين افغانسـتان تأمين نموده، وظيفهٔ قضاء را با کمـال امانت صداقت وبى طرفى اجرا نمايم.»

مادهٔ يکصدو بيستم

صلاحيت قوه قضائيه شامل رسـيدگى به تمام دعاوی است کـه از طـرف اشخاص حقيقي يا حکمى، بـه شمول دولت به حيث مدعى يا مدعى عليه در پيشگاه محکمه مطابق به احکام قانون اقامه شود.

مادهٔ يکصدو بيست و يکم

بررسى مطابقت قوانين، فرامين تقنينى، معاهدات بين الدول و ميثاق هاى بين-المللى با قانون اساسي و تفسير آنها بر اساس تقاضاى حکومت و يا مـحاکم،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دقانون له حکمونو سره سم دستري محکمې صلاحیت دی.

مطابق به احکام قانون از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

یو سلو د وه ویشتمه ماده

هیڅ قانون نشي کولای په هیڅ حال کې، کومه قضیه یا ساحه په څه ډول چې په دې فصل کې تحدید شوې د قضائیه قوې له صلاحیت څخه وباسي او بل مقام ته یې وسپاري.

دا حکم د هغو خاصو محکمو چې ددې اساسي قانون په(نهه شپېتمې، اته اویایمې او یو سلو اوه ویشتمې) مادو کې راغلي او په مربوطو قضیو کې د نظامي محکمو د تشکیل مانع نه ګرځي.

ددې ډول محکمو تشکیل او صلاحیت د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ یکصدو بیست و دوم

هیچ قانون نمی تواند در هیچ حالت، قضیه یا ساحه یی را از دایرهٔ صلاحیت قوهٔ قضائیه به نحوی که در این فصل تحدید شده، خارج بسازد و به مقام دیگر تفویض کند.

این حکم مانع تشکیل محاکم خاص مندرج مواد شصت و نهم، هفتادوهشتم و یکصدو بیست و هفتم این قانون اساسی و محاکم عسکری در قضایای مربوط به آن نمی گردد.

تشکیل و صلاحیت این نوع محاکم توسط قانون تنظیم می گردد.

یو سلو درویشتمه ماده

ددې اساسي قانون د حکمونو په رعایت د محکمو په تشکیل، صلاحیت او اجراآتو پورې مربوط قواعد او په قاضیانو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

مادهٔ یکصدو بیست و سوم

با رعایت احکام این قانون اساسی، قواعد مربوط به تشکیل، صلاحیت و اجراآت محاکم و امور مربوط به قضات توسط قانون تنظیم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو سلو څلیریشتمه ماده

د قضائیه قوې د مامورینو او نورو اداري کار کوونکیو په برخــه کــې ، د دولت د مامورینو اونــورو اداري کــار کوونکــیو د مربوطو قوانینو حکمونه نافذ دي خــو تقرر، انفــکاک، تــرفیع، تقاعد، مجــازات او مکافات یې د ستري محکمې له خوا لــه قانون سره سم تــر سره کیږي.

یو سلو پنځه ویشتمه ماده

د قضائیه قوې بودجــه د حکومــت پــه مشوره د سترې محکمې له خوا تر تیبیږي او د دولت د بودجې د یوې بــرخې پــه توګه د حکومت لــه خوا ملي شورى ته وراندې کیږي.

د قضائیه قوې د بودجې تطبیق د ســترې محکمې صلاحیت دى.

یو سلو شپږویشتمه ماده

د سترې محکمې غــړي، د خــدمت د دورې تر پاى ته رسیدو وروسته، د پــاتې ژوند په موده کې د خدمت د دورې لــه

مادهٔ یکصدو بیست و چهارم

در مورد مامورین و ســایر کارکنــان اداری قوهٔ قضائیه، احکــام قــوانین مربوط به مامورین و سایر کار کنــان اداری دولت نافذ می باشد ولی تقــرر، انفکاک، ترفیع، تقاعــد، مجــازات و مکافات شان توسط ســتره محکمــه مطابق به احکام قانون صــورت مــی گیرد.

مادهٔ یکصدو بیست و پنجم

بودجــهٔ قوهٔ قضــائیه بــه مشــورهٔ حکــومت از طرف ســتره محکمــه ترتیب گردیده، به حیث جزء بودجــهٔ دولت،توسط حکومت به شورای ملی تقدیم می شود.

تطبیق بودجهٔ قوهٔ قضائیه از صلاحیت ستره محکمه می باشد.

مادهٔ یکصدو بیست و ششم

اعضای ستره محکمه بعد از ختم دورهٔ خدمت بــرای بقیهٔ مــدت حیات از حقوق مــالی دورهٔ خــدمت مستفید

(c) ketabton.com: The Digital Library

مالي حقوقو څخه برخمن کېږي، پـه دې شرط چې په دولتـي او سياسـي چـارو بوخت نشي.

يو سلو اووه ويشتمه ماده

که چېرې د ولسي جرګې تـر دريـيمې برخې زيات غړي، د سترې محکمـې د رئيس يا غړيو محاکمه د وظيفوي جرم يا د جنايت د ارتکاب د اتهام پـر اسـاس وغواړي او ولسي جرګه دا غوښتنه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت تصويب کړي، متهم له وظـيفې څخه عزل او موضوع خاصې محکمې ته سپارل کېږي.

د محکمـې تشـکيل او د محـاکمې طـرزالـعمل د قـانون پـه وسـيله تنظيمېږي.

يو سلو اته ويشتمه ماده

د افغانستان په محکمو کې محاکمه پـه علني ډول دايرېږي او هر څوک حق لري د قانون له حکمونو سره سم په هغې کې ګډون وکړي.

مـی شـوند مـشروط بر اينکه به مـشاغل دولـتی و سياسـی اشتغال نورزند.

مادهٔ يکصدو بيست و هفتم

هر گاه بيش از يک ثلث اعضای ولسی جرگه، محاکمهٔ رئيس يا عضو سـتره محکمه را بر اساس اتهام به جرم ناشی از اجـرای وظـيفه يا ارتکاب جنايت تقاضا نمايد وولسـی جرگه اين تقاضا را با اکثريت دو ثلـث کـل اعضـا تصـويب کـند، متهم از وظيفه عزل و موضـوع به محکمهٔ خاص محول می گردد.

تشکيل محـکمه و طـرز العمـل محـاکمه، توسط قانون تنظـيم مـی گردد.

مادهٔ يکصدو بيست و هشتم

در محاکم افغانستان، محاکمه بصورت علنی داير می گردد و هر شخص حق دارد با رعايت احکـام قـانون در آن حضور يابد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

محکمه کولای شي، په داسې حالاتو کې چې په قانون کې څرګند شوي یا د محاکمې سري توب ضروري وګڼل شي، سري غونډې دایرې کړي خو د حکم اعلان باید علني وي.

یو سلو نهه ویشتمه ماده

محکمه مکلفه ده د خپل صادر کړي حکم اسباب په فیصله کې ذکر کړي.
د محکمو د ټولو قطعي فیصلو عملي کول واجب دي خو د شخص د مرګ د حکم په حالت کې د جمهور رئیس منظوري شرط ده.

یو سلو دېرشمه ماده

محکمې تر غور لاندې قضایاوو کې ددې اساسي قانون او نورو قوانینو حکمونه تطبیقوي.
که دغور لاندې قضایاوو له جملې څخه د کومې قضیې لپاره په اساسي قانون او نورو قوانینو کې حکم موجود نه وي، محکمه د حنفي فقهې د احکامو له مخې او په هغو حدودو کې دننه چې دې اساسي قانون

محکمه می تواند در حالاتی که در قانون تصریح گردیده، یا سری بودن محاکمه ضروری تشخیص گردد، جلسات سری دایر کند ولی اعلام حکم باید به هر حال علنی باشد.

مادهٔ یکصدو بیست و نهم

محکمه مکلف است اسباب حکمی را که صادر می نماید، در فیصله ذکر کند.
تمام فیصله های قطعی محاکم واجب- التعمیل است مگر در حالت حکم به مرگ شخص که مشروط به منظوری رئیس جمهور می باشد.

مادهٔ یکصدو سی ام

محاکم در قضایای مورد رسیدگی ، احکام این قانون اساسی وسایر قوانین را تطبیق می کنند.
هر گاه برای قضیه یی از قضایای مورد رسیدگی، در قانون اساسی و سایر قوانین،حکمی موجود نباشد، محاکم به پیروی از احکام فقه حنفی و در داخل حدودی که این قانون اساسی وضع

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټاکلي، قضيه په داسې ډول حل او فصل کوي چې عدالت په ډېره ښه توګه تأمين کړي.

نموده، قضيه را به نحوی حل و فصل می نمايند که عدالت را به بهترين وجه تأمين نمايد.

يو سلو يو دېرشمه ماده

محکمې د اهل تشيع لپاره په شخصيه احوالو پورې مربوطو قضاياوو کې د تشيع د مذهب حکمونه د قانون له احکامو سره سم تطبيقوي.

په نورو دعوو کې هم که په دې اساسي قانون يا نورو قوانينو کې حکم موجود نه وي، محکمې قضيه ددې مذهب له حکمونو سره سم حل او فصل کوي.

ماده ٔ يکصدو سی و يکم

محاکم برای اهل تشيع، در قضايای مربوط به احوال شخصيه، احکام مذهب تشيع را مطابق به احکام قانون تطبيق می نمايند.

در ساير دعاوی نيز اگر در اين قانون اساسی و قوانين ديگر حکمی موجود نباشد، محاکم قضيه را مطابق به احکام اين مذهب حل و فصل می نمايند.

يو سلو دو دېرشمه ماده

قاضيان د سترې محکمې په پيشنهاد او د جمهور رئيس په منظورۍ ټاکل کېږي.

د قاضيانو مقررې، تبديلې،ترفيع، مواخذه او د تقاعد پيشنهاد د قانون له حکمونو سره سم د سترې محکمې صلاحيت دی.

ستره محکمه د اجرايي او قضايي چارو د ښه تنظيم او د لازمو اصلاحاتو د

ماده ٔ يکصد و سی و دوم

قضات به پيشنهاد ستره محکمه و منظوری رئيس جمهور تعيين می گردند.

تقرر، تبدل، ترفيع، مواخذه و پيشنهاد تقاعد قضات مطابق به احکام قانون از صلاحيت ستره محکمه می باشد.

ستره محکمه بمنظور تنظيم بهتر امور اجرايي و قضايي و تأمين اصلاحات

(c) ketabton.com: The Digital Library

تأمين لپاره، د قضائيه قوې، عمومي اداري آمريت تأسيسوي.

يو سلو دري دېرشمه ماده

که قاضي د جنايت په ارتکاب متهم شـي ستره محکمه د قانون له حکمونو سره سم د قاضي پر حالت غور کوي. که سـتره محکمه د ده د دفاع تر اورېدلو وروسـته اتهام وارد وبولي جمهور رئيس ته يې د عزل پيشنهاد کوي د جمهور رئيس لـه منظورۍ وروسته متهم قاضي له وظـيفې څخه عزل او د قانون له حکمونو سره سم جزا ورکول کېږي.

يو سلو څلور دېرشمه ماده

د جرمونو کشف د پوليس په وسيله او د جرمونو تحقيق او په محکمه کې پر متهم باندې د دعوا اقامه د څارنوالۍ له خوا، د قانون له احکامو سره سم کېږي.

څارنوالي د اجرائيه قوې برخه ده او پـه خپلو اجراآتو کې استقلال لري.

د څارنوالۍ تشکيل، صلاحيت او د اجراآتو څرنګوالی د قانون له لارې تنظيمېږي.

لازم،آمريت عمومي اداری قوهٔ قضائيه را تأسيس می نمايد.

مادهٔ يکصدو سی و سوم

هر گاه قاضی به ارتکاب جنايت متهم شود،ستره محکمه مطابق بـه احکـام قانون به حالت قاضی رسيدگی نموده، پس از استماع دفاع او، در صورتيکه ستره محکمـه اتهـام را وارد بدانـد پيشنهاد عزلش را به رئـيس جمهـور تقديم و با منظوری آن از طرف رئـيس جمهور، قاضی متهم از وظيفه معزول و مطابق به احکام قانون مجازات می شود.

مادهٔ يکصدو سی و چهارم

کشف جرايم، توسط پوليس و تحقيـق جرايم و اقامهٔ دعوا عليـه مـتهم در محکمه، از طرف څارنوالی مطابق بـه احکام قانون صورت می گيرد.

څارنوالی جـزء قـوه اجرائيـه و در اجراآت خود مستقل می باشد.

تشکيل، صلاحيت و طـرز فعاليـت څارنوالی توسط قانون تنظيم می گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د وسله والو خواکونو ، پولیسو او د ملي امنیت کار کوونکیو د وظیفوي جرمونو کشف او تحقیق د خاص قانون له لیارې تنظیمېږي.

یو سلو پنځه دېرشمه ماده

که د دعوې لوری په هغه ژبه چې محاکمه پرې کېږي ونه پوهېږي، د قضیې پر موادو او اسنادو د اطلاع او په محکمه کې په خپله مورنۍ ژبه د خبرو کولو حق د ترجمان په وسیله ورته تامینېږي.

اتم فصل

اداره

یو سلو شپږ دېرشمه ماده

د افغانستان د اسلامي جمهوریت اداره د مرکزي ادارې او محلي ادارو د واحدونو پر اساس له قانون سره سم تنظیمېږي.

مرکزي اداره پر څېنو اداري واحدونو وېشل کېږي چې د هرې یوې په سر کې یو وزیر وي.

د محلي ادارې واحد ولایت دی.

کشف و تحقیق جرایم وظیفوی منسوبین قوای مسلح ، پولیس و مؤظفین امنیت ملی، توسط قانون خاص تنظیم می گردد.

ماده' یکصدو سی و پنجم

اگر طرف دعوا زبانی را که محاکمه توسط آن صورت می گیرد، نداند، حق اطلاع به مواد و اسناد قضیه و صحبت در محکمه به زبان مادری توسط ترجمان برایش تأمین می گردد.

فصل هشتم

اداره

ماده یکصدو سی و ششم

اداره' جمهوری اسلامی افغانستان بر اساس واحد های اداره' مرکزی و ادارات محلی، طبق قانون، تنظیم می گردد.

اداره' مرکزی به یک عده واحد های اداری منقسم می گردد که در رأس هر کدام یک نفر وزیر قرار دارد.

واحد اداره' محلی، ولایت است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولایتونو او مربوطه ادارو شمېر، ساحه، برخې او تشکیلات د نفوسو د شمېر، ټولنیزې او اقتصادي وضعې او جغرافیایي موقعیت پر اساس د قانون لـه لیـاري تنظیمېږي.

تعداد، ساحه، اجزا و تشکیلات ولایات و ادارات مربوط، بر اساس تعداد نفوس، وضع اجتماعی و اقتصادی و موقعیت جغرافیایی توسط قانون تنظیم می گردد.

یو سلو اوه دېرشمه ماده

حکومت د مرکزیت د اصل په ساتلو سره د اقتصادي، ټولنیزو او فرهنګي چـارو د ګړندي کولو او ښه والي او د ملي ژوند په پر مختګ کې د خلکو د لازیاتي ونـډې اخیستو په منظـور، لازم صـلاحیتونه د قانون له حکمونو سره سم محلـي اداري ته سپاري.

مادهٔ یکصدو سی و هفتم

حکومت با حفظ اصل مرکزیت بـه منظور تسریع و بهبود امور اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و سـهم گـیری هرچه بیشتر مردم در انکشاف حیـات ملي،صلاحیت های لازم را مطابق بـه احکام قانون ، به ادارهٔ محلي تفویض می نماید.

یو سلو اته دېرشمه ماده

په هر ولایت کې یـوه ولایتـي جرګـه جوړېږي.

د ولایتي جرګې غـړي له قانون سره سم د نفوسـو پـه تناسـب، د آزادو، عمومي، پټو او مـستقیمو ټاکـنو لـه مخې د ولایت د اوسېدونکو له خـوا د

مادهٔ یکصدو سی و هشتم

در هر ولایت یک شـورای ولایتـی تشکیل میشود.

اعضـای شـورای ولایتـی، طبـق قانون، به تناسب نفـوس، از طریـق انتخابـات آزاد، عمـومی، سـری و مستقیم از طرف ساکنین ولایت بـرای

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلورو کلونو لپاره ټاکل کېږي.

ولایتي جرګه له خپلو غړیو څخه یو تن د رئیس په توګه ټاکي.

یو سلونهه دېرشمه ماده

ولایتي جرګه د دولت د پرمختیایي هدفونو په تأمین او د ولایت د چارو په ښه کولو کې لکه څنګه چې په قوانینو کې څرګنده شوې، برخه اخلي او په ولایت پورې د مربوطو چارو په باب مشوره ورکوي.

ولایتي جرګه خپلې وظیفې د محلي اداري په مرسته سرته رسوي.

یو سلو څلوېښتمه ماده

د محلي اداري د چارو د سمون او په هغې کې د خلکو د فعالې ونډې اخیستو د تأمین په مقصد، په ولسوالیو او کلیو کې د قانون له حکمونو سره سم جرګې جوړېږي.

ددې جرګو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو ټاکنو له مخې د سیمې د اوسېدونکو له خوا د

مدت چهار سال انتخاب می گردند.

شورای ولایتی یک نفر از اعضای خود را به حیث رئیس انتخاب می نماید.

مادهٔ یکصدو سی و نهم

شورای ولایتی در تأمین اهداف انکشافی دولت و بهبود امور ولایت به نحوی که در قوانین تصریح می گردد، سهم گرفته و در مسایل مربوط به ولایت مشوره می دهد.

شورای ولایتی وظایف خود را با همکاری ادارهٔ محلی اجرا می نماید.

مادهٔ یکصدو چهلم

برای تنظیم امور و تأمین اشتراک فعال مردم در ادارهٔ محلی ، در ولسوالی ها و قریه ها، مطابق به احکام قانون، شوراها تشکیل می گردند.

اعضای این شورا ها از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم از طرف ساکنین محل برای مدت سه سال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دریو کلونو لپاره ټاکل کېږي.
په محلي جرګو کې د کوچیانو ګډون د قانون له حکمونو سره سم تنظیمېږي.

یو سلو یو څلوېښتمه ماده

د ښاري چارو د اداري لپاره ښاروالي تشکیلېږي.
ښاروال او د ښاري مجلسونو غړي د آزادو، عمومي، پټو او مستقیمو انتخاباتو له لارې انتخابېږي.
په ښاروالیو پورې مربوطې چارې د قانون له لیارې تنظیمېږي.

یو سلو دوه څلوېښتمه ماده

دولت ددې اساسي قانون د حکمونو د تعمیل او د مندرجو ارزښتونو د تأمین لپاره لازمې اداري جوړوي.

نهم فصل

اضطراري حالت

یو سلو درې څلوېښتمه ماده

که د جګړې، د جګړې د خطر، وخیم اغتشاش او طبیعي آفاتو او یا ورته حالت له امله د خپلواکۍ او ملي ژوند

انتخاب می شوند.
سهم گیری کوچیان در شورا های محلی مطابق به احکام قانون تنظیم می گردد.

مادهٔ یکصدو چهل و یکم

برای ادارهٔ امور شهری، شاروالی تشکیل می شود.
شاروال و اعضای مجالس شاروالی، از طریق انتخابات آزاد، عمومی، سری و مستقیم انتخاب می شوند.
امور مربوط به شاروالیها توسط قانون تنظیم می گردند.

مادهٔ یکصدو چهل و دوم

دولت به مقصد تعمیل احکام و تأمین ارزشهای مندرج این قانون اساسی، ادارات لازم را تشکیل می نماید.

فصل نهم

حالت اضطرار

مادهٔ یکصدو چهل و سوم

هر گاه به علت جنگ، خطر جنگ، اغتشاش وخیم، آفات طبیعی و یا حالت مماثل، حفظ استقلال و حیات ملی از

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساتنه په هغه طريقه چې په اساسي قـــانون کې تاکل شـــوې، ناشـــونې وګرځـــي د جمهور رئيس له خوا د ملي شـــورى پـــه تأييد د هيواد په ټولو او يا ځينو برخو کې اضطراري حالت اعلانيږي.

که اضطراري حالت تر دوو مياشتو زيات دوام ومومي، د اوږدولو لپاره يې د ملـــي شورى موافقه شرط ده.

مجرايي که در قانون اساسی تعين شده، نا ممکن گردد، حالـــت اضـــطرار از طرف رئيس جمهور با تأييد شـــورای ملی در تمام يا بعضی از ساحات کشور اعلان می شود.

هـــر گـــاه حـــالت اضـــطرار بيش از دو ماه دوام نمايد، برای تمديـــد آن، مـــوافقت شورای ملی شرط است.

يو سلو څلورڅلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهـــور رئـــيس کولای شي د ملي شـــورى او د ســـترې محکمې له رئيسانو سره په مشوره، د ملي شورې ځيني صلاحيتونه حکومت ته انتقال کړي.

مادهٔ يکصدو چهل و چهارم

در حالت اضطرار رئيس جمهور مـــی توانـــد به مـــشورهٔ رؤسای شـــورای ملـــی و ســـتره محکمـــه، بعضـــی از صلاحيت های شـــورای ملـــی را بـــه حکومت انتقال دهد.

يو سلو پنځه څلوېښتمه ماده

په اضطراري حالت کې جمهـــور رئـــيس کولای شي چې د ملي شورى او د سترې محکمې د رئيسانو تر تأييـــد وروســـته د اساسي قانون لانديني حکمونه وځنډوي او يا قيود پرې ولګوي:

۱. د اوه ويشتمې مادې دويمه فقره؛

مادهٔ يکصدو چهل و پنجم

در حالت اضطرار، رئيس جمهور مـــی تواند بعد از تأييد رؤسای شورای ملی و ستره محکمه، تنفيذ احکام ذيـــل را معطل بسازد و يا برآن ها قيودی وضع نمايد:

۱. فقرهٔ دوم مادهٔ بيست و هفتم؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. شپږ دېرشمه ماده؛

۳. د اوه دېرشمې مادې دويمه فقره؛

۴. د اته دېرشمې مادې دويمه فقره.

يو سلو شپږ څلوېښتمه ماده

د اضطرار په حالت کې اساسي قانون نـــه تعديلېږي.

يو سلو اوه څلوېښتمه ماده

که چېرې د جمهوري رياست دوره او يا د ملي شورې تقنيني دوره د اضطرار پـــه حالت کې پای تـــه ورســـېږي، د نويـــو انتخاباتو تر سره کـــېدل ځنډېـــږي او د جمهور رئيس او ملي شورې د غړيـــو خدمت موده تر څلورو مياشـــتو پـــورې، تمديدېږي.

که اضـــــطراري حـــالت تـــر څلـــورو مياشتو زيات اوږد شـــي، لـــــويه جرگه د جمـــهور رئيس لـــه خـــوا راغونډېلـــه کېږي.

د اضطراري حالت تر پای تـــه رســـېدو وروسته، د دوو مياشتو دننـــه انتخابـــات کېږي.

۲. مادهٔ سی و ششم؛

۳. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هفتم؛

۴. فقرهٔ دوم مادهٔ سی و هشتم.

مادهٔ يکصدو چهل و ششم

در حالت اضطرار، قانون اساسی تعديل نمی شود.

مادهٔ يکصدو چهل و هفتم

هر گـــاه دورهٔ ريـــاست جمهوری و يا دورهٔ تقنينيهٔ شـــــورای ملـــی در حالت اضطرار ختم شـــود، اجـــرای انتخابات جـــديد ملتوی گذاشته شده، مدت خــــدمت رئـــيس جمهـــور و اعضای شورای ملی تا چهار ماه تمديد می شود.

هر گـــاه حـــالت اضـــطرار بـــيش از چـــهار ماه دوام نـــمايد لـــويه جرگه از طرف رئيس جمهور دعـــوت مـــی شود.

بعد از ختم حالت اضطرار، در خـــلال مدت دو ماه، انتخابات بر گرار مـــی گردد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

يو سلو اته څلوېښتمه ماده

د اضطراري حالت په پای ته رسېدو سره هغه اقدامات چې ددې اساسي قانون د(يوسلو څلورڅلوېښتمې او يو سلو پنځه څلوېښتمې) مادې له مخې شوي، بې لـه ځنډه له اعتباره لوېږي.

لسم فصل

تعديل

يو سلو نهه څلوېښتمه ماده

د اسلام د سپېڅلي دين له حکمونو څخه د پيروی اصل او اسلامي جمهوري نظـام نه تعديلېږي.

د اتباعو د اساسي حقوقو تعدل يـوازې د هغوی د حقوقو د ښېګڼې په منظور جواز لري.

د دې اسـاسي قـانون د نـورو موادو تعـديل د زمان د غوښتنـو او تجربو له مـخې ، ددې اسـاسي قـانون د اوه شپېتمې او يو سـلو شپږ څـلوېښتمې مادې داحکامو په رعايـت سـره، د جـمهور رئيـس يا د مـلي

ماده' يکصدو چهل و هشتم

در ختم حالت اضطرار، اقداماتی که بر اساس مواد يکصدو چهـل و چهـارم ويکصدو چهل و پـنجم ايـن قـانون اساسی به عمل آمده، بـلا فاصـله از اعتبار ساقط ميگردند.

فصل دهم

تعديل

ماده' يکصدو چهل و نهم

اصل پيروی از احکام دين مقدس اسلام و نظام جمهوری اسلامی تعديل نمـی شوند.

تعديل حقوق اساسی اتبـاع صـرف بمنظور بهبود حقوق آنان مجـاز مـی باشد.

تعديل ديگر محتويـات ايـن قـانون اساسی، نظر به تجارب و مقتضـيات عصر، با رعايت احکام مندرج مـواد شصت و هفتم و يکصدو چهل و ششم اين قـانون اسـاسی، بـا پيشـنهاد رئيس جـمهور يـا اکثريت اعـضای

(c) ketabton.com: The Digital Library

شوري د اکثريت په پيشنهاد کېږي.

شورای ملی صورت می گیرد.

يو سلو پنځوسمه ماده

د تعديل د پيشنهاد لپاره د جمهور رئيس په فرمان د حکومت، ملي شورئ او ستري محکمې د غړيو له منځه، يو هيئت جوړيږي او د تعديل طرح تياروي.

د تعديل د تصويب لپاره، د جمهور رئيس په فرمان او د لويې جرګې د فصل له حکمونو سره سم لويه جرګه دايريږي.

که لويه جرګه د ټولو غړيو له دريو برخو څخه د دوو برخو په اکثريت د تعديل طرح تصويب کړي، د جمهور رئيس تر توشيح وروسته نافذيږي.

مادهٔ یکصدو پنجاهم

به منظور اجرای پیشنهاد تعدیل، هیئتی از بین اعضای حکومت ، شورای ملی و ستره محکمه به فرمان رئیس جمهور تشکیل گردیده، طرح تعدیل را تهیه می کند.

برای تصویب تعدیل، لویه جرگه بر اساس فرمان رئیس جمهور و مطابق به احکام فصل لویه جرگه دایر می گردد.

هر گاه لویه جرگه با اکثریت دو ثلث کل اعضا طرح تعدیل را تصویب کند، بعد از توشیح رئیس جمهور نافذ می گردد.

يو ولسم فصل

متفرقه حکمونه

يوسلو يوپنځوسمه ماده

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان، وزيران او د ستري محکمې رئيس او غړي، لوی څارنوال، د مرکزي بانک او ملي امنيت رئيسان، واليان او

فصل یازدهم

احکام متفرقه

مادهٔ یکصدو پنجاه و یکم

رئیس جمهور، معاونین رئیس جمهور، وزرا، رئیس و اعضای ستره محکمه، لوی څارنوال، رؤسای بانک مرکزی و امنیت ملی، والیان و

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاروالان د خپلې وظيفې په وخت کښې نشي کولاى له دولت سره هېڅ ډول انتفاعي معامله تر سره کړي.

شاروالها در مدت تصدی وظيفه نمی توانند هيچ معاملهٔ انتفاعی را با دولت انجام دهند.

يو سلو دو پنځوسمه ماده

جمهور رئيس، د جمهور رئيس مرستيالان،وزيران، د ملي شورى او سترې محکمې رئيسان او غړي، لوى څارنوال او قاضيان نشي کولاى د وظيفې د تصدى په موده کې نور مشاغل ولري.

مادهٔ يکصدو پنجاه و دوم

رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضاى شوراى ملى و ستره محکمه، لوى څارنوال و قضات نمى توانند در مدت تصدى وظيفه به مشاغل ديگرى اشتغال ورزند.

يو سلو دري پنځوسمه ماده

قاضيان، څارنوالان، د وسله والو ځواکونو او پوليسو منصبداران او د ملي امنيت کار کوونکي نشي کولی د وظيفې د تصدى په موده کې په سياسي ګوندونو کې غړيتوب ولري.

مادهٔ يکصدو پنجاه و سوم

قضات، څارنوالان، صاحب منصبان قواى مسلح و پوليس و منسوبين امنيت ملى، در مدت تصدى وظيفه نمى توانند در احزاب سياسى عضويت داشته باشند.

يو سلو څلورپنځوسمه ماده

د جمهور رئيس، د جمهور رئيس د مرستيالانو، وزيرانو او سترې محکمې د غړو او لوى څارنوال شتمني، د خدمت تر دورې وړاندې او وروسته، د هغه اورګان په وسيله چې قانون يې ټاکي

مادهٔ يکصدو پنجاه و چهارم

دارايي رئيس جمهور، معاونين رئيس جمهور، وزرا، اعضاى ستره محکمه و لوى څارنوال قبل و بعد از دورهٔ خدمت، توسط ارگانى که در قانون تعيين مى گردد،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ثبت، خپرل کېږي او خپرېږي.

ثبت، رسيدگی و نشر می شود.

يو سلو پنځه پنځوسمه ماده

د جمهور رئيس مرستيالانو، وزيرانو، د ملي شوری رئيسانو او غړيو، دستري محکمې غړيو او لوی څارنوال ته د قانون له حکمونو سره سم، مناسب معاش ټاکل کېږي.

ماده' يکصدو پنجاه و پنجم

برای معاونين رئيس جمهور، وزرا، رؤسا و اعضای شورای ملی و ستره محکمه، قضات و لوی څارنوال مطابق به احکام قانون معاش مناسب تعين می گردد.

يو سلو شپږ پنځوسمه ماده

د هر ډول انتخاباتو د څارنې او اداري او په هېواد کې د خلکو عمومي رايو ته د مراجعې لپاره د انتخاباتو مستقل کمېسيون د قانون له حکمونو سره سم جوړېږي.

ماده' يکصدو پنجاه و ششم

کميسيون مستقل انتخابات برای اداره و نظارت بر هر نوع انتخابات و مراجعه به آرای عمومی مردم در کشور مطابق به احکام قانون تشکيل می گردد.

يو سلو اوه پنځوسمه ماده

د اساسي قانون پر تطبيق د څارنې خپلواک کمېسيون د قانون له حکم سره سم تشکيلېږي.

ددې کمېسيون غړي د جمهور رئيس له خوا دولسي جرګې په تأييد تعينېږي.

ماده' يکصدو پنجاه و هفتم

کميسيون مستقل نظارت بر تطبيق قانون اساسی مطابق به احکام قانون تشکيل می گردد.

اعضای اين کميسيون از طرف رئيس جمهور به تايد ولسی جرگه تعين می گردند.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دولسم فصل

انتقالي حکمونه

یوسلو اته پنځوسمه ماده

د ملت دبابا لقب او هغه امتیازونه چې د ۱۳۸۱ هجري شمسي کال د اضطراري لويې جرګې له خوا د افغانستان پخواني پاچا اعليحضرت محمد ظاهر شــاه تــه ورکړل شوي دي، ددې اساسي قانون د حکمونو له رعايت سره سم د ژوند تــر پايه د دوی لپاره محفوظ دي.

یو سلو نه پنځوسمه ماده

ددغه اساسي قانون له نافذېدو څخه د ملي شورى د افتتاح تر نېټې پــورې مــوده د انتقال دوره ګڼل کېږي.

د افغانستان انتقالي اســـلامي دولـــت د انتقال په دوره کې لاندینی وظیفې ســـرته رسوي:

۱. د شپږ ومیاشـــتو دننــه د جمهـــوري ریاست، ملي شورې او محلي جرګـــو د انتخابـــاتو پـــه اړه د تقنینـــي فرمـــانونو صادرول؛

فصل دوازدهم

احکام انتقالی

مادهٔ یکصدو پنجاه و هشتم

لقب بابای ملت و امتیازاتی که توسط لویه جرگهٔ اضطراری سال یکهزاروسه صدو هشتادو یک هجری شمسی بــه اعلیحضرت محمد ظاهر شاه، پادشـــاه سابق افغـــانستان، اعطاء شده است با رعایت احکام این قانون اساسی مادام-الحیات برای ایشان محفوظ می باشد.

مادهٔ یکصدو پنجاه و نهم

مدت بعد از نفاذ این قانون اساسی تــا تاریخ افتتاح شورای ملی، دورهٔ انتقال شمرده می شود.

دولت انتقالی اسلامی افغانســـتان، در دورهٔ انتقال، وظایف ذیــل را انجـــام میدهد:

۱. اصدار فرامین تقنینی مربـــوط بـــه انتخابات ریاست جمهوری، شـــورای مـــلی و شورا های محلی، در مـــدت شش ماه؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲. له یوه کال څخه په کمه موده کې د محکمو د صلاحیتونو او تشکیلاتو او د اساسي تشکیلاتو پر قانون باندې د کار د پیل په اړه د فرمانونو صادرول؛

۳. د انتخاباتو د څلواک کمیسیون جوړول؛

۴. د اجرایي او قضایي چارو د غوره تنظیم په منظور د لازمو اصلاحاتو سرته رسول؛

۵. ددې اساسي قانون د حکمونو د تطبیق په برخه کې د زمینې د برابرولو لپاره لازم تدبیرونه نیول.

۲. اصدار فرامین در مورد تشکیلات و صلاحیت محاکم و آغاز کار روی قانون تشکیلات اساسی در خلال مدت کمتر از یکسال؛

۳. تشکیل کمیسیون مستقل انتخابات؛

۴. انجام اصلاحات لازم به منظور تنظیم بهتر امور اجرایي و قضایي؛

۵. اتخاذ تدابیر لازم جهت آماده ساختن زمینه برای تطبیق احکام این قانون اساسی.

یو سلو شپېتمه ماده

لومړنی منتخب جمهور رئیس د انتخاباتو د نتایجو تر اعلان دېرش ورځې وروسته ددغه اساسي قانون له حکمونو سره سم په کار پیل کوي.

هر ارخیزې هڅې کېږي چې د جمهور رئیس او ملي شورا انتخابات په یوه وخت کې تر سره شي.

د ملي شورى واکونه د هغې د تأسیس

ماده' یکصدو شصتم

اولین رئیس جمهور منتخب، سی روز بعد از اعلام نتایج انتخابات، مطابق به احکام این قانون اساسی به کار آغاز می کند.

کوشش همه جانبه صورت می گیرد تا اولین انتخابات رئیس جمهور و شورای ملي با هم در یک وقت صورت بگیرد.

صلاحیت های شورای ملی مندرج در

تر مودې پورې په دې اساسي قانون کې حکومت ته سپارل کېږي او موقته ستره محکمه د جمهور رئيس په فرمان جوړېږي.

يو سلو يو شپېتمه ماده

ملي شورى له تاسيس سره سم خپل واکونه او وظايف ددې اساسي قانون دحکمونو مطابق عملي کوي.

د ملي شورې له لومړنۍ غونډې وروسته د ديرشو ورځو په موده کې حکومت او ستره محکمه ددې اساسي قانون له حکمونو سره سم تشکيلېږي.

د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت رئيس تر هغه وخته پورې وظيفه سرته رسوي چې منتخب جمهور رئيس په کار پيل نه وي کړې.

ددې اساسي قانون د يو سلونه پنځوسمې مادې د څلورمې فقرې د حکم په رعايت، د دولت اجرايي او قضايي ارگانونه د

این قانون اساسی تا زمان تأسیس این شورى به حکومت تفویض میشود و ستره محکمهٔ مؤقت به فرمان رئیس جمهور تشکیل می گردد.

مادهٔ یکصدو شصت و یکم

شوراى ملي، وظایف و صلاحیت هاى خود را به مجرد تأسیس، مطابق به احکام این قانون اساسی، اعمال می کند.

بعد از دایر شدن اولین جلسهٔ شوراى ملي، در خلال مدت سی روز، حکومت و ستره محکمه مطابق به احکام این قانون اساسی تشکیل می گردند.

رئیس دولت انتقالی اسلامی افغانستان تا زمانیکه رئیس جمهور منتخب به کار آغاز کند اجراى وظیفه می نماید.

ارگانهاى اجرایي و قضایي دولت با رعایت حکم فقرهٔ چهارم مادهٔ یکصدو پنجاه و نهم این قانون اساسی، الی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکومت او ستري محکمې تر تشــکيل پورې خپلو وظايفو ته ادامه ورکوي.

هغه تقنيني فرمانونه چې د موقتې دورې له پيل څخه وروسته نافذ شوي دي د ملــي شورى لومړنۍ غونډې ته راجع کيږي.

دا فرامين تر هغه وخته پورې چې د ملــي شورى له خوا لغوه شوي نه وي نافذ ګڼل کيږي.

يو سلو دوشپيتمه ماده

دا اساسي قانون د لويې جرګې له تصويب څخه وروسته نافذ او د افغانستان د انتقالي اسلامي دولت د رئيس لخوا توشـــيح او اعلاميږي.

په نافذيدو سره يې ددې اساسي قانون له حکمونو مغاير قوانين او تقنيني فرمانونــه لغوه کيږي.

تشکيل حکومت و ستره محکمه بــه وظايف خود ادامه مى دهند.

فرامين تقنينى که از آغاز دوره' موقت به بعد نافذ گرديده است بــه اولــين جلسه' شوراى ملى ارجاع مى گردند.

اين فــرامين تــا زمانيکــه از طــرف شوراى ملى لغو نگرديده باشند نافذ مى باشند.

ماده' يکصدو شصت و دوم

اين قانون اساسى از تاريخ تصويب لويه جرگه نافذ و از طرف رئــيس دولــت انتقالى اسلامى افغانستان توشيح و اعلام مى گردد.

با نفــاذ اين قانون اساسى، قــوانين و فرامين تقنينى مغاير احکــام آن ملغــى ميباشد.

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست الفبائی

قانون اساسی افغانستان

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

الف

شماره	موضوع	مواد قانون
۱	آثارباستانی	۹
۲	آرای	۶۱-۶۵-۶۹-۹۴-۱۰۰-۱۰۶-۱۱۳-۱۵۶
۳	آزاد	۲-۶۴-۱۳۸
۴	آزادی	۲۴-۳۲-۳۴-۳۷-۵۷
۵	آسایش	۴۹
۶	آغاز	۸۳-۸۷-۹۸-۱۱۷-۱۵۰-۱۶۰-۱۶۱
۷	آفات	۴۹-۱۴۳
۸	آمرین	۷۷
۹	آموزی	۴۶
۱۰	اتباع	۱۴-۲۲-۲۸-۳۳-۳۵-۳۶-۳۹-۴۳-۴۶-۵۰-۵۲-۵۵-۵۷-۷۴-۱۴۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۱	اتخاذ	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰-۵۲-۵۳-۵۴-۶۴-۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۱۲	اتهام	۲۷-۲۸-۳۱-۶۹-۱۰۲-۱۲۷-۱۳۳
۱۳	اثبات	۳۱
۱۴	اجازه	۳۸-۴۶-۹۸-۱۰۲
۱۵	اجباری	۴۳
۱۶	اجتماعی	۹-۴۲-۶۵-۹۰-۱۳۷
۱۷	اجلاس	۶۴-۹۹-۱۰۴-۱۰۷
۱۸	اجمالی	۹۸
۱۹	احاطه	۱۹
۲۰	احترام	۸
۲۱	احزاب	۳۵-۱۵۳
۲۲	احکام	۲-۳-۵-۱۰-۱۲-۱۴-۲۷-۳۴-۳۵-۳۷-۳۸-۳۹-۴۰-۴۲-۴۵-۴۶-۴۷-۴۸-۵۰-۵۲-۵۳-۵۶-۶۰-۶۱-۶۴-۶۵-۶۷-۶۹-۷۰-۷۵-۸۴-۸۶-۹۱-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۹۸-۱۰۸-۱۱۱-۱۱۵-۱۱۷-۱۱۹-۱۲۱-۱۲۳-۱۲۶-۱۲۸-۱۳۰-۱۳۱
۲۳	اختصاصی	۴۲-۹۱
۲۴	اداره	۹-۴۶-۵۰-۱۳۶-۱۳۷-۱۳۹-۱۴۰-۱۴۱-۱۵۶
۲۵	ادامه	۱۶۱
۲۶	ادب	۴۶
۲۷	ادیان	۲
۲۸	ارتقای	۱۳-۱۷
۲۲	ارتکاب	۲۷-۳۲-۶۹-۷۲-۷۸-۸۵-۱۱۸-۱۲۷-۱۳۳
۲۳	ارزش	۱۴۲
۲۴	ارضی	۵-۸-۵۰-۵۹-۶۳-۶۴-۷۴-۷۵-۹۹-۱۱۱
۲۵	ازبک	۴
۲۶	ازبکی	۱۶
۲۷	اساس	۶-۹۷-۱۲۱-۱۲۷-

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۸	اساسنامه	۳۵
۲۹	اساسی	۵-۳۴-۵۹-۶۰-۶۳-۶۴-۶۵-۶۷-۶۸-۶۹-۷۴-۷۶-۷۸-۹۰-۹۱-۱۰۶-۱۱۱-۱۱۳-۱۱۵-۱۱۷-۱۱۹-۱۲۱-۱۲۳-۱۳۰-۱۴۲-۱۴۳-۱۴۶-۱۴۸-۱۴۹-۱۵۷-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱-۱۶۲
۳۰	اسباب	۱۲۹
۳۱	استثنای	۵۱-۶۴-۷۰-۷۹-۱۱۷
۳۲	استعانت	۶۳
۳۳	استعمال	۷
۳۴	استعفاء	۹۰-۱۰۸
۳۵	استفاده	۹-۹۰
۳۶	استقلال	۵-۸-۵۰-۵۹-۶۳-۶۴-۷۴-۷۵-۹۹-

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۱۱
۳۷	استماع	۱۳۳
۳۸	استملاک	۴۰
۳۹	استوار	۱۸
۴۰	استیضاح	۹۲-۹۱
۴۱	الحاق	۹۰
۴۲	اسکان	۱۴
۴۳	اسلام	-۶۳-۵۴-۳۵-۳-۲ ۱۴۹-۱۱۹-۷۴
۴۴	اسلامی	-۱۱۶-۸۱-۶۰-۱ -۱۵۹-۱۴۹-۱۳۶ ۱۶۲-۱۶۱
۴۵	اشتغال	۱۵۲-۱۲۶-۱۱۹
۴۶	اصدار	۱۵۹
۴۷	اصلی	۲۵
۴۸	اصول	-۸۹-۸۸-۸۷-۴۵ ۱۰۸
۴۹	اضطراری	-۱۴۴-۱۴۳-۶۴ ۱۴۷-۱۴۶
۵۰	اطفال	-۵۴-۴۹
۵۱	اطلاع	۱۳۵-۱۰۲-۳۱

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۲	اطلاق	۴
۵۳	اظهار	۸۱-۳۴-۳۰
۵۴	اعتبار	۱۴۸-۷۹-۶۴-۳۰
۵۵	اعتراف	۳۰
۵۶	اعطای	۹۸-۹۷-۹۰-۶۴
۵۷	اعلان	-۸۳-۶۴-۶۱-۴۰ ۱۶۰-۱۴۳-۱۲۸
۵۸	اعلامیه جهانی	۷
۵۹	اعلام	۱۲۸-۶۷-۶۱
۶۰	اعمال	۸۹-۷۴-۴
۶۱	اغتشاش	۱۴۳
۶۲	افتخاری	۶۴
۶۳	افراد	۴
۶۴	افرادی	۴
۶۵	افغان	۴۹-۴۲-۳۹-۳۴-۴
۶۶	افغانستان	-۱۲-۷-۴-۳-۲-۱ -۲۱-۲۰-۱۹-۱۶ -۳۵-۳۳-۲۸-۲۲ -۴۳-۴۱-۳۹-۳۶ -۵۵-۵۰-۴۶-۴۵

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۵۶-۵۷-۵۸-۶۰-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۷۲-۷۴-۷۵-۸۱-۸۵-۹۰-۱۱۰-۱۱۶-۱۱۸-۱۱۹-۱۲۸-۱۳۶-۱۵۸-۱۵۹-۱۶۱-۱۶۲
۶۷	الله اکبر	۱۹-۲۰
۶۸	اخلاق	۹۰
۶۹	الغای	۹۰
۷۰	القاب	۶۴
۷۱	اقتصاد	۱۰
۷۲	اقتصادی	۱۱-۱۲-۱۴-۶۵-۷۵-۹۰-۱۳۶-۱۳۷
۷۳	اقدام	۲۹-۴۶-۵۱
۷۴	اقرار	۳۰
۷۵	اقوام	۴-۶
۷۶	اکثریت	۱۶-۶۱-۶۲-۶۹-۹۲-۱۰۰-۱۰۶-۱۱۳-۱۲۷-۱۴۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۷۷	اکراه	۳۰
۷۸	امتیاز	۲۲
۷۹	امحای بیسوادی	۴۴
۸۰	امر	۲۹-۱۰۷
۸۱	امراض	۵۲
۸۲	امکانات	۱۴
۸۳	املاک	۹
۸۴	امنیت	۵-۵۰-۶۴-۹۹-۱۳۴-۱۵۱-۱۵۳
۸۵	اموال	۴۱
۸۶	امور	۴-۱۰۸-۱۴۱-۱۵۹
۸۷	انتفاعی	۱۵۱
۸۸	انسان	۲۴
۸۹	انسانی	۶-۲۹
۹۰	انعقاد	۷۹
۹۱	انکشاف	۶-۱۳-۱۷-۵۲
۹۲	اهدا	۶۶
۹۳	اهداف	۳۵-۱۳۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۹۴	اهل	۱۳۱
۹۵	اهلیت	۵۰
۹۶	اوصاف	۸۵
۹۷	اولویت	۹۷
۹۸	ایتام	۵۳
۹۹	ایجابات	۱۱
۱۰۰	ایجاد	۶-۴۴-۵۰
۱۰۱	ایماق	۴
۱۰۲	آینده	۹۸
	ب	
۱۰۳	بارگاه	۶۳
۱۰۴	بازار	۱۰
۱۰۵	بالترتیب	۶۸
۱۰۶	بانک	۱۲-۶۴-۱۵۱
۱۰۷	بپذیرد	۱۰۵-۱۱۴
۱۰۸	بحیث	۱۶-۶۲-۶۷-۷۲-۷۳-۷۷-۸۱-۸۴-۱۱۲-۱۱۶-۱۱۷-۱۲۰-۱۲۵-۱۳۸
۱۰۹	بدنی	۵۲
۱۱۰	برابری	۶
۱۱۱	برائت	۲۵
۱۱۲	براهوی	۴
۱۱۳	برگزار	۶۱-۶۷-۸۳-۱۴۷
۱۱۴	بسم الله الرحمن الرحیم	۶۳-۷۴-۱۱۹
۱۱۵	بضاعت	۵۳
۱۱۶	بفروشد	۶۶
۱۱۷	بلافاصله	۱۰۲-۱۴۸
۱۱۸	بالمثل	۲۸
۱۱۹	بلوچ	۴
۱۲۰	بلوچی	۱۶
۱۲۱	بنام خداوند بزرگ	۶۳-۷۴-۱۱۹
۱۲۲	بنیه	۱۴
۱۲۳	بهبود	۱۴
۱۲۴	بهترین	۱۳۰
۱۲۵	بودجه	۷۵-۹۰-۹۱-۹۵-۹۷-۹۸-۹۹-۱۲۵

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۲۶	بیان	۳۴
۱۲۷	بیرق	۱۹
۱۲۸	بیسوادی	۴۴
۱۲۹	بیشترین	۶۱
۱۳۰	بیطرفی	۵۰
۱۳۱	بین الدول	۲۸-۶۴-۱۲۱
۱۳۲	بی بضاعت	۳۱-۵۳
	پ	
۱۳۳	پامیری	۱۶
۱۳۴	پایان	۶۱-۸۳
۱۳۵	پایتخت	۲۱
۱۳۶	پذیرفته	۵۰
۱۳۷	پروردگار	۶۳
۱۳۸	پروگرام	۱۲-۱۴-۱۶-۴۳-۴۴-۴۷-۷۵-۹۰-۹۱-۹۷-۹۸-۹۹
۱۳۹	پشتو	۱۶-۲۰
۱۴۰	پشتون	۴
۱۴۱	پشه ئی	۴-۱۶
۱۴۲	پناهندگی	۴
۱۴۳	پول	۱۲
۱۴۴	پولیس	۶۴-۱۳۴-۱۵۳
۱۴۵	پولی	۱۲
۱۴۶	پیروان	۲
۱۴۷	پیروی	۲-۱۳۰-۱۴۹
۱۴۸	پشتیبانی	۶۳
۱۴۹	پیشرفت	۴۷
۱۵۰	پیشگاه	۱۲۰
۱۵۱	پیشه وران	۱۳
۱۵۲	پیغمبر اکرم (ص)	۱۸
۱۵۳	پیمان	۲۸
۱۵۴	پیوسته	۲۸
	ت	
۱۵۵	تائید	۶۴-۶۸-۶۹-۷۲-۹۱-۹۷-۱۱۷-۱۴۳-۱۴۵-۱۵۷
۱۵۶	تابعیت	۴-۲۸-۶۲-۷۲-۸۵
۱۵۷	تاجک	۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسمي جريده

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۵۸	تأدیه	۴۲
۱۵۹	تأسیس	۳۵-۴۶-۵۲-۵۸- ۶۴-۱۳۲-۱۶۰- ۱۶۱
۱۶۰	تأمین	۵-۶-۴۳-۵۲- ۵۴-۸۳-۱۱۹- ۱۳۰-۱۳۵- ۱۳۹-۱۴۰-۱۴۲
۱۶۱	تبعیض	۲۲-۵۰
۱۶۲	تجارت	۱۱
۱۶۳	تجدید	۷۲-۷۴-۱۱۸
۱۶۴	تجربه	۷۲-۷۴-۱۱۸
۱۶۵	تجزیه	۱
۱۶۶	تحتانی	۱۹
۱۶۷	تحمیل	۴۹
۱۶۸	تحویل	۴۲
۱۶۹	تخصص	۱۱۸
۱۷۰	تدابیر	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰- ۵۲-۵۳-۵۴-۶۴- ۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۱۷۱	تدابیری	۸۳
۱۷۲	تدریس	۴۳
۱۷۳	تدقیق	۸۶
۱۷۴	تدوین	۴۵
۱۷۵	ترجمان	۱۳۵
۱۷۶	ترفیع	۱۲۴-۱۳۲
۱۷۷	ترقی	۶۳
۱۷۸	ترکمن	۴
۱۷۹	ترکمنی	۱۶
۱۸۰	تساوی	۸
۱۸۱	تسریع	۱۳۷
۱۸۲	تسهیلات	۵۲
۱۸۳	تشبثات	۱۰
۱۸۴	تشکیل	۱۲-۳۵-۵۴-۵۸- ۸۷-۸۸-۱۰۰- ۱۲۵-۱۲۳- ۱۲۷-۱۳۴- ۱۳۸-۱۴۰- ۱۴۱-۱۴۲- ۱۵۶-۱۵۷-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۶۱-۱۶۰-۱۵۹
۱۸۵	تشویق	۵۲-۴۷-۱۰
۱۸۶	تصدی	-۷۴-۶۷-۶۶-۶۳ -۱۵۱-۱۱۸-۸۰ ۱۵۳-۱۵۲
۱۸۷	تصریح	-۹۴-۵۱-۳۸ ۱۳۹-۱۲۸-۱۱۶
۱۸۸	تصمیم	۴۷-۴۳
۱۸۹	تصویر	۳۴
۱۹۰	تضمین	۵۷-۵۳-۴۷-۱۰
۱۹۱	تظاهرات	۳۶
۱۹۲	تعدیل	-۹۰-۶۷-۶۵ -۱۱۱-۱۰۲-۹۲ -۱۴۹-۱۴۶ ۱۵۰
۱۹۳	تعذیب	۲۹
۱۹۴	تعرض	-۳۷-۳۱-۲۴ ۴۰-۳۸
۱۹۵	تعطیل	-۱۰۲-۷۹-۱۸ ۱۰۷
۱۹۶	تعقیب	-۲۹-۲۷-۲۶ ۱۰۲-۱۰۱

شماره	موضوع	مواد قانون
۱۹۷	تعلق	۴
۱۹۸	تعلیمات	۴۳-۱۷
۱۹۹	تعلیم	۴۴-۴۳
۲۰۰	تعمیل	۱۴۲-۱۲۹-۷۵
۲۰۱	تعویضی	۴۰
۲۰۲	تعین	-۴۸-۴۲-۳۸-۳۱ -۶۸-۶۷-۶۴-۶۱ -۸۳-۷۳-۷۲-۶۹ -۸۷-۸۵-۸۴ -۱۱۷-۱۰۸-۸۹ -۱۳۲-۱۱۸ -۱۵۴-۱۴۳ ۱۵۷-۱۵۵
۲۰۳	تعیینات	۱۱۷
۲۰۴	تفتیش	۴۰-۳۸-۳۷
۲۰۵	تفسیر	۱۲۱
۲۰۶	تفویض	۱۶۰-۱۳۷-۱۲۲
۲۰۷	تقاضا	۱۲۷-۶۹
۲۰۸	تقاعد	۱۳۲-۱۲۴-۶۴
۲۰۹	تقدیم	-۹۸-۹۷-۹۴-۷۹ ۱۳۳-۱۲۵
۲۱۰	تقرر	۱۳۲-۱۲۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۱۱	تقویت	۵۲-۱۶
۲۱۲	تقویم	۱۸
۲۱۳	تکلم	۴۳-۱۶
۲۱۴	تکمیل	۱۱۶-۱۱۳-۸۵
۲۱۵	تکنالوژی	۹۰-۷۵
۲۱۶	تلفون	۳۷
۲۱۷	تلگراف	۳۷
۲۱۸	تلویزیون	۳۴
۲۱۹	تمامیت	-۶۳-۵۹-۵۰-۸-۵ -۹۹-۷۵-۷۴-۶۴ -۱۱۱
۲۲۰	تمدید	۱۴۷-۱۴۳-۱۰۷
۲۲۱	تناسب	۱۳۸-۸۳
۲۲۲	تنظیم	-۱۲-۱۱-۸-۴ -۲۴-۱۹-۱۸-۱۶ -۳۳-۳۲-۳۱ -۴۸-۴۶-۳۴ -۶۳-۵۸-۵۳ -۷۶-۷۱-۷۰ -۱۲۲-۱۰۸-۸۹ -۱۲۷-۱۲۳ -۱۳۶-۱۳۴ ۱۴۱-۱۴۰
۲۲۳	تنفیذ	۱۴۵
۲۲۴	تهیه	۱۴
۲۲۵	توازن	۴۴
۲۲۶	توأم	۹۸
۲۲۷	توشیح	۱۶۲-۱۰۰-۶۴
۲۲۸	توضیع	۱۴
۲۲۹	توزیع	۹۲
۲۳۰	توقیف	-۲۹-۲۷-۲۶ ۱۰۲
۲۳۱	تولید	۱۳-۷
	ث	
۲۳۲	ثلث	-۹۴-۸۹-۸۴-۶۹ ۱۵۰-۱۲۷-۱۰۰
	ج	
۲۳۳	جامعه	۵۴-۶
۲۳۴	جبران	۹۶-۵۱
۲۳۵	جداگانه	۱۰۴
۲۳۶	حاکمیت	۱۱۱-۶۳-۵-۴
۲۳۷	جرگه	-۶۹-۶۸-۶۴-۱۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۷۲-۷۷-۷۹-۸۲-۸۳-۸۴-۸۵-۸۷-۸۹-۹۱-۹۲-۹۴-۹۷-۹۸-۱۱۰-۱۱۱-۱۱۲-۱۱۳-۱۱۴-۱۱۷-۱۲۷-۱۴۷-۱۵۰-۱۵۷-۱۶۲
۲۳۸	جرم	۲۶-۲۷-۳۰-۳۸-۱۰۲-۱۲۷
۲۳۹	جزا	۲۶-۲۹-۱۳۶
۲۴۰	جسمی	۵۴
۲۴۱	جلسه	۷۹-۱۰۳-۱۰۴
۲۴۲	جلوگیری	۷
۲۴۳	جمعه	۱۸
۲۴۴	جمعیتها	۳۵
۲۴۵	جمعی	۳۴
۲۴۶	جمهور	۶۰-۶۱-۶۲-۶۳-۶۴-۶۵-۶۶-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۷۱-۷۴-۷۷-۷۹-۸۴-
۲۴۷	جمهوری	۱-۲-۶۰-۶۱-۶۲-۶۷-۷۰-۸۱-۱۱۶-۱۴۷-۱۵۹
۲۴۸	جنائی	۳۱
۲۴۹	جنگلات	۱۵
	چ	
۲۵۰	چاپ	۱۲
	ح	
۲۵۱	حاضر	۳۱-۷۴-۱۰۶
۲۵۲	حالاتی	۴۹-۵۱-۱۲۸
۲۵۳	حالت	۳۰-۷۹-۱۴۳
۲۵۴	حاوی	۹۶

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۵۵	حاکمیت	۱۱-۶۳-۵-۴
۲۵۶	حایز	۷۹
۲۵۷	حداقل	۸۳
۲۵۸	حدود	-۴۰-۲۴-۱۴-۲ -۵۷-۵۰-۴۸ ۱۳۰
۲۵۹	حرب	۶۴
۲۶۰	حرفه	۴۸
۲۶۱	حرمان	-۸۵-۷۲-۶۲ ۱۱۸
۲۶۲	حزبی	۸۰-۶۶-۳۵
۲۶۳	حسن	۱۱۸-۸
۲۶۴	حصول	۵۱-۴۲
۲۶۵	حفاظت	۷۴-۶۳-۹
۲۶۶	حفظ	-۱۶-۱۵-۸-۶ ۱۴۳-۱۳۷-۷۵
۲۶۷	حقایق	۲۹
۲۶۸	حقوق	-۵۳-۵۱-۵۰-۲۲ -۷۰-۶۳-۶۲-۵۷ -۸۵-۷۴-۷۲
		۱۴۹-۱۲۶
۲۶۹	حقوق بشر	۷
۲۷۰	حقیقی	۱۲۰
۲۷۱	حکم	-۴۰-۳۵-۲۷-۲۵ -۶۶-۶۲-۵۱-۴۲ -۷۹-۷۳-۶۸-۶۷ -۱۲۲-۱۱۱-۹۱ -۱۴۰-۱۲۹-۱۲۸ ۱۶۱-۱۵۷-۱۳۱
۲۷۲	حکمی	-۱۲۹-۱۲۰ ۱۳۱-۱۳۰
۲۷۳	حلف	۱۱۹-۷۴-۶۳
۲۷۴	حمایت	-۲۴-۱۳-۱۰-۶ -۵۴-۵۲-۴۷-۳۹ ۷۴-۶۳-۵۸
۲۷۵	حمل	۳۶
۲۷۶	حنفی	۱۳۰
۲۷۷	حوزه	۸۳
	خ	
۲۷۸	خاتمه	۹۹-۶۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۲۷۹	خارجی	۸-۱۱-۲۸-۶۴
۲۸۰	خاص	۶۳-۶۹-۷۸-۷۹-۱۲۲-۱۲۷-۱۳۴
۲۸۱	خانواده	۵۴
۲۸۲	خبیر	۸۴
۲۸۳	خساره	۵۱
۲۸۴	خصوص	۳۵-۱۱۹
۲۸۵	خصوصی	۱۰-۵۲
۲۸۶	خطوط	۶۴-۷۶
۲۸۷	خلال	۳۸-۶۱-۶۷-۶۹-۸۳-۹۸-۱۴۷-۱۵۹-۱۶۱
۲۸۸	خورشید	۱۹
۲۸۹	خوشه	۱۹
	خ	
۲۹۰	خارنوالی	۶۴-۱۱۰-۱۵۱-۱۵۲-۱۵۳-۱۵۴-۱۵۵

شماره	موضوع	مواد قانون
	د	
۲۹۱	داخل	۲۸-۳۱-۳۸-۷۷-۹۲-۹۷-۱۰۵-۱۰۹-۱۳۰
۲۹۲	داخلی	۱۱-۸۷-۸۸-۸۹-۱۰۸
۲۹۳	دارائی	۴۰-۷۵-۱۵۴
۲۹۴	درجه	۴۳-۴۴
۲۹۵	دری	۱۶
۲۹۶	دسترسی	۵۰
۲۹۷	دفاع	۵-۵۵-۵۸-۶۴-۷۵-۱۳۳
۲۹۸	دفاعی	۵
۲۹۹	دفع	۳۱
۳۰۰	دلایل	۹۲-۹۴
۳۰۱	دهقان	۱۴
۳۰۲	دول	۶۴
۳۰۳	دولت	۱-۲-۵-۶-۷-۸-۹-۱۰-۱۲-۱۳-۱۴-۱۶-۱۷-۲۴-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۳۹-۳۷-۳۱-۲۸ -۴۹-۴۴-۴۳-۴۲ -۵۳-۵۲-۵۱-۴۷ -۶۰-۵۸-۵۷-۵۴ -۸۵-۸۱-۷۵-۶۵ -۱۱۶-۹۸-۹۶ -۱۲۵-۱۲۴ -۱۴۲-۱۳۹ -۱۵۹-۱۵۱ ۱۶۲-۱۶۱
۳۰۴	دولتی	-۶۶-۵۰-۴۶-۴۲ ۹۱-۹۰
۳۰۵	دین	-۶۳-۵۴-۲-۱ ۱۴۹-۱۱۹-۷۴
۳۰۶	دینی	۴۵-۱۷-۲
	ذ	
۳۰۷	ذمه	۲۵
	ر	
۳۰۸	رؤسای	۱۱۰

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۰۹	رایج	۱۶
۳۱۰	رایگان	۵۲-۴۳
۳۱۱	رای دهندگان	۹۱
۳۱۲	ربع	۱۱۴-۹۸
۳۱۳	رخصتی	۴۸-۱۸
۳۱۴	رسانه	۱۶
۳۱۵	رسمی	۱۶
۳۱۶	رسوم	۵۴
۳۱۷	رسیدگی	-۱۳۰-۱۲۰-۹۷ ۱۵۴-۱۳۳
۳۱۸	رشد	۱۳
۳۱۹	رضایت	۳۰
۳۲۰	رکن	۱۱۶-۵۴
۳۲۱	روح	۷۶
۳۲۲	روحی	۵۴
۳۲۳	زبان	-۴۳-۳۵-۲۰-۱۶ ۱۳۵
۳۲۴	زراعت	۱۴
۳۲۵	زمینه	۴۳

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۲۶	زنان	۴۴
۳۲۷	زندگی	۲۳-۱۴-۱۳
۳۲۸	زیرزمینی	۹
۳۲۹	زیست	۱۵
	س	
۳۳۰	ساعات	۴۸
۳۳۱	ساقط	۱۴۸-۷۹
۳۳۲	ساکن	۳۸
۳۳۳	ساکنین	۱۴۰-۱۳۸
۳۳۴	سالانه	۱۰۴-۹۸
۳۳۵	سالم	۵۳-۵۰
۳۳۶	سایر	-۱۶-۹-۵-۴-۲ -۴۶-۳۴-۱۸ -۶۴-۶۳-۴۹-۴۸ -۷۸-۷۷-۷۵-۷۴ -۱۲۴-۹۰-۸۳ ۱۳۱-۱۳۰
۳۳۷	سبز	۱۹
۳۳۸	سپرده	۲۸
۳۳۹	سران	۶۴

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۴۰	سرایت	۲۶
۳۴۱	سرپرست	۵۳
۳۴۲	سرخ	۱۹
۳۴۳	سرمایه	۴۱-۱۰
۳۴۴	سره میاشت	۶۴
۳۴۵	سرود	۲۰
۳۴۶	سری	-۱۰۵-۸۳-۶۱ -۱۲۸-۱۱۴ ۱۴۱-۱۴۰-۱۳۸
۳۴۷	سطح	۱۳
۳۴۸	سطوح	۱۶
۳۴۹	سعادت	۶۳
۳۵۰	سفر	۳۹
۳۵۱	سفید	۱۹
	سلاح	۳۶
۳۵۲	سلامت	۵۴
۳۵۳	سلب	۳۲-۲۸
۳۵۴	سمتی	۸۰-۶۶
۳۵۵	سوء استفاده	۵۹

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۵۶	سواد	۴۶
۳۵۷	سوال	۹۳
۳۵۸	سوگند	۶۳
۳۵۹	سیا	۱۹
۳۶۰	سیاست	۸-۶۴-۷۶
۳۶۱	سیرت	۱۱۸
۳۶۲	سیستم	۵۰

ش

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۶۳	شبه	۳۵
۳۶۴	شخصی	۲۶-۶۲-۷۲-۸۴-۸۵-۹۳-۱۰۵
۳۶۵	شرایط	۱۴-۳۳-۴۶-۵۵-۶۲-۷۲-۷۵-۱۱۸
۳۶۶	شرط	۳۵-۹۶-۱۲۶-۱۲۹-۱۴۳
۳۶۷	شغل	۴۸-۸۴-۹۷-۱۲۰
۳۶۸	شفاهی	۹۳
۳۶۹	شکایت	۵۸
۳۷۰	شمرده	۲۷-۹۸-۱۰۰-۱۵۹
۳۷۱	شمول	۴۶-۸۴-۹۷-۱۲۰
۳۷۲	شناخته	۲۵-۶۱
۳۷۳	شهادتی	۳۰
۳۷۴	شهر	۲۱

ص

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۷۵	صاحب	۶۴
۳۷۶	منصبان	۶۴
۳۷۷	صادر	۵۲-۱۲۹
۳۷۸	صادقانه	۷۴
۳۷۹	صحبت	۱۳۵
۳۸۰	صحت	۳۰
۳۸۱	صحی	۵۲
۳۸۲	صدمه	۵۰
۳۸۳	صریح	۹۲-۱۱۳
۳۸۴	صریحاً	۱۱۳
۳۸۵	صعب - الاعلاج	۶۷-۶۸

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۳۸۶	صلاحیت	۲۵-۲۷-۳۰-۳۱-۳۵-۳۸-۴۰-۵۱-۶۰-۶۴-۶۶-۶۷-۷۲-۸۹-۹۰-۹۱-۱۱۶-۱۲۰-۱۲۱-۱۲۲-۱۲۳-۱۲۵-۱۳۲-۱۳۴-۱۳۷-۱۴۴-۱۵۹-۱۶۰-۱۶۱
۳۸۷	صورت	۳۷-۴۰-۴۳-۵۸-۶۷-۶۸-۶۹-۷۰-۹۵-۹۷-۹۸-۱۰۲-۱۰۴-۱۰۷-۱۰۸-۱۱۹-۱۲۴-۱۲۸-۱۳۴-۱۳۵-۱۴۹-۱۶۰
	ط	
۳۸۸	طبي	۵۲-۵۳-۶۷
۳۸۹	طرح	۱۲
۳۹۰	طفل	۵۴
۳۹۱	طلوع	۱۹
۳۹۲	طول	۱۹
	ظ	
۳۹۳	ظرف	۶۱-۹۴-۹۷
	ع	
۳۹۴	عادلانه	۴۰-۸۳
۳۹۵	عالي	۴۶-۶۴-۷۲-۸۱-۱۱۰-۱۱۸
۳۹۶	عامه	۹
۳۹۷	عایدات	۹۶
۳۹۸	عدالت	۶-۴۲-۱۱۹-۱۳۰
۳۹۹	عدلي	۱۰۱-۱۰۲
۴۰۰	عدم	۸-۹۴
۴۰۱	عذر	۵۶
۴۰۲	عرب	۴
۴۰۳	عرض	۱۹
۴۰۴	عرصه	۴۷-۶۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۰۵	عسکری	۱۲۵-۱۲۲-۵۵
۴۰۶	عفو	-۸۲-۸۱-۷۳-۴۱ -۱۱۷-۱۰۲-۸۴ ۱۲۷-۱۱۸
۴۰۷	عقاری	۴۱
۴۰۸	عقد	۶۴
۴۰۹	عقل	۳۰
۴۱۰	علاج	۵۲
۴۱۱	علاوه	۸۵-۱۶
۴۱۲	علت	۱۴۳-۱۰۱-۲۸
۴۱۳	علمی	۴۷-۱۶
۴۱۴	علنی	-۱۱۴-۱۰۵-۳۵ ۱۲۸
۴۱۵	علیای	۱۱۱-۸۱-۶۶
۴۱۶	علیه	-۱۲۰-۶۹-۲۵ ۱۳۴
۴۱۷	عمل	-۶۰-۵۹-۵۳-۲۹ ۱۴۸-۹۳-۹۲
۴۱۸	عملی	۵۰-۲۷
۴۱۹	عمودی	۱۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۲۰	عفواً	۱۰۵
۴۲۱	عهده	۶۸-۶۷
۴۲۲	عواملی	۹۸
۴۲۳	عواید	۴۲
۴۲۴	عودت	۳۹
	غ	
۴۲۵	غیاب	-۶۷-۶۱-۶۰ ۱۰۸
	ف	
۴۲۶	فراهم	۴۳
۴۲۷	فرهنگ	۴۵
۴۲۸	فروشی	۴۱
۴۲۹	فساد اداری	۷۵
۴۳۰	فسخ	۹۰
۴۳۱	فعالیت	-۵۸-۳۵-۱۲ ۱۳۴
۴۳۲	فعل	۲۷
۴۳۳	فقره	۱۶۱-۱۴۵-۱۱۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۳۴	فقه	۱۳۰
۴۳۵	فقهی	۳۵
۴۳۶	فکر	۲۴
۴۳۷	فهرست	۱۰۹-۹۷-۹۶
۴۳۸	فوق العاده	۱۰۷
۴۳۹	فیصد	۹۲-۸۴
۴۴۰	فیصله	۱۲۹-۷۵
	ق	
۴۴۱	قابل	۱
۴۴۲	قابلیت	۵
۴۴۳	قاطعه	۸۱
۴۴۴	قانون	-۹-۵-۴-۳-۲
		-۱۶-۱۴-۱۲-۱۰
		-۳۳-۲۷-۲۴-۲۲
		-۳۷-۳۶-۳۵-۳۴
		-۴۶-۴۰-۳۹-۳۸
		-۵۱-۵۰-۴۸-۴۷
		-۵۶-۵۵-۵۳-۵۲
		-۶۰-۵۹-۵۸-۵۷
		-۶۸-۶۷-۶۴-۶۱
		-۷۳-۷۱-۷۰-۶۹
		-۷۹-۷۷-۷۶-۷۵
		-۹۰-۸۶-۸۴-۸۳
		-۹۶-۹۵-۹۴-۹۱
		-۱۰۲-۹۸-۹۷
		-۱۰۹-۱۰۸
		-۱۱۵-۱۱۱
		-۱۱۹-۱۱۷
		-۱۲۲-۱۲۱
		-۱۲۴-۱۲۳
		-۱۲۸-۱۲۷
		-۱۳۱-۱۳۰
		-۱۳۴-۱۳۳
		-۱۳۷-۱۳۶
		-۱۴۱-۱۴۰
		-۱۴۳-۱۴۲
		-۱۴۸-۱۴۶
		-۱۵۴-۱۴۹
		-۱۵۶-۱۵۵
		-۱۵۸-۱۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۱۶۰-۱۵۹ ۱۶۲-۱۶۱
۴۴۵	قبایل	۶
۴۴۶	قبلی	۳۴
۴۴۷	قبول	۶۴
۴۴۸	قرضه	۹۸-۹۷-۹۰
۴۴۹	قرغیز	۴
۴۵۰	قزلباش	۴
۴۵۱	قسمت	۱۹
۴۵۲	قضات	۶۴
۴۵۳	قضاوت	۸۱
۴۵۴	قضایای	-۱۳۰-۱۲۲-۳۱ ۱۳۱
۴۵۵	قطعات	۹۴
۴۵۶	قطعی	-۹۸-۷۵-۲۵ ۱۳۰-۱۲۵-۱۲۲
۴۵۷	قناعت	۹۲
۴۵۸	قوای مسلح	۱۵۳-۱۳۴-۶۴
۴۵۹	قومیت	۱۳۱-۳۵
۴۶۰	قومی	۸۰-۶۹
۴۶۱	قیادت	۹۴
۴۶۲	قیود	۱۴۵
	ک	
۴۶۳	کابل	۲۱
۴۶۴	کار	۴۸
۴۶۵	کارگر	۴۸
۴۶۶	کاشف	۴۷
۴۶۷	کافی	۱۱۸
۴۶۸	کامل	۵۰-۳۰
۴۶۹	کرامت	۲۹-۲۴-۶
۴۷۰	کسب	۹۸-۸۵-۶۱-۴۰
۴۷۱	کشور	-۱۲-۱۱-۶-۵ -۴۴-۳۹-۱۸-۱۶ -۷۶-۷۲-۶۴-۵۰ -۱۱۱-۹۹-۸۳ ۱۴۳
۴۷۲	کلمه	۱۹-۴
۴۷۳	کمال	۱۱۹
۴۷۴	کمتر	-۱۱۸-۷۲-۶۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۹
۴۷۵	کمیسیون	۱۲-۵۸-۶۴-۸۶- ۸۸-۸۹-۹۳- ۱۵۶-۱۵۷-۱۵۹
۴۷۶	کنار	۱۹
۴۷۷	کهن - سالان	۵۳
۴۷۸	کوچیان	۱۴-۴۴-۱۴۰
	گ	
۴۷۹	گرفتار	۲۷-۱۰۲
۴۸۰	گرفتاری	۲۶-۲۹-۳۱- ۱۰۲
۴۸۱	گروهی	۱۶
۴۸۲	گفتار	۳۴
۴۸۳	گناه	۲۵
۴۸۴	گندم	۱۹
۴۸۵	گوجر	۴
	ل	

شماره	موضوع	مواد قانون
۴۸۶	لااله الا الله محمد رسول الله	۱۹
۴۸۷	لازم	۱۴-۱۵-۱۷-۵۰- ۵۲-۵۳-۵۴-۶۴- ۱۳۷-۱۴۲-۱۵۹
۴۸۸	لسانس	۴۳
۴۸۹	لسانی	۶۶-۸۰
۴۹۰	لغو	۹۰-۱۶۱-۱۶۲
۴۹۱	لقب	۱۵۸
	م	
۴۹۲	مؤثر	۱۳-۱۴-۱۶-۴۳- ۴۴-۴۷
۴۹۳	مؤقت	۶۷
۴۹۴	مؤلف	۴۷
۴۹۵	مادری	۷-۴۳
۴۹۶	مادی	۳۵
۴۹۷	مالداران	۱۴
۴۹۸	مالداری	۱۴
۴۹۹	مالی	۲-۱۴-۳۵-۷۰-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		-۹۸-۹۷-۹۵-۷۵ ۱۲۹
۵۰۰	مامور	۱۰۲-۳۸
۵۰۱	مامورین	۱۲۴-۶۴
۵۰۲	مباحثات	۱۱۴
۵۰۳	مبارک	۱۹
۵۰۴	مبنای	٤٥-۳۵-۸
۵۰۵	متارکه	۶۴
۵۰۶	مترقی	۶
۵۰۷	متشکل	-۸۲-۷۱-۶۹-۴ ۱۱۰
۵۰۸	متعال	۶۳
۵۰۹	معتقدات	۳
۵۱۰	متقابل	۸
۵۱۱	متقاضی	۹۷-۹۵-۳۵
۵۱۲	متقاعدین	۵۳
۵۱۳	متهم	-۳۰-۲۸-۲۶-۲۵ -۱۰۲-۷۸-۳۱ ۱۳۴-۱۳۳-۱۲۷
۵۱۴	متوازن	۴۳-۶
۵۱۵	متولد	۶۲
۵۱۶	مجاز	۱۴۹-۴۱-۴۰
۵۱۷	مجازات	-۱۲۴-۶۴-۲۷ ۱۳۳
۵۱۸	مجرد	۱۶۱-۳۱
۵۱۹	مجوز	۲۳
۵۲۰	محتویات	۱۴۹
۵۲۱	محراب	۱۹
۵۲۲	محرمیت	۳۷-۳۱
۵۲۳	محروم	۲۳-۴
۵۲۴	محکمه	-۳۵-۳۰-۲۷-۲۵ -۷۸-۶۹-۵۱-۴۰ ۱۶۰-۱۲۷
۵۲۵	محکوم	-۶۲-۲۸-۲۹-۲۵ ۱۱۸-۸۵-۷۲
۵۲۶	محول	۱۲۷-۷۸-۶۹
۵۲۷	محوله	۷۴
۵۲۸	مخابرات	۳۷-۳۱
۵۲۹	مخالف	۳
۵۳۰	مخترع	۴۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۳۱	مخدر	۷
۵۳۲	مداخله	۸
۵۳۳	مدارس	۱۷
۵۳۴	مدافع	۳۱
۵۳۵	مدالها	٦۴
۵۳٦	مدرک	۹٦
۵۳۷	مدیون	۳۲
۵۳۸	مذکور	۱۰۲-۳۸
۵۳۹	مذهب	۳۵
۵۴۰	مذهبی	۸۰-٦٦
۵۴۱	مراجعه	۱۵٦-٦۷-٦۵
۵۴۲	مراسلات	۳۷-۳۱
۵۴۳	مراسم	۲
۵۴۴	مراقبت	٦۴
۵۴۵	مراکز	۵۲-۱۷
۵۴٦	مرامنامه	۳۵
۵۴۷	مردان	۴۴
۵۴۸	مردم	-۵٦-۱٦-۱۳-۱۱ -۷۱-٦٦-٦۵-٦۳ -۱۳۷-۷۴-۷۳ ۱۵٦-۱۴۰
۵۴۹	مرفه	٦
۵۵۰	مرکب	۱۱۷-۱۱٦-۱۹
۵۵۱	مرکزی	-۱۳٦-٦۴-۱۲ ۱۵۱
۵۵۲	مزد	۴۸
۵۵۳	مساجد	۱۷
۵۵۴	مساعی	٦۳
۵۵۵	مساوی	۱۰۰-۲۲-۱۹
۵۵٦	مستحق	۵۱-۱۴
۵۵۷	مسترد	۹۴
۵۵۸	مستفید	۱۲٦-۷۰
۵۵۹	مستقل	-۱۱٦-۸٦-۱۲-۱ ۱۵۹-۱۵۷
۵٦۰	مستقیم	-۱۴۰-۹۲-۸۳-۴ ۱۴۱
۵٦۱	مستلزم	٦۵
۵٦۲	مسکرات	۷
۵٦۳	مسکن	۳۹-۳۸-۱۴
۵٦۴	مسلمان	٦۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۶۵	مشخصه	۷۷
۵۶۶	مشرانو	۸۴-۸۲-۶۹-۶۸- ۹۸-۹۷-۸۷-۸۵- ۱۰۰
۵۶۷	مشروط	۱۲۹-۱۲۶-۳۵
۵۶۸	مشهود	۱۰۲-۳۸
۵۶۹	مشوره	۱۳۹-۱۲۵-۱۲- ۱۴۴
۵۷۰	مصؤن	۴۰-۳۴-۳۱-۲۴
۵۷۱	مصادره	۴۰
۵۷۲	مصارف	۷۰
۵۷۳	مصالح	۷۱-۶۶-۲۴-۱۱- ۱۱۲
۵۷۴	مصطلحات	۱۶
۵۷۵	مصوبه	۱۰۰-۹۴
۵۷۶	مصؤنیت	۱۰
۵۷۷	مضامین	۴۵
۵۷۸	مطابع	۳۴
۵۷۹	مطبوعات	۳۴-۱۶
۵۸۰	مطرح	۹۹

شماره	موضوع	مواد قانون
۵۸۱	معادن	۹
۵۸۲	معارف	۱۶
۵۸۳	معاش	۱۵۵-۷۰
۵۸۴	معامله	۲۸
۵۸۵	معاهدات	۹۷-۹۰-۶۴- ۱۲۱
۵۸۶	معاون	۱۱۲-۶۸-۶۰
۵۸۷	معزول	۱۳۳
۵۸۸	معطل	۱۴۵
۵۸۹	معلولیت	۱۰۸
۵۹۰	معلولین	۸۴-۵۳
۵۹۱	معنوی	۳۵
۵۹۲	معیشتی	۱۴
۵۹۳	معیوبیت	۱۰۸
۵۹۴	معیوبین	۸۴-۵۳
۵۹۵	مغایر	۱۶۱-۵۴
۵۹۶	مفقودین	۵۳
۵۹۷	مقاصد	۳۶-۳۵
۵۹۸	مقامات	۴۴
۵۹۹	مقتضیات	۱۴۹

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۰۰	مقدس	۲-۳-۵۴-۶۳- ۷۴-۱۱۹-۱۴۹
۶۰۱	مقررات	۷۶
۶۰۲	مقرریها	۹۱
۶۰۳	مکافات	۱۲۴
۶۰۴	مکاتبات	۳۱
۶۰۵	مکتوب	۳۷
۶۰۶	مکلف	۶-۱۵-۲۴-۳۸- ۴۲-۴۳-۴۴-۵۰- ۵۷-۱۲۹
۶۰۷	ملت	۴-۶۳-۶۹-۸۱- ۱۵۸
۶۰۸	ملتوی	۱۴۷
۶۰۹	ملحق	۷
۶۱۰	ملحوظات	۶۶-۸۰
۶۱۱	ملکیت	۹-۴۰-۴۱

شماره	موضوع	مواد قانون
۶۱۲	ملی	۴-۵-۶-۸-۱۶- ۱۹-۲۰-۴۵-۵۲- ۶۳-۶۴-۶۵-۶۷- ۶۹-۷۳-۷۴-۷۵- ۷۹-۸۱-۸۵-۸۶- ۸۷-۸۸-۹۰-۹۳- ۹۴-۹۷-۹۸-۹۹- ۱۰۲-۱۰۳-۱۰۵- ۱۰۶-۱۰۷-۱۰۹- ۱۱۰-۱۱۱-۱۳۴- ۱۴۳-۱۴۴-۱۴۵- ۱۴۷-۱۴۹- ۱۵۰-۱۵۱-۱۵۳- ۱۵۵-۱۵۹-۱۶۰- ۱۶۱-
۶۱۳	ممثل	۱۴۳
۶۱۴	ممنوع	۲۲-۳۰-۴۹
۶۱۵	منابع	۹
۶۱۶	مناطق	۶
۶۱۷	منافع	۸-۴۰-۶۳
۶۱۸	مناقضی	۳۵-۶۵-۷۶
۶۱۹	منبر	۱۹

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
٦٢٠	منحل	٣٥
٦٢١	متدرج	٣٤-٣٥-٥٩-٦٠-٦٢-٦٤-٦٦-٦٨-٦٩-٩٠-١١١-١١٥-١١٧-١٢٢-١٤٢-١٤٩-١٦٠
٦٢٢	منشی	٨٧-١١٢
٦٢٣	منصوب	٤١-٦٩
٦٢٤	منظور	١٤-٣٥-٥٢-٥٣-٥٤-٥٨-٦١-٦٤-٧٠-٧٥-٩٥-٩٧-١٢٩-١٣٢-١٣٣-١٣٧-١٤٩-١٥٠-١٥٩
٦٢٥	منفصل	٦٩
٦٢٦	منقسم	١٣٦
٦٢٧	مواخذه	١٣٢
٦٢٨	مواد	٢٧
٦٢٩	مواظبت	٦٣
٦٣٠	موافقه	٩٤-١٤٣
٦٣١	موجب	٣٢-٤٠-٥٠-٥١-٧٥
٦٣٢	موجبات	٣٥
٦٣٣	موضوع	٦٩-٧٨-٩٢-٩٣-١٠٢-١٢٧
٦٣٤	میثاقها	٩٠
٦٣٥	میعادی	٣١
	ن	
٦٣٦	نایب	٨٧-١١٢
٦٣٧	ناشی	١٢٧
٦٣٨	نافذ	٢٧-٩٤-٩٨-١٠٠-١٢٤-١٥٠-١٦١-١٦٢
٦٣٩	نتایج	٤٧-٦١-٨٣-١٦٠
٦٤٠	نخستین	٧٩-١٠٢
٦٤١	نشان	١٩
٦٤٢	نشانها	٦٤
٦٤٣	نشر	١٢-١٦-٢٤-

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۱۵۴
۶۴۴	نصاب	۴۵-۳۵
۶۴۵	نص	۷۶
۶۴۶	نظارت	۱۵۷-۱۵۶-۵۸
۶۴۷	نظام	-۱۱۸-۸۳-۱۰ ۱۴۹
۶۴۸	نظریه	۱۰۱-۹۸
۶۴۹	نفوس	۸۳
۶۵۰	نقض	۵۸
۶۵۱	نمایندگان	۸۴-۶۴-۴
۶۵۲	نمایندگی	۸۳-۸۱-۶۴-۴۱
۶۵۳	نورستانی	۱۶-۴
۶۵۴	نوشته	۳۴
۶۵۵	نصوص	۱۱۹-۳۵
	ه	
۶۵۶	هجرت	۱۸
۶۵۷	هجری شمسی	۱۹-۱۸
۶۵۸	هزاره	۴
۶۵۹	همجواری	۸
۶۶۰	همزمان	۶۰-۸-۶
۶۶۱	همکاری	۱۳۹
۶۶۲	هنر	۴۶
۶۶۳	هنگام	-۱۰۲-۱۰۱ ۱۱۵-۱۱۳-۱۰۶
	و	
۶۶۴	وابسته	۳۵
۶۶۵	واجب-التعمیل	۱۲۹
۶۶۶	واجد	-۸۵-۷۲-۶۲ ۱۱۸
۶۶۷	واحد	۹۰-۷۷-۴۲-۱
۶۶۸	والدین	۶۲
۶۶۹	وثایق	۸۶
۶۷۰	وجایب	۴۹-۲۲ و در فصل دوم
۶۷۱	وحدت	۵۹-۶
۶۷۲	وخیم	۱۴۳
۶۷۳	ورزشهای	۵۴
۶۷۴	وزراء	-۷۷-۷۴-۷۳-۷۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهنمای قانون اساسی به ترتیب الفبا

شماره	موضوع	مواد قانون
		۸۰-۹۱-۹۲-۹۳- ۱۳۹
۶۷۵	وزیر	۵۲-۶۸-۷۰-۷۸- ۸۳-۹۱-۹۳-۱۰۶
۶۷۶	وسیله	۳۰-۳۴-۳۷
۶۷۷	وضع	۱۷-۴۲-۷۵-۷۶- ۱۳۰-۱۳۶-۱۴۵
۶۷۸	وظایف	۵-۶۸-۷۴-۷۵- ۷۶-۷۷-۸۷-۸۸- ۱۰۸-۱۱۷-۱۳۹
۶۷۹	وظیفه	۴۶-۱۱۹
۶۸۰	وفات	۶۰-۶۱-۶۷-۶۸
۶۸۱	وقایه	۵۲
۶۸۲	وکیل	۳۱-۸۳
۶۸۳	ولایت	۸۳-۸۴-۱۳۶- ۱۳۸-۱۳۹
۶۸۴	ولسوالی	۸۴-۱۱۰-۱۴۰
۶۸۵	ولسی	۱۲-۶۴-۶۸-۶۹- ۷۲-۷۷-۷۹-۸۲- ۸۳-۸۵-۸۶-۸۹- ۹۱-۹۲-۹۴-۹۷-

شماره	موضوع	مواد قانون
		۹۸-۱۰۰-۱۰۴- ۱۱۷-۱۲۷-۱۵۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

اشتراك سالانه

در مرکز و ولایات : (۵۰۰) افغانی

برای متعلمین و محصلین با ارائه تصدیق، نصف قیمت

خارج از کشور (۱۵۰) دالر امریکائی

قیمت این شماره : (۱۵۰) افغانی

نمبر تیلفون : (۲۵۰۹۳)

تعداد طبع : (۲۱۰۲۰) جلد

(c) ketabton.com: The Digital Library

TRANSITIONAL ISLAMIC STATE OF AFGHANISTAN MINISTRY OF JUSTICE

OFFICIAL GAZETTE

Extraordinary Issue

Constitution Of Afghanistan

Issue: No. 818

Date : January / 28 / 2004

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library